

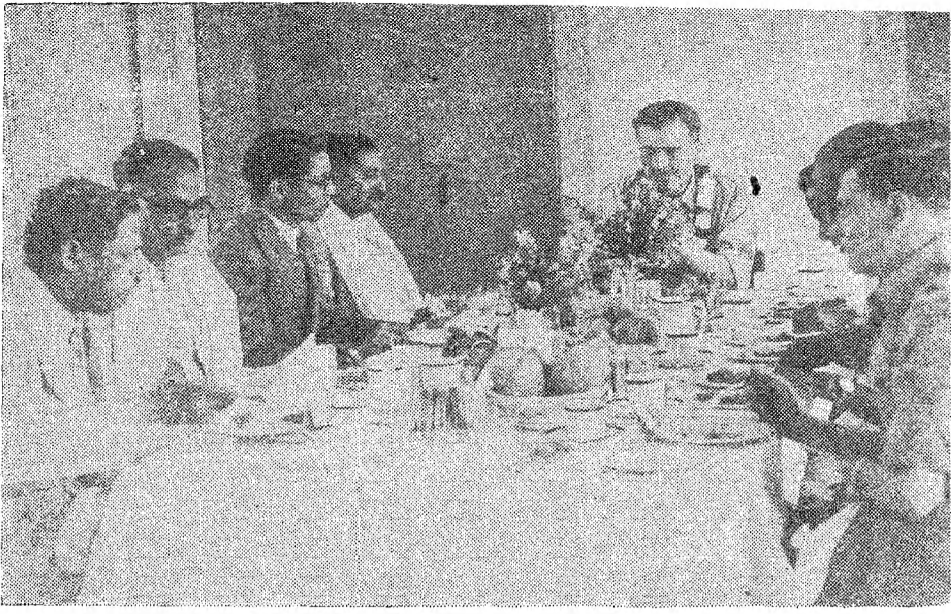

பெரிய (த)வா (த)வா

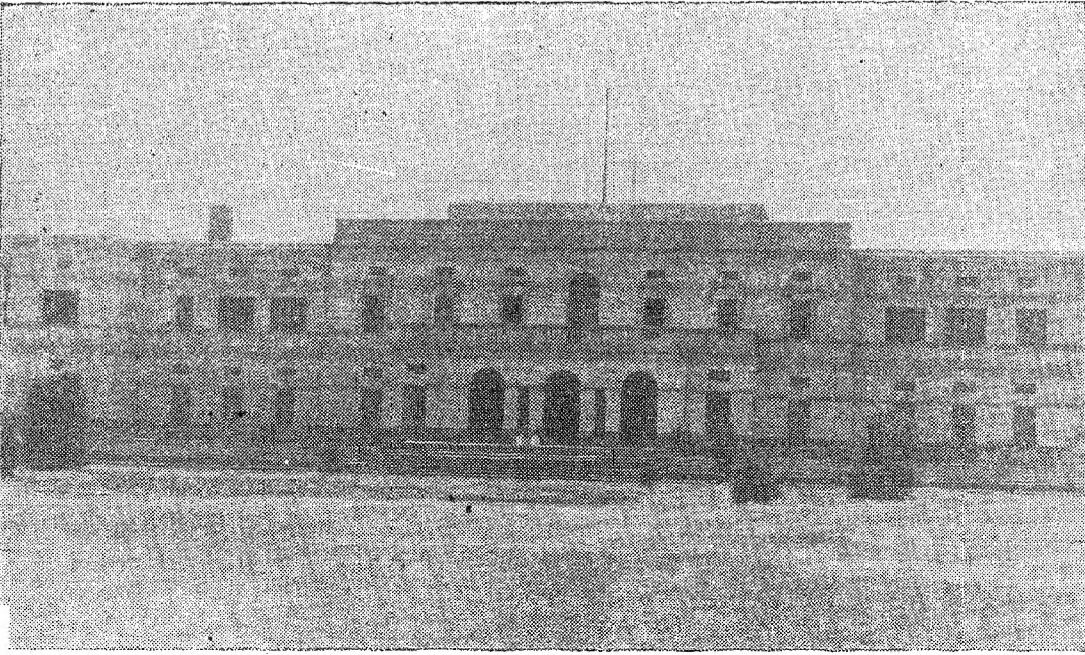
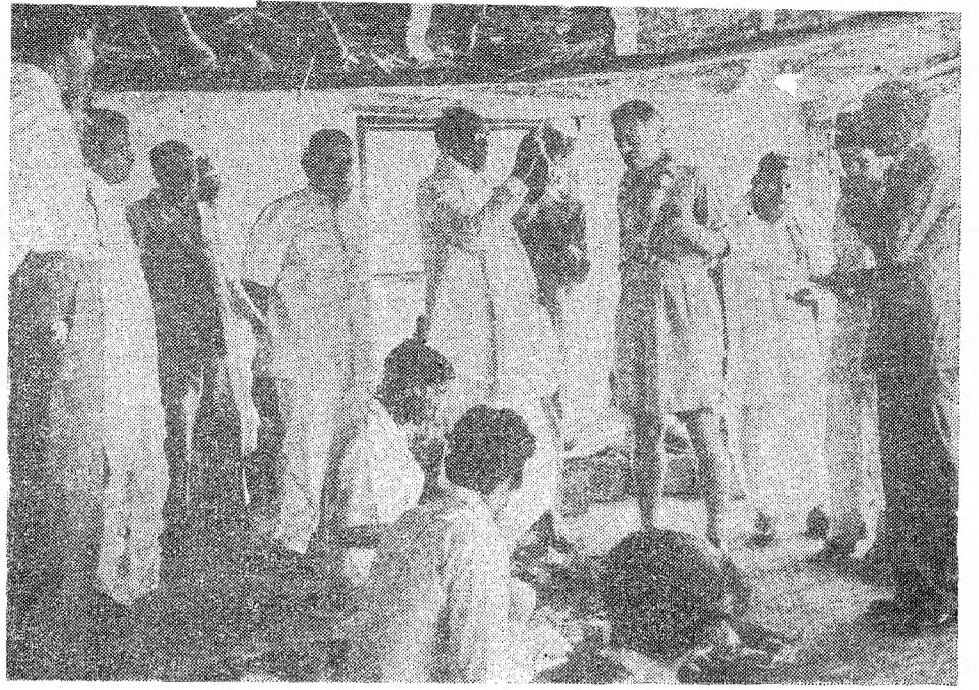
7-7-48

ಪೆಲ 4 ಮಹಾಲ

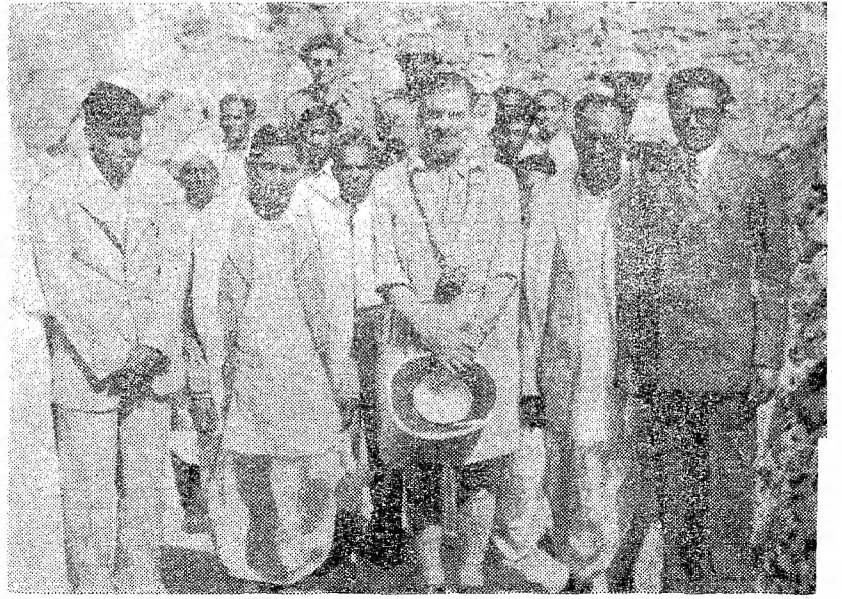

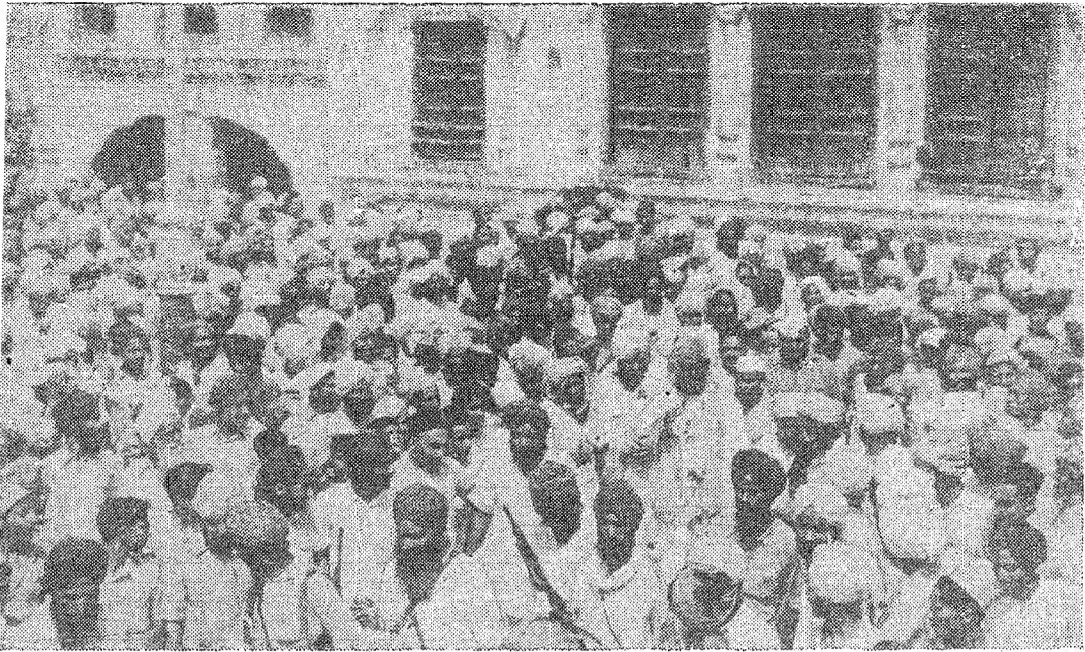
గూడూరులో ఆర్పిబాల్డ్స్

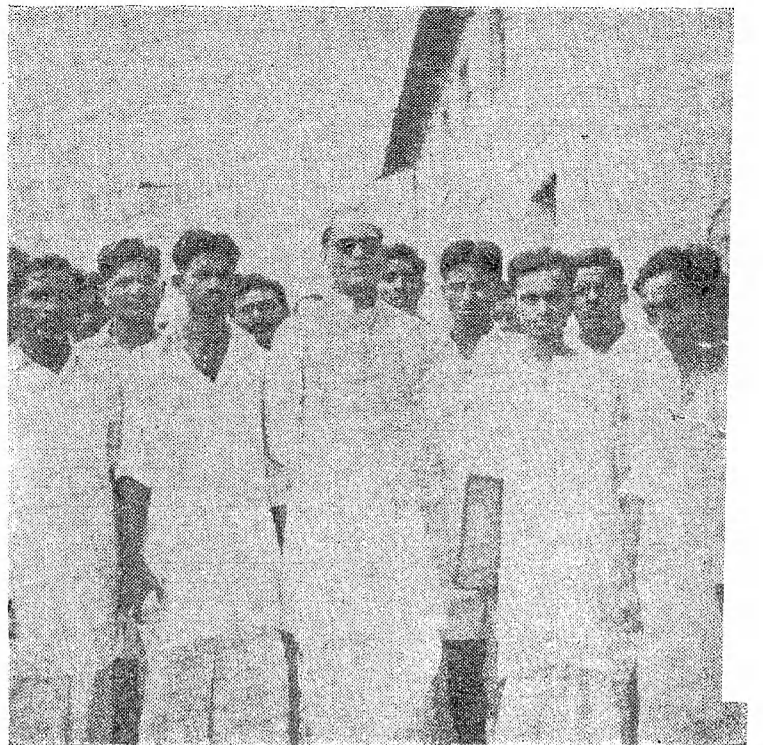
లోగడ భారత ధర్మసేనాని బస ఇకమీదన భారత ప్రధానామాత్యుని అధికార నివాసముగా ఉంటుంది.

చెన్నై రాష్ట్ర గవర్నర్ సర్ ఆర్పిబాల్డ్స్ నెల్లూరుజిల్లా పర్యటనసందర్భంగా గూడూరు అధికారులను సందర్శించినపుడు తీసిన ఛాయాచిత్రములు.

అమృతసర్లో కాశ్మీరుక్రధాని షేక్ అబ్దుల్లాకు స్థానిక సేక్కులు గొప్పపావుగతం ఇచ్చారు.

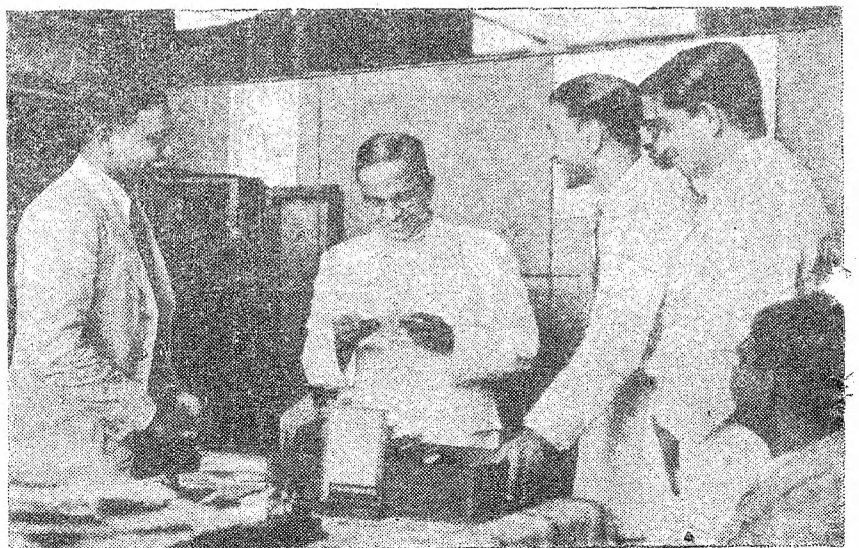

జూన్ 15 తరువాత జయప్రకాశనారాయణ్ గారు కర్నూలు వచ్చినప్పుడు తీసిన చిత్రం

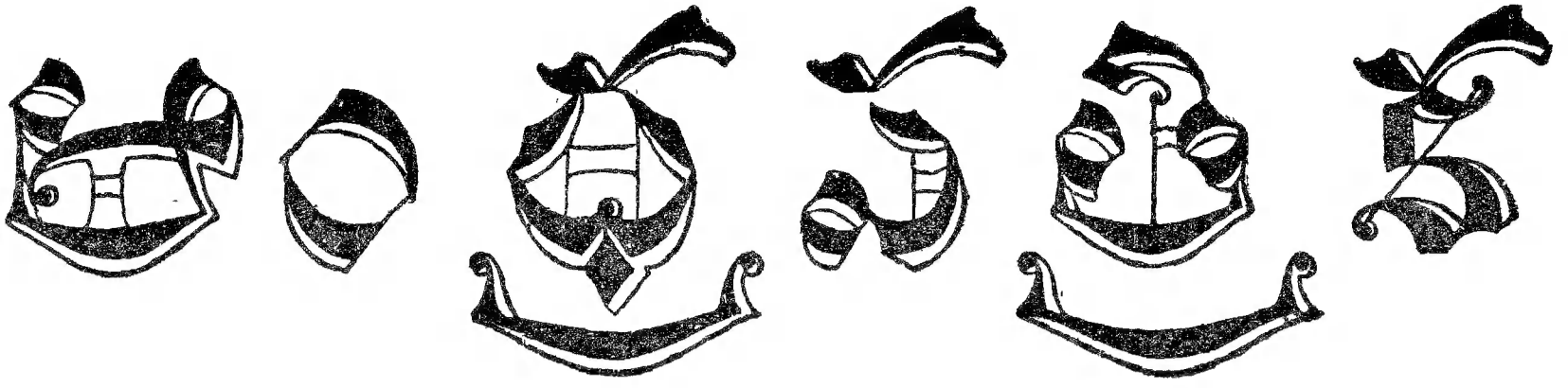
పట్టిమగోదావరిలో గొల్లవాని తిప్పపాలెం పనిపారల సహకార సంఘము.

డిబి ఇడి) లి

ఎస్టాబ్లిమెంట్ ఎక్స్‌జిజి కార్యాలయమును వేయరు యు. కృష్ణారావుగారు సందర్శించితిరి.

సంవత్సర చందా రు. 12-0-0

విడిపత్రిక అణాలు 0-4-0

ప్రతిబుధవారమున ప్రకటింపబడును

హిరు శేయవి యొనరించిన నరవర! యప్రియము తన మనఃబున కగు దా

నొరులకు నవి నేయకునికి వరాయణము పరమధర్మ పథముల కెల్లఁగ. (మహాభారతము)

సంపుటము 40

సంచిక 43

Founder: K. NAGESWARA RAO.

సర్వదారి సంవత్సర అషాఢ శుద్ధ పాడ్యమి బుధవారము

జీవిత విభేదాలు

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1948-వ సం॥ జూలై నెల 7-వ తేది బుధవారము

రాష్ట్ర ప్రభాని విపరీతవాదన

భాషారాష్ట్రనిర్మాణము వాంఛనీయము కాదని, భాషాప్రయుక్తముగ భారతరాష్ట్రముల పునర్వ్యవస్థాపనకు కాంగ్రెస్ సమ్మతించుట పొరపాటైనదని, ఇప్పటికైనను ఆ పొరపాటును సవరించుకొనవచ్చునని అభిప్రాయపడిన చెన్నరాష్ట్ర ప్రధానాధ్యక్షుడు, చిన్నసంస్థానములకును ఏర్పరచి వాటిని పెద్ద పాలకప్రాంతములుగా చేయుచు, సేవకావక రాష్ట్రములను భాషాభాగములుగా చీల్చి చిన్న సరిపాలన భాగములుగా చేయదూకుట ఇంగితము గాదని ప్రకటించుటయం దాశ్చర్యపడవలసిన విషయ మేమియు లేదు. కాని భవిష్యత్ భారత పౌరులకు తయారుచేయవలసిన పాఠశాలలందు, జాతి కుల, మత వివక్షత లేక సమస్త భారత ప్రజల అఖిల భారతదేశ అభివృద్ధికి కృషిచేయవలసిన పరిపాలన, జాతీయ పునరుద్ధరణ శాఖలందు జాతి, కులపవిత్రతలను నిర్మూలించనిరాకరించి పవిత్ర విద్యాసంస్థలందు, మహాత్మాజ్యోతిషమైన విద్యావ్యాసంగములందు కులతత్వమును ప్రోత్సహించుచున్న రాష్ట్ర ప్రభుత్వ అధికారి శ్రీరామస్వామిరెడ్డియార్ గారు "ప్రజలు ఇటీవల కుల, మత, భాషావివక్షణలను పెంపొందించుకొనుచున్నాను" అని విమర్శించుట విచిత్రముగ నున్నది. ఇట్టి సంకుచితభావములకు వారి ప్రాస్వద్ధిమై కారణము కావచ్చును. కనుకనే స్వయాంధ్ర రాష్ట్రనిర్మాణము జరుగవలెనను ఆందోళనను వీరు మంత్రివదలకొరకు, గవర్నరు గారి కింకు వెంటనే వేరే రాష్ట్రములుగా చీలిపోవలెనను ఉద్ద్యమము" అని నిర్వచించుట జరిగినది. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రనిర్మాణము అంగతమైనట్లుగాని, పరిపాలనాసౌకర్యమునకు అట్టి రాష్ట్రనిర్మాణము అవశ్యకతగాని వీరికి అంగతమైనట్లు కన్పించదు.

ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణమును కోరువాని కేవలము పదవులపై వ్యామోహము గలవారని నిందింపబూనుకొనినపుడు ఎదుటివారును తమపై అట్టి ఆరోపణలనే చేయుట కవకాశము లేకపోలేదని గుర్తించవలసి

యుండెను. వాస్తవమునకు యుద్ధానంతరము చెన్నరాష్ట్రమున కాంగ్రెస్ మంత్రివర్గ మేర్పడిన నాటినుండియు, ముఖ్యముగ 1947 ఆగస్టు 15 న భారతదేశము స్వాతంత్ర్యము పొందిన నాటినుండియు భాషారాష్ట్రనిర్మాణోద్ద్యమము తీవ్రతరమైనది. కొన్ని ప్రధానవిషయములందు చెన్నరాష్ట్ర ప్రభుత్వము అనుసరించుచున్న పక్షపాతవిధానమువలన ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్రోద్ద్యమము బలపడినది. విద్యామంత్రి విధానమువలన, ఆంధ్ర భాష, ఆంధ్రసంస్కృతి వర్ధిల్లవలెనన్న, వికాసమును పొందవలెనన్న ఆంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణము సత్వరము జరుగవలెనన్న యభిప్రాయము సర్వత్రా వ్యాపించినది. నాల్గున్నర లక్షలమంది ఆంధ్రులున్న చెన్ననగరమున మాతృభాషలో విద్యాభోధన సౌకర్యములు కల్గింపలేని, ఉన్న సౌకర్యములలో గింపుకు దోహదమిచ్చిన ప్రభుత్వమునకు అధికారి నుండి, చెన్నరాజధానియందలి ప్రజాసీకమునకు అంతకు సమాన విద్యాభ్యాస సౌకర్యములను, సమాన ఉద్యోగ అవకాశములను కల్గింపజేయు ప్రభుత్వమునకు అధికారి నుండున్న శ్రీ రామస్వామిరెడ్డియార్ గారికి గతవారము బల్లారి జిల్లా పర్యటనసందర్భమున చేసిన ప్రసంగమును చేయుటకు ఎట్టి అర్హతయు లేదు.

తమ సంకుచిత, కుల ప్రాంతీయాభిమానములను, రాష్ట్రతత్వములను కప్పి పుచ్చుకొనుటకు వీరిని తెగడుట ఇటీవల జాతీయనాయకులకు పరిపాటి అయినది. ఇట్టి ప్రసంగములే రాష్ట్ర తత్వమును ప్రాంతీయాభిమానమును వృద్ధిపరచుచున్నవి. వీరి విధముగ ఇతరులకు హితబోధచేయుటకు బదులు తమయందుగల లోపములను సంస్కరించుకొనుటకు ప్రయత్నించిన అన్నియు వాటికనే చక్కబడగలవు. ఏ పరిపాలనాసౌకర్యముకొరకు చిన్న సంస్థానముల ఏకీకరణ జరుగుచున్నదో అట్టి పరిపాలనాసౌకర్యముకొరకే భాషారాష్ట్రనిర్మాణ మవసరమని కాంగ్రెస్

మూడు దశాబ్దములక్రితమే తీర్మానించిన యుండెను.

శ్రీ రామస్వామి రెడ్డియార్ గారు విభక్త చెన్నరాష్ట్ర ఆయవ్యయముల గురించికూడ తమ బల్లారి ప్రసంగము నందు ప్రస్తావించి యుండిరి. ఆంధ్ర రాష్ట్రము స్వయం సమృద్ధముగను, స్వయంపోషకముగను నుండగల తని చాలకాలము క్రితమే ఋజువు చేయబడెను. వారి కీ విషయమున సందేహమున్న ఒక్క ఏడాది ఆయవ్యయ అంచనాలను భాషాప్రాంతములవారీగా తయారుచేయించి సందేహ నివృత్తి చేసికొనవచ్చును. ఏమైనను కాంగ్రెస్ భాషా రాష్ట్ర నిర్మాణమునకు కట్టుబడి యున్నది. భారత ప్రభుత్వము అంగీకరించి యున్నది. రాజ్యాంగ పరిపత్తు ఈ సూత్రమును అమలు చేయుటకు అవసరమైన చర్యలు తీసికొనుచున్నది. ఇట్టి సందర్భములో భాషారాష్ట్రనిర్మాణ మవసరమా, కాదా—లాభమా, నష్టమా—ప్రయోజనకరమా, ప్రమాదకరమా—అను విషయములను చర్చించుట అవసరము; నిరూపయోగము. చెన్నరాష్ట్ర ప్రభుత్వమే తమ విధానమువలన ఇట్టి రాష్ట్ర నిర్మాణము అత్యంతావశ్యకమని స్పష్టము చేసినది. కనుక ప్రధాని, ప్రభుత్వము అట్టి రాష్ట్రనిర్మాణ సత్వరముగ, శాంతియుతముగ జరుగుటకు తోడ్పడుట వర్తమానమునకే గాక భవిష్యత్తులో వివిధ రాష్ట్రముల సయోధ్యకుకూడ ఎంతగనో ఉపకరింపగలదు.

హైదరాబాద్ పై ఆర్థిక దిగ్బంధన చర్యలు

గత పర్యాయము హైదరాబాద్-భారత ప్రభుత్వముల సంప్రదింపులు భగ్నమైనపుడు భారత ప్రధాని పండిట్ జవహర్ లాల్ నెహ్రూ ప్రతీకా విలేఖలకు పరిణామం గించుచు నిజాం ప్రతినిధులతో ఇకమిదట సంప్రదింపులు జరుపజేయుట లేదని విస్పష్టముగ ప్రకటించెను. సంప్రదింపులను తిరిగి ప్రారంభించవలెనని నిజాం ప్రతినిధులు ప్రయత్నించిరి గాని ఫలించలేదు. నిజాం-భారత ప్రభుత్వముల సంబంధములలో సంప్రదింపులతో అంతమైనదని అప్పడే తేలిపోయినది. నిజాంనవాబు రహస్యముగా యుద్ధప్రయత్నములను చురుకుగా సాగించుచున్నాడని రుజువునటననే భారత ప్రభుత్వ మిట్టి సర్వ తీసికొనవలసినచిన్నది. కాని, నిజాం ప్రభుత్వపు యుద్ధప్రయత్నములకు విఘాత మొనరించి, దక్షిణ భారతదేశమున శాంతిని సురక్షిత మొనర్చుటకు ఇంతకన్న కఠినచర్యలు అవసరమని ప్రాజ్ఞులెన్నాళ్ళనుండియో చెప్పుచునే యుండిరి. భారత ప్రభుత్వ మిప్పుడట్టి చర్యల వైకొనుచున్నది.

నిజాంనవాబు, నిజాం ప్రభుత్వము, హైదరాబాద్ స్టేట్ బ్యాంకుల పరముగ నున్న భారత ప్రభుత్వ ఋణపత్రములను ఇతరులకు బదిలీచేయరాదని, ఇప్పటికే బదిలీచేయినప్పటికీ దానిని భారత ప్రభుత్వము గుర్తింపజేసి ఈమధ్యనే ఒక ఆర్డెన్సును భారత ప్రభుత్వ దేశీయశాఖ వారు జారీచేసిరి. దీనితోడూ, భారత ప్రభుత్వ భూభాగములనుండి బంగారము, ఆభరణములు మున్నగు విలువగల వస్తువులు, ద్రవ్యమానము సంస్థానములలోనికి తీసికొనిపోరాదని నిషేధించుచు రిజర్వ్ బ్యాంకు ఒక నిషేధాజ్ఞను కూడ ప్రకటించెను. ఈ రెండు చర్యల ఉద్దేశ్యము

నిజాం ప్రభుత్వమునకు భారత ద్రవ్యమానము లభింపకుండజేయుటయే. హైదరాబాద్ సంస్థాన పరముగ దాదాపు 100 కోట్ల రూపాయల భారత ప్రభుత్వ ఋణపత్రము లున్నవి. వీనిలో ఏ కొంతభాగమునైనను సంస్థాన ప్రభుత్వ మిప్పుడు అమ్మినచో, మార్కెట్ లో భారత ప్రభుత్వ ఋణపత్రముల విలువ, తద్వారా పరిపాటి తగ్గి పోయి, దేశీయులకు నష్టము కలుగుటయేగాక, ఆ అమ్మకము మూలముగ లభించిన ధనముతో నిజాం ప్రభుత్వము యుద్ధసన్నాహములకు మరింత చురుకుగా, భారీగా చేయుటకు వీలగును. అంతేమన సాముతో ఎన్నడే యుద్ధమునకే సామగ్రి కొననిచ్చినట్లగును. దీని నరికట్టుట భారత ప్రభుత్వ కనీసధర్మము కదా.

తమ సంస్థానములలో వారమునకు రెండుకోట్ల రూపాయలు భారత ద్రవ్యమానము మామూలు వర్తకవ్యాపారాలకే కావలసినప్పుడున్నదనీ, సంస్థానములలోని ఇంజనీరింగ్ బ్యాంకులలో భారత ద్రవ్యమానపు నిలువ ఎత్తివేయబడటచే ఇందు కొరకు ఋణపత్రముల నమ్మనలసి స్పష్టమనీ, ఇప్పుడీ నిషేధాజ్ఞ వలన సంస్థాన ప్రజలు—అందరికీ సంఖ్యాకులు హిందూవులే—తావసరములు లభింపక విపరీతముగ కష్టపడవలసినప్పు ననీ నిజాం అధికారులు చెప్పుచున్నాడు. ఇది సత్యము కాదు. యథాతథపు ఒకంబడికకు విరుద్ధముగ నిజాం ప్రభుత్వము భారత ద్రవ్యమానము సంస్థానములలో చలామణి కాకూడదని ఏనాడు నిషేధించెనో అనాడే సంస్థాన పరము జెబ్బు తిన్నది; అధిక సంఖ్యాకులగు హిందువులకు తావసరములు కరువైనవి. భారతదేశముతో జరుగుచున్న వర్తకముపై ఒక కన్నుంచి, అవసరమైనచో సంస్థానములలోనికి రాగానే ఆ వస్తువులను ప్రజలకు లభింపకుండ కాజేసి దాచుకొనుటకే నిజాం ప్రభుత్వ మట్టి నిషేధాజ్ఞను ప్రవేశపెట్టెను. అప్పటినుండియే జీవితావసర వస్తువుల కరువు ప్రారంభమైనది; ఈమధ్య అట్టి వస్తువుల కొల్లనిట్టికి సీక్కువేసి, ప్రభుత్వాధికారులు వశపరచుకొనుటతో అది పూర్తియైనది. ఇప్పుడు జీవితావసర వస్తువులు ఏకొద్దిగా నైనను లభించుచున్నది సంస్థాన ముస్లిం ఉద్యోగులకు, రజాకార్లకు మాత్రమే.

ఇకమిదట నిజాం ప్రభుత్వమునకు భారత ద్రవ్యమానము లభింపదనిగాని, జీవితావసర వస్తువులు, ఆయుధసామగ్రి కొనలేరని కాని భావంపరాదు. హైదరాబాద్ స్టేట్ బ్యాంకు లోను, సంస్థానములలోని ఇతర బ్యాంకులలోను భారత ద్రవ్యమాన మున్నది. దీనిని నిజాం బలవంతముగా నైనను ఉపయోగించుకొనును. భారత భూభాగములలో వస్తువులు కొని దొంగ చాటుగా సంస్థానమునకు రవాణా చేసి లాభము పొందేసెంచు ముస్లిం వర్తకలేగాక హిందూ వర్తకులు కూడ లేకపోలేదు. కాబట్టి సంస్థానమునందలి బ్యాంకులు తమ పరముగ నున్న భారత ద్రవ్యమానమును భారతదేశము లోని తమ ఇతర శాఖలకు మార్చి, నిజాం ప్రతినిధులు దానితో వస్తువులు కొని, చాటుగా రవాణాచేయుటకు తోడ్పడవలెనను బ్యాంకులకును కట్టుదిట్టము చేయవలెను. రైలు మార్గమున వస్తువుల ఎగుమతి నిషేధించినట్లే, భూమార్గమున శీతలములద్వారాను, కూలీలద్వారాను జరుగుచున్న రవాణానుకూడ పూర్తిగా నిషేధింపవలెను. అప్పుడుగాని ఆర్థిక దిగ్బంధనము తృప్తికరముగ అమలుజరుగదు.

సంస్థాన ప్రభుత్వ సహాయముతో, సంస్థానములలోని మోడు చేయబడి, భారతదేశ మందలి అన్ని ముఖ్య పట్టణముల మధ్య రవాణా, రాకపోకలలో పాల్గొనుచు ఆయుధ సామగ్రిని చేరవేయుటలో సంస్థానాధికారులకు తోడ్పడుచున్న 'దక్కన్ ఎయిర్వేస్' కంపెనీ లైసెన్సు రద్దుచేయబడినది. ఇది ఒక నెలరోజుల క్రితమే జరిగియున్నదే, చాల ఆయుధసామగ్రి సంస్థానమునకు చేరకుండజేసినది. ఈ నిషేధముతో హైదరాబాదు ఇతర ప్రపంచము నుండి పూర్తిగా వేరుచేయబడినది.

భారత ప్రభుత్వ నిషేధాల నుల్లంఘించి చాటుగా, విమానములద్వారా గోవా, పాకిస్తానులనుండి ఆయుధసామగ్రిని, భారత భూభాగములనుండి వస్తువులను తెచ్చుచుకొనుటకు నిజాం ప్రభుత్వము కృషిచేసి తీరును. నిషేధాజ్ఞలను జారీచేయుటన్న వానిని ఆర్థికతనముగ అమలుజరుపుట కష్టతరము; అత్యవసరము.

నేటి ప్రపంచం:

రష్యా ఉపగ్రహ రాజ్య కూటమి లో చీలిక యూగోస్లావియా కమ్యూనిస్టు పార్టీ బహిష్కరణ

తన అండ చేసిన యూగోస్లావియాను ఆ ప్రతిష్ట పాలు చేయడానికి, దాని ప్రస్తుత నాయకత్వాన్ని నాశనం చేయడానికి సోవియట్ రష్యా ఎంతో చూపుతోంది. యూగోస్లావియా ప్రతిఘటనలను అణగారినట్లుగా తన విధానాన్ని తన వ్యక్తిగతంగా నిర్ణయించుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తున్నది. ప్రస్తుతం యూగోస్లావియా ప్రధానిగా పనిచేస్తున్న మార్షల్ టిటో నూటికి నూరుపాళ్లు కమ్యూనిస్ట్. నాటి ఆక్రమణ సేనలను పాతమార్పిడిగా, మాన్యుల్ స్వామిత్వాన్ని తన రాష్ట్రంపై అనుసరించే ప్రయత్నం చేయడానికి సోవియట్ రష్యా నిరసనగా దేశభక్తులను పిలుచుకున్నది. టిటో, ఈ యూగోస్లావ్ నాయకుడు ఈనాడు అనుసరిస్తున్న విధానాన్ని రష్యా ప్రమాదం సహించలేక పోతున్నది. మార్షల్ టిటోపై, అతడి సహచరులపై సోవియట్ ప్రభుత్వం బ్రహ్మాస్త్ర ప్రయోగానికి ఉపక్రమించింది. తా మాడెరింగ ప్రతి విషయానికి మార్షల్ టిటో భక్తులై 'టిటో' అని పిలిచేటట్లుగా పోషణను రష్యా ఈ వివరీక వైఖరి నడుపించడానికి కారణం. సోవియట్ రష్యా ఆక్రమణాత్మక ఈనాడు అనుసరిస్తున్న స్వాతంత్ర్యం నేటి యూగోస్లావియా పరిణామాన్ని ఒక ప్రబలింపానంగానే భావించవలసివుంటుంది.

ఇతర యూగోస్లావియా ప్రధాని టిటోపై, అతడి అనుచరులపై సోవియట్ రష్యా ఈ విధముగా కత్తికట్టడానికి కారణ మేమిటో పరిశీలించుకోవలసింది. ఆగ్నేయ యూరప్, తూర్పు యూరప్ లకు చెందిన తొమ్మిది రాజ్యాల అంతర్జాతీయ కమ్యూనిస్టు ప్రచార సంస్థ (ఇన్ ఫోర్మేషన్ ఫార్మ్) మార్షల్ టిటోను తమసంఘటనలకు బహిష్కరిస్తూ జైకోస్లావాకియా రాజధాని ప్రాగ్ నగరంనుంచి మొగ్గు బాకొకి వచ్చి ఒక ప్రకటన చేసింది. మార్షల్ టిటోపై, అతడి సహచరులపై అనేక ఆరోపణలను చేస్తూ, యూగోస్లావియా కమ్యూనిస్టు పార్టీ సభ్యులను తమ విధానాన్ని మార్చుకోవాలి, లేదా, తమ నాయకుడైన మార్షల్ టిటోను అతడి ముఖ్య సహచరులకు, పదధిష్టులపై నా చేతులు అని ఆదేశించింది.

రష్యా ఉపగ్రహ రాజ్యాల అంతర్జాతీయ కమ్యూనిస్టు ప్రచార సంస్థ యూగోస్లావియా కమ్యూనిస్టు నాయకులపై చేసిన ముఖ్యమైన ఆరోపణలు ఇవి:

- (1) పాత్రాజ్యవాదాన్ని ప్రతిఘటించడానికి తీర్చిదిద్దే సత్కర్మసామ్యుగాద సమీక్షననుంచి టిటో ప్రభుత్వం చీలిపోవడానికి కారణమన్నారు. ప్రపంచ కార్యక సంఘభావద్యకునికి విద్రోహం తలపెట్టారు.
- (2) యూగోస్లావియా స్వాతంత్ర్యప్రతిపత్తికి సోవియట్ రష్యాతోకంటే భవిష్యదేశాలతో మైత్రీ చేసుకున్నదనే 'వాతీయబూగవా' తత్వాన్ని మెదిలించడా అనుసరించడం ప్రారంభించారు. ఈ నాయకుల విధానంలో మార్పు తీసుకొనిరాకే పోయిందంటే, నాయకులను తదధిష్టులను చేయడానికి యూగోస్లావియా కమ్యూనిస్టు పార్టీ పూనుకోవాలి.
- (3) యునైటెడ్ కమ్యూనిస్టు పార్టీ కంఠాన, అంతర్జాతీయ కమ్యూనిస్టు ప్రచార సంస్థలను అతిక్రమించి యూగోస్లావియా కమ్యూనిస్టు పార్టీ కేంద్రకార్యకర్తలపై పెడదారులు తోక్కుతున్నది.

(4) మార్షల్ టిటో ఆధ్వర్యంలో యూగోస్లావియా కమ్యూనిస్టు ప్రముఖులు సోవియట్ రష్యాకు ప్రతిఘటనగా ప్రచారం చేస్తున్నారు. రష్యా సేనలను మూలక పరుస్తున్నారు. సోవియట్ కమ్యూనిస్టు పార్టీ పట్ల విద్యేష భరితమైన వైఖరిని అనుసరిస్తున్నారు.

(5) సోవియట్ సైనిక నిపుణులు ఎందుకూ పనికివాలిన వాళ్లే ప్రచారం చేయడమేగాక, రష్యా సేనియర్ ఆఫీసర్లను ప్రభుత్వం యూగోస్లావియా ప్రభుత్వం ప్రత్యేక పోలీసు పహరాక్షతం చేస్తుంది.

(6) యూగోస్లావియా కమ్యూనిస్టు పార్టీ కేంద్ర కార్యకర్తల అనుసరించే తప్పుడు పంథాను ముడుగుగానే కనిపెట్టి విషయమంతా బయటపెట్టిన సోవియట్ కమ్యూనిస్టు పార్టీ కేంద్ర కార్యకర్తల అభిప్రాయంలో 'ఇన్ ఫోర్మేషన్ ఫార్మ్' ఏకీభవిస్తున్నది. యూగోస్లావియాను అపమార్గాన నడుపుతున్న కమ్యూనిస్టు పార్టీలను ప్రధాని మార్షల్ టిటో, ఉపప్రధాని కౌజ్, జిలస్కీ, థాంకోవిచ్ అనే నలుగురు, అంతర్జాతీయ కమ్యూనిస్టు ప్రచార సంస్థ జరిపిన మొన్నటి సమావేశానికి యూగోస్లావియా ప్రతినిధులు రావడానికి నిరాకరించారన్నది మరొక ఆరోపణ.

ఇప్పటికే రష్యా అనుచరులలో ఒకడుగా ఉన్న మార్షల్ టిటోపై, యూగోస్లావియా కమ్యూనిస్టు ప్రముఖులపై సోవియట్ రష్యా పాత్రుగా ఇంత కత్తికట్టడానికి కారణ మేమిటో వుంటుంది. ఒకే స్థానంలోకి చెంది ఇరుగుపొరుగున వున్న బల్గేరియా, ఆల్బేనియా, యూగోస్లావియా దేశాలు మూడూ చేరి ఏక సమాఖ్యగా ఏర్పడడం అనుచరుల యూగోస్లావియా కమ్యూనిస్టు పార్టీ తమిక్ ఆకస్మాదీకరం చేసింది. తాము నిర్మించడమొన్న కమ్యూనిస్టు రాజ్య మహాసాధానికి ఈ ప్రతిపాదనను సోవియట్ రష్యా తీవ్ర ప్రతిఘటనగా ఎంచి వుంటుంది. రష్యా ప్రభుత్వ ఆదేశం ప్రకారమే కమ్యూనిస్టు ప్రచార సంస్థ యూగోస్లావియాపై ఆరోపణలు చేయడం, మార్షల్ టిటోను బహిష్కరించడం జరిగిందని స్పష్టమవుతున్నది. ఆల్బేనియా, బల్గేరియా ప్రభుత్వాలు కూడా ఈ ఆరోపణలను సమ్మతి, తమకేరెలో త్వర మార్షల్ టిటో బామ్బులను తీసి తొలగించి వేసినవి. తమ పాతకాలల పుస్తకాలలో టిటో ప్రవృత్తి పనికిరాదని కూడా కాపించడం జరిగింది. నిన్నటిరకూ యూగోస్లావియానే ఆక్రమించుకొని వున్న ఆల్బేనియా, మార్షల్ టిటోతో సంబంధాన్ని తెంచుకొని 'ఇన్ ఫోర్మేషన్ ఫార్మ్'ను బలపరచవలసింది.

రష్యా ప్రాద్దులంపట్ల అంత రాతీయ కమ్యూనిస్టు ప్రచార సంస్థ చేసిన ఆరోపణలకు యూగోస్లావియా కమ్యూనిస్టు పార్టీ కేంద్రకార్యకర్తల పూర్వ సమాధానం ఇస్తూ, ఆరోపణలన్నీ అసత్యలే పోతున్నది. ఈ సంవత్సరం మార్చి 27 వ తేదీన రష్యా కమ్యూనిస్టు పార్టీ కేంద్ర కార్యకర్తల ఒక్క యూగోస్లావియాకు తప్ప 'ఇన్ ఫోర్మేషన్ ఫార్మ్'లో భగ్యత్వం వున్న మిగతా రాజ్యాలన్నీ ఒకే తేఖ ప్రాసించిన, ఆ తేఖలో యూగోస్లావియాపై తీవ్ర ఆరోపణలు వున్నవని యూగోస్లావియా పార్టీ సమాధానం తెలుపు తున్నది. యూగోస్లావియా వివిధ సమాధానం ఇస్తుంటే వివరంగానే నిజానిజాలు తెలుసుకోవడానే అంతర్జాతీయ కమ్యూనిస్టు ప్రచార సంస్థలో భగ్యత్వం వున్న రాజ్యాలు ఈ ఆరోపణలను తీసి నమ్మలేవడం

జరిగిందని కూడా యూగోస్లావియా పార్టీ ప్రకటించింది.

మొత్తం మీద రష్యా యూగోస్లావియా సంబంధాలు పెద్ద రకంగానే పరిణామించినవి యూగోస్లావియాతో సంబంధాలు తెంచుకోవడం కంటే మార్షల్ టిటోను, ఆయన సహచరులను పదధిష్టులను చేయడమే రష్యాకు ఇప్పుడు కావలసింది. యూగోస్లావియా కమ్యూనిస్టు పార్టీ కేంద్ర కార్యకర్తలను 'ఇన్ ఫోర్మేషన్ ఫార్మ్' బహిష్కరించిన ఫలితంగా యూగోస్లావియా కమ్యూనిస్టు పార్టీ గా ముఖ్యమైన మార్పులు వస్తే రావచ్చుగాని, మార్షల్ టిటో తూర్పు యూరప్ కమ్యూనిస్టు రాజ్యకూటమినుంచి చీలిపోతాడని భయపడడం వల్ల ఆస్కారము కనిపించడం వల్ల యూగోస్లావియా రాజధాని బెర్లిన్ రాజకీయరంగాల అభిప్రాయ పడుతున్నవని ఒకవైపు వార్తలు వస్తూనే వున్నవి; యూగోస్లావియా అంతర్జాతీయ కమ్యూనిస్టులను సమావేశమై తమ కేంద్ర కార్యకర్తల కట్ట అచంచల విశ్వాసాన్ని ప్రకటిస్తున్నట్లు కూడా మరొకవైపు నుంచి వార్తలు వస్తున్నవి. యూగోస్లావియా పార్టీపై జరిగిన తీవ్ర ఆరోపణల ఫలితంగా ఆస్ట్రీయాలో కాంతి ఒంబడిక త్వరలో జరిగే అరకాళం వున్నదని, బ్రిటీష్ పరిశ్రమల భంగా పరిష్కారం కావచ్చునీ కూడా పశ్చిమ రాజ్యాల నాయక అభిప్రాయపడుతున్నాడు.

తూర్పు, పశ్చిమ జర్మనీలలో, బర్లిన్ రాజధానిలో ఇటు రష్యా, అటు బ్రిటన్, ఆమెరికా, ఫ్రాన్సులు ఏర్పాటు చేసిన ప్రభుత్వ మేధులు ఈ సమయంలోనే, యూరప్ రాజ్యాల అధిపులను పరస్పరం మార్షల్ పథక కాపనంపై 'ప్రెసిడెంట్ ట్రూమన్' సంతకం చేసిన ఈ సమయంలోనే తూర్పు యూరప్ కమ్యూనిస్టు రాజ్యకూటమిలో ఈవిధంగా పెద్ద చీలిక ఏర్పడడం గమనార్హమైన విషయమే. తాము నిర్మించిన కమ్యూనిస్టు రాజ్యకూటమిలో ఇంకా అనేక చీలికలు తలపెట్టినందు వల్లనే రష్యా యూగోస్లావియాపై మిగతా రాజ్యాలకు ఒక ఉదాహరణగా చూపడానికి ఇంత తీవ్రమైన చర్యకు ఉపక్రమించిందనే వార్తలు కూడా రాక పోలేదు. బల్గేరియా, రుమేనియాలు కూడా తూర్పు యూరప్ రాజ్యకూటమినుంచి చీలిపోవాలని ఆలోచించి ప్రయత్నాలు చేస్తున్నట్లు తెలుస్తున్నది. రుమేనియా కమ్యూనిస్టు పార్టీ కార్యకర్తల, అధికారాధిపతి అయిన ఫియో రిస్కావ్స్కీను అరెస్టుచేసి బర్లెన్ పై చేసి అరెస్టులో వుంచినట్లు కూడా వార్తలు వస్తున్నవి. అందువల్ల కమ్యూనిస్టు రాజ్యకూటమిలో రష్యాకు, మిగతా తూర్పు యూరప్ రాజ్యాలకు సంబంధాలు ఏమంత సంకల్ప వికరంగా లేవన్న మాట.

దాదాపు 8000 మంది రుమేనియన్ ఆఫీసర్లను ఇటీవల బర్లెన్ పై చేసినట్లు, రుమేనియన్ హంగేరీ యాక్ యుద్ధం దీనిని రష్యా వారి వారి దేశాలకు పంపడానికి నిరాకరించినట్లు కూడా తెలుస్తున్నది. ఈ పరిస్థితులలో రష్యా అన్యధా ప్రవర్తించడమోవడం పారపాలు.

హంగరీ, చెకోస్లావాకియాలో ప్రజాస్వామ్యవాదులే గాక ప్రజాస్వామ్య పరిపాలనా విధానాన్ని కూడా నాశనమవుతున్నట్లు, బ్రిటీష్ సోవియట్ రష్యా, యూగోస్లావియా కూడా మార్షల్ టిటో, అతడి ముఖ్య అనుచరుల పదధిష్టులై దేశాంతరు లక్ష్యాలకు నిద్రపోవడం జరిగిందని వార్తలు వస్తున్నవి. 'మేము చెప్పన్న వింటే

వినండి; లేకపోతే మీ గొంతు గోలే' అనే ధోరణి రష్యా అనుసరిస్తున్నది. మార్షల్ టిటోను పదధిష్టు చేయవలసిందిగా తాను పంపిన ఆజ్ఞాపన యూగోస్లావియా కమ్యూనిస్టు పార్టీ నిరాకరించడమే జరగక పోతే రష్యా మాన్యుల్ స్వామిత్వం దాని తోచుకు. అలా వూరుకోడం తీవ్ర ప్రతిఘటన. ఇప్పుటికప్పుడే సోవియట్ సేనలు యూగోస్లావ్ పరిహారుల సహాయ తో పడిపెట్టి మాన్యుల్ స్వామిత్వం. తనకు తన దేశభవిష్యత్తుకు భార ఉపద్రవం సంభవించిందని తెలుసుకొని మార్షల్ టిటో రష్యాకు లొంగిపోతాడో, లేక తన దృక్పథాన్ని మార్చుకొని పశ్చిమ ప్రజాస్వామ్య రాజ్యానికి సహాయాన్ని కోరుతాడో ఇప్పుడప్పుడే చెప్పు లేము.

మార్షల్ టిటో ప్రభుత్వం యూగోస్లావియా రాజధాని బెర్లిన్ లోనే జేడనీ, బెర్లిన్ లో వర్తంలో ఏ ప్రశ్నెకాళా లేని పరిస్థితి మిగతా వాక్ డిజి - స్, యురప్ లో ఉపాధ్యక్షుడు ఎడ్వర్డ్ కార్డెలిన్ ఆన్ డ్రెగూ కూడా ఎడ్వర్డ్ డెల్లి బాగారనీ, కాంతి ప్రభుత్వం యూగోస్లావ్ నాయకులు పాత్రుగా ఇంటి చేక రనే వార్తలు 'ఇన్ ఫోర్మేషన్ ఫార్మ్' అంటే అదాగో తోక అనే ముచ్చటవతు? కావచ్చు. మార్షల్ టిటోను ఎవరో పాత్రుచేతారనే వార్త కూడా కేవలం అభూత కల్పన. ఏది ఏమైనప్పటికీ ప్రస్తుతం యూగోస్లావియా, దాని అగ్ర నాయకులను మహా ప్రమేయ పరిస్థితులలో ఎదుర్కొంటున్నది. ఈ నెల 21 వ తేదీన బెర్లిన్ లో యూగోస్లావియా కమ్యూనిస్టు పార్టీ సర్వసభ్య సమావేశం జరుగుతుంది. రష్యా ప్రభుత్వం చేసిన ఆరోపణలకు మరొక సారి పరిశీలించి యూగోస్లావ్ దేశభక్తులు తమ దేశభవిష్యత్తుకు నిర్ణయించ దామవుతారు. రష్యా ప్రభుత్వం వల్ల ఈలోపుగానే ఆదేశానికి వివిధ ప్రతిఘటనలు సంభవించవచ్చు.

పాలస్తీనాలో కాంతిసాపక మధ్యరక్తి కాంట్రీ డెవలప్ ఇటీవల యూరప్, ఆరబ్ నగరాలకు అందించిన ప్రతిపాదనల అధికార పూర్వకంగానే ప్రకటితమైంది. జూలై 9-వ తేదీన సమాప్తమవుతున్న యుద్ధ విరుగుదల వున్న కాంతి కాంటిగా పరిశీలించే ప్రయత్నం. పాలస్తీనాను రెండు యూరప్ ఆరబ్ రాజ్యాలగా విభజించి, ఆ రెంటినీ ఒక ఫెడరల్ సమాఖ్యగా చేర్చవలె నన్నది మధ్య రక్తి పరిష్కార సూచనలలో ముఖ్యమైనది. ఈ విభజన ద్వారా పాలస్తీనాలో ఏర్పడే ఆరబ్ రాజ్యం ట్రాన్స్ జోర్డాన్ లో విస్తరించుకుంటుంది. దక్షిణ పాలస్తీనాలోని నెగత్ ప్రాంతం ఆరబ్ భూభాగంలో చేరాలనీ, పశ్చిమ గెరీజీ అంతా గాని, కాంతి గాని యూరప్ భూభాగంలో చేరాలనీ, పుణ్యక్షేత్రమైన జెరూసలం నగరం ఆరబ్ జాతికి వాలననీ, హెబ్రూ ప్రకంఠరత్న పట్టణంగానూ, లిద్దాలో ప్రకంఠరత్నవాక్, గానూ వుండాలనీ కూడా కాంట్రీ డెవలప్ ప్రతిపాదించాడు. యూరప్ ఆరబ్ రాజ్యం పరిహారులకు ప్రత్యేక పరిహారు పంపించి ద్వారా నిర్ణయించుకోవచ్చునట. ఎవరే భూభాగం లోకి వారు యూరప్ లుగాని, ఆరబ్ లుగాని యాకే చ్చగా వలస రానికవచ్చు నన్నది ఈ ప్రతిపాదనలో మరొక ముఖ్యమైన అంశం.

యూరప్ ఆరబ్ పక్షాలు రెండూ ఈ ప్రతిపాదనలను జాగ్రత్తగా పరిశీలించినవిగా నిరాకరించడానికి నిర్ణయించినవి. కాంట్రీ డెవలప్ ఇప్పటివరకు చేసిన రాజీప్రయత్నం విఫలమైందే ఎంచవచ్చు. అనేక సంవత్సరాలుగా లేని ఈ క్లిష్టమైన సమస్యకు సత్ప్రయత్నం వల్ల ఇట్టే పరిష్కారమవుతుందని ఎవరూ ఎప్పుడూ అనుకోలేదు. యూరప్ రాజ్యసభలో కనికరానికి వాదితున్న ఆరబ్ రాజ్యాలు వైఖరి యూరప్ లుగానే తీర్చుది. యుద్ధం ద్వారానే బహిష్కరణగా చావో బ్రతుకో, లేవ్వు కంటామని ట్రాన్స్ జోర్డాన్ రాజా అబ్దుల్ అహిత్తంగా ప్రకటిస్తున్నాడు. రహమానా తీరి పోతున్న యుద్ధ విరుగుదల వున్న పొడిగించి, కోడ్వీడిలో తిరిగిసంప్రతింపులే జరుగుతాగా, ఉభయపక్షాల మధ్య మరీ భూరర కస్తాతపే సంభవిస్తుందో చూడాలి.

యగ సంధి
రచయిత: యార్జన్స్
శ్రీ పాలగుమ్మి వద్దరాజు

రెండు గంటలు గడిచిన తరువాత ఆతను బజర్లో గదితలుపు తట్టాడు.

“మీ వైజ్ఞానికపరిశోధనకు అడ్డు వచ్చి వంతుకు నేను తీవ్రమైన వేడుకుంటున్నాను,” అంటూ ప్రారంభించాడు. కిటికీపక్కని ఒక కుర్చీలో కూర్చున్నాడు. దంతపు బొగడ వేసిన ఒక చక్కని చేతికర్రమీద రెండుచేతులూ ఆనుకుని (మామూలుగా ఆతను చేతికర్ర ఉపయోగించడు) అన్నాడు, “నాకోక్క అయిదు నిమిషాలు ఇప్పించి తీరాలని నాకోరిక....అంతే.”

“ఇప్పుడు వచ్చినంతకాలం తీసుకోవచ్చు,” అన్నాడు బజర్లో. పావెల్ పెట్రోవిచ్ గదిలోకి రాగానే ఆతని ముఖంమీద చటుకుని ఒక విద్యుద్ధాతం ప్రవహించింది.

“అయిదు నిమిషాలు నాకు చాలు. ఒక్క ప్రక్క మిమ్మల్ని అడగాలని వచ్చాను.”

“పక్కా? దేన్ని గురించి?”

“మీరు దయచేసి క్షణగా వింటే చెప్పతాను. మీరు మాతమువే ఇంటికి విచ్చేసిన కొత్త రోజుల్లో, మీతో వాదప్రతివాదాలు ఇంకా మానుకోని ఆ రోజుల్లో, నా అద్భుత వశాత్తు అనేకవిషయాలమీద తమ అభిప్రాయాలను వివరం తెలుపించింది. కాని నాకు జ్ఞాపకం ఉన్నంతవరకు ద్వంద్వయుద్ధాల విషయం మీరుగాని నేనుగాని, నేనుండగా ఇంకెవరు గాని తీసుకురాలేదు. ఆ విషయమయి తమ అభిప్రాయాలేవో తెలుసుకోవాలని నాకు కుతూహలంగా ఉంది; చెప్పతారా?”

బజర్లో తన ఆసనంలోనించి లేచాడు. బల్లచివర ఆనుకుని కూర్చున్నాడు, చేతులు ముడుచుకున్నాడు.

“నా అభిప్రాయం,” అన్నాడు ఆతను, “సిద్ధాంత దృష్టినించి ద్వంద్వ యుద్ధాలలో అసలు అర్థంలేదు; ఇంకా తేలికదాని, ప్రయోగ దృష్టి, అది వేరే విషయం.”

“అంటే మీ అభిప్రాయం, నాకు ఆతరుమయి వంతరకు, ద్వంద్వ యుద్ధాల విషయంలో, మీ సిద్ధాంతాల ప్రకారం మీకు ఏ అభిప్రాయమున్నా, తాళక వ్యవహారంలో ఎవరన్నా మిమ్మల్ని యుద్ధానికి రమ్మన్నట్టుయితే మీరు ఆ అవమానానికి ప్రతీకారం వాంఛించకుండా ఉద్ధరిస్తామట.”

“నా అభిప్రాయాన్ని చాలా బాగా అర్థం చేసుకున్నారు.”

“బాగుంది. మీరు అలా చెప్పినందుకు నాకు చాలా సంతోషంగా ఉంది. మీ మాటలకల్లా నా మనస్సుని బాధిస్తున్న అనిశ్చిత్యం వదిలి పోతుంది.”

“సందిగ్ధం అని మీ అర్థం.”

“రెండూ ఒకటే. ఇతరులకు అర్థంకావడం కోసమే నేను మాట్లాడతాను. నేను...పాండిత్య ప్రకర్ష చేసే ఎలుగుబంటిని గాను. ఒక అసహ్యమయిన విధిని నేను నిర్వహించనవసరం లేకుండా మీ మాటలు నన్ను రక్షించాయి. మీతో యుద్ధం చేయాలని నేను నిశ్చయించుకున్నాను.”

బజర్లో ఆశ్చర్యంగా కళ్ళు పెద్దవి చేశాడు, “నాతోటా?”

“తప్పకుండా.”

“ఎందుకు?”

“కారణం మీకు నేను చెప్పగలను,”

అన్నాడు పావెల్ పెట్రోవిచ్, “కాని ఆ కారణం చెప్పాలని నాకు లేదు. నా అభిప్రాయం. ఇంక మీరు ఇక్కడ ఉండడం అనవసరం. మిమ్మల్ని నేను సహించలేను. మీరంటే నాకు అసహ్యం. ఆ కారణం చాలక పోతే...”

పావెల్ పెట్రోవిచ్ కళ్ళు మెరిశాయి. బజర్లో కళ్ళకుడా మెరిశాయి.

“సరే బాగుంది,” అన్నాడు ఆతను, “ఇంక వివరణ అనవసరం. మీ ఉదాత్త స్వభావాన్ని నామీద ప్రయోగించాలని మీ కోరిక. మీకు దీనివల్లకలిగే అనందాన్ని నేను కలగకుండా చెయ్యగలను. కాని నేను అంగీకరిస్తున్నాను.”

“మీరు నా యెడల చూసిన బౌద్ధార్యం విషయమయి నాకు తెలుసును” పావెల్ పెట్రోవిచ్ అన్నాడు, “నా పిల్లలను మీరు మన్నిస్తారని నేను నమ్ముతున్నాను. ఇంక అంతకంటే తీవ్రమయిన పద్ధతులనునే ఆలోచించనక్కర లేదు.”

“అంటే, అలంకారం లేకుండా చెప్పాలంటే ఆ చేతికర్రని ప్రయోగించడం,” అన్నాడు బజర్లో కాంతంగా. “అది అనవసరంలేదు. నన్ను అవమానించడం అనవసరం. అది అంతిమ పూరిగా నిరపాయకమయిన పనికూడా కాదు. మీ పెద్ద మనిషి తిరహ్ మీరు నిలబెట్టకోవచ్చు.... పెద్ద మనిషిలాగే నేను మీ పిల్లలని అంగీకరిస్తున్నాను.”

“చాలా బాగుంది” అన్నాడు పావెల్ పెట్రోవిచ్, కర్ర ఒక మూల పెట్టాడు. “మన ద్వంద్వ యుద్ధం వివరాల విషయమయి కొద్దిగా అనుకుందాం. ఈ యుద్ధపుతంతు పూర్తికావడానికి అసలు ఏదో ఒక చిన్న వివాదం సృష్టించబడిన అనవసరం విషయమయి మీ అభిప్రాయం ఏమిటో తెలుసుకోవాలని ఉంది.”

“అక్కరలేదు తంతు లేక ఉండాలేనే నయం.”

“నా అభిప్రాయమూ అదే. తరవాత దీనికి అసలు కారణాలలోకి వెళ్ళడం అనవసరం ముకుంటాను. మనం ఒకరి నొకరం సహించి ఉండుకోలేం. ఇంకేం కావాలి?”

“ఇంకేముంది?” బజర్లో గాంధీరాష్ట్రాన్ని నటిస్తూ అన్నాడు.

“అసలు యుద్ధం వివరాల విషయం. మనకి సహవర్తులులేరు. గింక—ఎంచేతనంటే ఇప్పుడు ఎక్కడ దొరుకుతారు?”

“నిజం! నిజం! అదే! ఎక్కడ దొరుకుతారు?”

“అంతే ఒక పద్ధతిని నేను విషయ పూర్వకంగా వివరిస్తున్నాను. యుద్ధం చేపు ఉదయం పెండలకడే జరగాలి. ఆరుగంటలకి అనుకుందాం. ఆ చిట్టడవిషక్కనయితే బాగుంటుంది. పిస్తోల్లతో పోరాడుకోవచ్చు....పది అడుగులదూరంలో నిలబడడం....”

“పది అడుగులూ? చాలా అనుకుంటాను. ఆ దూరంలో నిలబడడానికి ఒకరి నొకరు మనస్సుల్నిగా అసహ్యించుకోగలం.”

“ఎవరిదెదురులు పెట్టకోవచ్చు,” అన్నాడు పావెల్ పెట్రోవిచ్.

“పెట్టకోవచ్చు.”

“రెండు పార్లు కేల్పడం. ఫలితం ఏమయినా సరే దానికి సిద్ధపడి ఉండాలి. ఇద్దరమూ చెరోక ఉత్తరం వ్రాసి కేటులో పెట్టుకుందాం. అం

దులో తమ మరణానికి తామే కారణమని వ్రాయవచ్చు.”

“అదిగో అది మాత్రం నాకు అంగీకారం కాదు,” అన్నాడు బజర్లో. “అందులో ఏదో ప్రాంతీయతల వాసన ఉంది. సహజంగా కనిపించదు.”

“బహుశా ఈ విషయం మీరు ఒప్పుకుంటారనుకుంటాను. ఇందులో ఎవరుగాని వాత్యా నేరానికి గురికావడం బాగుండదు.”

“అది నేను ఒప్పుకుంటాను. ఆ బాధాకరమైన పరిస్థితి ఏర్పడకుండా ఒక పని చెయ్యవచ్చు. మనకి సహవర్తులు లేకపోయినా, ఒక సాక్షిని పెట్టకోవచ్చు.”

“నయమయింది ఎవరు సాక్షిగా ఉంటే బాగుంటుందో చెప్పతారా?”

“ఏం? పిల్ల? పనికిరాదా?”

“ఏమిటి? పిల్లరా?”

“మీ తమ్ముడుగారి అంతరంగిక సేవకుడు. ఈనాటి సంస్కృతినంతటి అద్భుతంగా అలవరచుకున్నవాడు. తనపాత్రను తను అవసరమయిన మర్యాదతో నిర్వహించగలడు.”

“మీరు పరిహసిస్తున్నారని నా అనుమానం.”

“లేదులేదు. నాకో సలహానుగుంచి జాగ్రత్తగా ఆలోచిస్తే, ఇదిచాలా సులభమైనదని, ఈపరిస్థితుల్లో చాలా అనుకూలమయినదని మీకే అనిపిస్తుంది. వెలుగుతున్నదివ్వెను మీరు ఎండు కట్టెలమధ్య దాచలేరు పిడకని దీనికి ఒప్పించి ఆర్మీ సిద్ధంచేసే బాధ్యత నాది. ఆతన్ని నేను తీసుకువస్తాను.”

“మీ పరిహాసం మీరు మానలేదు,” పావెల్ పెట్రోవిచ్ అన్నాడు తనకర్చీలోనించి లేస్తూ, “కాని ఇంత మర్యాదగా మీరు అన్నిటికీ ఒప్పుకున్నప్పుడు, ఇంక నేను ఏదో కొత్త నిబంధనలు చెప్పటానికి.....అయితే అంతా నిశ్చయమయిపోయింది..... అయితే మీదగ్గర పిస్తోలు బహుశా తేలేమా?”

“నా దగ్గర పిస్తోలు ఎల్లా ఉంటుంది, పావెల్ పెట్రోవిచ్? నేను వైద్యంలో ఎప్పుడూ పనిచేయలేదు.”

“అల్లాఅయితే నా పిస్తోలు ఒకటి మీకు ఇవ్వాను. వాటిని నేను అయిదేళ్ళ ఈమధ్య ఎన్నడూ ఉపయోగించి ఎరుగనని నేను చూచి ఇస్తున్నాను.”

“అది మీరే చెప్పినతరవాత నా ఆందోళన బాగా తగ్గింది.”

పావెల్ పెట్రోవిచ్ తనకర్చీనుకున్నాడు. ....“అయ్యా! ఇంక తమకు భవనవాదాల ఆర్పించి తమవైజ్ఞానిక పరిశోధనలో తమరిని వదిలివేయాలి. దయచేసి నాకుకలవు దయచేయించండి.”

“మళ్ళీ మన విషయం కలుసుకునే భాగ్యం కలిగేదాకా కలవు,” అన్నాడు బజర్లో. గుమ్మంవరకు ఆతన్ని సాగనంపాడు.

పావెల్ పెట్రోవిచ్ వెలిపోయాడు. బజర్లో అల్లాగే గుమ్మంలో ఒక నిమిషం నిలబడ్డాడు. చటుకునిపైకి అన్నాడు, “టాక్! ఆయ్యా నాకర్థం కాలా! ఎంతమర్యాదగా ఎంతమర్యాదగా ఉంది! చక్కని ప్రహసనం నటించాం ఇద్దరమూనూ; వెనక కాళ్ళ మీద నాట్యం చెయ్యడం నేర్చుకున్న తక్కువగా. కాని నేను వెనకదియ్యటం అసంభవం. అలా చేసినట్టుయితే ఆతను నిజంగా ఆ కర్రతో కొట్టుకుంటాను.....” (ఆ ఆలోచన మనసులో ప్రవేశించేసరికి ఆతనిముఖం పాలిపోయింది. ఆతని గర్వం ఒక్కసారి ఉప్పెనగా లేచింది.)

—“అప్పుడు ఆతన్ని పిల్లని పిసికినట్టు పీక పిసికి నేసి ఉండును,” నూత్తుదర్శిని యంత్రంధ్వరకు లిల్లాడు. కాని ఆతనిగుండెలు కొట్టుకుంటున్నాయి. శాస్త్రపరిశోధనకు అవసరమయిన మనశ్శాంతి మాయమయిపోయింది. “ఈవేళ మమ్మల్ని ఇద్దరినీ చూశాడు,” అనుకున్నాడు; “కాని తన తమ్ముడికోసమని ఇంత ఇల్లా ప్రవర్తించాడా? ఆపయిని ఏమంత పెద్దవిషయమని ఒక ముద్దు? ఇంకా ఏదో ఉంది. బహుశా, ఆతనే ఆమెను ప్రేమించడం లేదుగదా? అంతే, ఆతను ప్రేమిస్తున్నాడు. అనుమానం లేదు. స్పష్టంగా కనబడుతోంది. ఎంతోవ్యతిరేకి ఏర్పడింది? చాలా అసహ్యంగా ఉంది ఇదంతా,” చివరికి అనుకున్నాడు, “ఏదృష్టినించి చూసినా సరే, ఇది జరగకూడని పని. మొదటిసంగతి. ఆ పిస్తోలుగుండు మెదడు చీల్చుకు పోయే ప్రమాదం ఉంది, రెండోది ఏమయినా ఇక్కడి నించి వెళ్ళిపోవాలి. ఇంక అర్కెడీ.....తరవాత అమాయకమయిన కుక్కపిల్లవంటి మనిషి ఆ నిశ్చిత్రపెట్రోవిచ్, ఇది అసహ్యమయిన పరిస్థితి చాలా అసహ్యమయిన పరిస్థితి.”

ఎంత ప్రకాంతిలో, ముత్యంలో ఆరోజు గడిచి పోయింది. ఫెసిచ్చా అసలు ఎక్కడా బ్రతికి ఉన్నా చూచనే ఎక్కడా కనబడనియ్యలేదు. తన కన్నంలో దాక్కున్న ఎలకలాగ ఆమె తన గదిలో కూర్చుంది. నికోచై పెట్రోవిచ్ ముఖంలో అలసట, ఆదుర్దా కనపడ్డాయి. గోధుమపాలాలకు ఏదో పురుగు పట్టినట్టు అప్పుడే ఆతనికి వార్త వచ్చింది. ఆ సంతోషం ఎక్కువగా ఆ పాలాలమీదే ఆతను ఆకలిపెట్టుకున్నాడు. పావెల్ పెట్రోవిచ్ ఆతిమర్యాద అందరిమీదటా ప్రదర్శనూ అందరినీ కంగారుపెట్టేశాడు—ప్రోకోఫిచ్నికూడా. బజర్లోవరం డిక్కి ఉత్తరం ప్రారంభించి, తరవాత చింపిజీని బల్లకి ఎక్కి పారవేశాడు.

తనలో అనుకున్నాడు, “నేను చచ్చిపోతే వాళ్ళకి ఎల్లా తెలుస్తుంది. కాని నేను చచ్చిపోను. ఇంకా చాలాకాలం ఈ రోజుకంటే కిందామీదా పడుతూ బ్రతికితీరతాను.” మరునాటి ఉదయం వెలుగురాగానే తనని కలుసుకోవలసిన ముఖ్యమయిన[పని ఉందని పిల్లకి కలుగు పంపాడు,

(19 వ పేజీ చూడుడు)

తా జే మ హ ల్ బీ డి లు

నానకటికేతర ప్రఖ్యాతులు కలిగినవి

No. 1, Strong Jodi Beedi

తాజ్ మహల్
తాజ్ మహల్
Syed Kader, Pensioned Havildar, Beedi Merchant
Pension Line, Washermenpet, Madras.
అశ్వత్థామతా గెటెంబెట్టా అలలుతూర్, బీడి, మోకెతెట్టా.
గెటెంబెట్టా అలలు, గెటెంబెట్టా అలలు, గెటెంబెట్టా అలలు.

సి.కె.బి.బి.

ఇంకను నాటిలేనివి గాను శ్రేష్ఠ మైనవిగాను పున్నవి. పనికిమాలిన నకలు బీడిలకు మోసపోవద్దు. వివరములకు: మాన్యభాగ్యరథు:

మె స ర్వు స య్య దే బా ద ర్,

వావర్ మోసేట, : : మద్రాసు 21.

మహాత్మా గాంధీ సందేశము

ఎ ధార్ స్మృతి

గాంధీని హత్య చేసిన నాటి రాత్రి నేను బిర్లా భవనంలో ఉన్నాను. ఆ రాత్రి భీకర త్యాగిని, ఎవళ్లా మాటల్లో వర్ణించ లేరనే విషయమే తలపుకు వస్తోంది. చంద్రుడు ఆకాశంలో ఉంటే ఉన్నాడేమోకాని అంతటా గాఢాంధకారమే అలముకొంది. గాంధీజీ దీర్ఘ నిద్రలో ఉన్న గదిలో నుంచి మినకు మినకు మంటూ కొద్ది కాలం వస్తోంది. తోట నిండా జనం మూగినా, నిద్రన మొనల్లుగానే ఉంది. ఎన్నో మొగాలు అక్కడే ఉన్నాయి. కాని ఆ మొగాలకి చెందిన వ్యక్తులెవరూ ఆసమాపమున లేరేమో అన్నట్లుగా ఉంది.

నిజానికి గాంధీ కుటుంబం కోసం కోకసాను భూమిని చూపిస్తున్నవాళ్లు కాదు గాంధీ కోసమనేకాదు—ఆయన కేమి, ఆకస్మాత్తుగా అనారోగ్య పడితే ప్రాప్తించింది. ఆయన శాంత శృప్తవదనం, అ కిటికీలోనుంచి బైటికి కనబడుతూనే ఉంది. కాని ఎవరికి వారే ఏడుస్తున్నారు—మిశ్రహినులై పోయినట్లు, తమకు శాశ్వతమనుకొన్న తమలోని అమూల్య సంపదనేడు పోగొట్టుకొన్నట్లు, తమలోని ఒకభాగం పోగొట్టుకొన్నట్లు, అత్యయంగా విలపిస్తున్నారు.

గాంధీజీ పోయినవాడు ప్రతి భారతీయుడు, తన పితరుని పోగొట్టుకొన్నాడు. ఏ జాతీయ పునరుజ్జీవకాదా, ఇంతటి యధార్థవిషయంగా మృతి ఫలించలేదు. అంతేకాదు, అంతకుముందే సత్యముకూడా ఉన్నది. ఈ స్వల్ప దేహుడైన వాసుదేవుని, తన విశాల మానవ ప్రేమభావముతో, పెరిగి పెరిగి తిరిగివస్తూ, దేశకాలాలను అధిగమిస్తూ వెలిగిపోయాడు.

విశాల ప్రపంచాన్ని, తనలో కనంచేసుకోగలిగి తనలోకి స్వీకరించుకొన్నాడు. ఆయన స్వచ్ఛస్వభావతత్వం లాంటివాడు. ప్రతి వ్యక్తి తనలోని సద్గుణాలను, ఆ ఫలకప్రతిబింబం ద్వారా చూచుకోగలిగేవాడు. ఆ దర్పణం చితికి ముక్కలయి పోయేటప్పటికి ఏ వ్యక్తికి ఆవ్యక్తికి, తనలోని, ఆ ప్రతిబింబితభాగము కూడా శాశ్వతంగా అదృశ్యమై పోయిందా అని పించింది. ఆ భావమే ఆ నాటి రాత్రి నెహ్రూ మాట్లాడిన మొదటి వాక్యాలలో అన్వయించింది. “మా జీవితాలలోని వెలుగు అంతరించి పోయింది” అన్నాడు.

భారతీయతరలలో, విస్సెంట్ షేన్ కన్నా ఆ రాత్రి నిజకోక స్వరూపాన్ని సరిగ్గా అవగాహనచేసుకోగలిగినవాళ్లుకొద్దీ ఉండరు. పూనానుంచి వచ్చిన ఆ మూడుగురు పాకి కాల్చినప్పుడు విస్సెంట్ షేన్ అక్కడికి పదిగజాల దూరంలో మాత్రమే ఉన్నాడు. మాటిమాటికి, “మన గురువును పోగొట్టుకొన్నాం. ప్రపంచ మేతన గురువును పోగొట్టుకొన్నాం. ఇది మనకు సమాధానం చెప్పేవారే లేరు. “ఈ మనకు విలయమే” అంటూవాపోతున్నాడు.

ఇప్పుడీ మాటలు ఏదో పులుముడుగా అని పించవచ్చును. కాని ఆ రాత్రి, ఆ నిశ్శబ్దంలో, కాలస్వరూపం ఘనీభవించి పోయినపుడు, ఆతని నోటి వెంటికి వచ్చిన మాట లని. సర్వమానవ ప్రపంచమూ, మహావిపదాభీల సంజ్ఞానసామీచీనతతో, ఏకకంఠంతో నైరాకాశిని వెలువరిస్తూన్నట్లు అనిపించింది.

అంతకు కొద్దిరోజుల ముందరే గాంధీజీ నన్ను చూచారు. మునుపెప్పుడో నేనే ఆయన్ను ఇరించి వ్రాసిన మాటలవిషయంలో, నన్ను ఘనీకంగా మందలించారు. “ఇప్పుడు నామాట ఏసేందుకు వాగా సరిగ్గాలే యున్నారని నాకు తెలుసు” నన్నాడు. ఏ యుద్ధంలో తాను పాల్గొన్నానన్నాడో, ఆ యుద్ధఫలితంగా వచ్చిన, ఆటంబాలు, అంతకన్నా ఘోరమైన విషక్రియ యంత మారణాస్త్రాల్నా, ఎప్పటికీ సామరస్యం కుదురలేని రెండు శత్రుభిందాలుగా చీలి పోతున్న ప్రపంచమూ—ఈ విషయాల ఆయన నూచించి అంటున్నాడని నేను గ్రహించాను.

షేన్ తన పూర్వవిజ్ఞానాన్ని, పాశ్చాత్య వేదాంతాన్ని, ఫ్రాయిడ్ తత్వాన్ని, కార్య కారణ సంబంధ సూత్రబద్ధమైన భౌతిక నాదాన్ని ‘యతో ధర్మస్తతో జయ’ అన్న సూత్రం ప్రపంచయుద్ధాల్లో జీతమయిపోయి, శాంతి, సహృద్ధావాలు మృగ్యమయిపోవటంతో, అన్నిటినీ వదిలి, ఆ విజ్ఞానాన్నంతనీ విస్మరించి, శివుప్రాయుడై, శిష్యప్రాయుడై, మహాత్ముని పాదసన్నిధిని, జ్ఞానోపదేశం పొందాలని నెలల తరబడిగా కృషిచేస్తూ, ఆ జ్ఞానవృద్ధుని హృదయ ఫలకంవంక వెలుగు కోసం చూస్తూ కూర్చుండి పోయాడు.

గాంధీజీని నేను అర్థం చేసుకోగలిగానని నేను భ్రమపడటం లేదు; ఎవరినీ భ్రమపెట్టడం లేదు. ఆయన వేదాంతం, భగవంతునితో ఆయన సంభా

షించటాలు అవి ఆర్యమయే తరహావాడినిగాను, నేను నిరీక్ష్యరవాడిని. ఎన్నో మతవిశ్వాసాలలో మారినయి. 1942-లో మిశ్రరాజ్యాలలో విప్లవ రూపంలో యుద్ధం చేస్తున్నాడని, ఆ మాట ఒప్పుకోటం లేదని, గాంధీజీని తూర్పుర బట్టాను. కొన్ని ఏళ్లుగా ఆయనఅంటే సానుభూతి లేకుండా పోయింది. కాని ఈ జడరూపములో కూడా, ఆ ఆవతారమూర్తి, అవతారం చాలించేలోపల ఒకే కుసులింగాన్ని రగుల్కొల్పి వెళ్ళాడు. చివరిసారి ఆయనను చూడటానికి వెళ్లి నన్ను ఆ స్వరూప దర్శణంలో నా ప్రతిబింబ పరిమాణ అల్పత్యాన్ని చూసుకొంటే ఆయన ఎంతటి మహావ్యక్తి కన్నులకు కట్టినట్లు అనిపింది.

ఆనాడే, ఆయనలో ఉద్భవించి వెలువడే ఆ మహాశక్తి, ఆ దీప్తికి, మూలమేదో కనుక్కొగలిగాను. కారణం నేను గర్వహరితమైన మనస్సుతో ఆయన దగ్గరకు అప్పుడు వెళ్ళగలగటమే—ఆక్తికి కారణభూతమైన గుణం ఆయనలో ఎప్పుడూ భాసిల్లుతేవుంటి. కాని అంతకుముందెప్పుడూ దాన్ని ఒప్పుకోలేని గ్రుడ్డి తనంతో పంచరించటంవల్ల—ఆనాడు అదృశ్యమైన విషయం లాగా నాకు గోచరించింది.

గాంధీజీ అంటే “ఏమిటో” నెహ్రూకు తెలుసును. ప్రపంచానికి ఎన్నో మాట్లు తెలిపాడు. గాంధీకూడా తెలుపుతూనే వచ్చాడు. కాని బిర్లా భవనంలో, ఆనాడే ప్రకాశి స్వరూపాన్ని వదిలి బైటికివచ్చి, భారతదేశం పోగొట్టుకొన్న “దేమిటో” తెలియచెప్పటంలో, సరిగ్గా చెప్పగలిగాడు.

“సత్యాగ్రహంకై, ఏ ధర్మస్థాపనకై మన దేశ మహావీరులు అనువులను విడిచాడో, ఆ ధర్మ స్థాపనకు, మన జీవితాలను అంకితం చేసుకొంటామని ప్రమాణం స్వీకరించటమే, మన మా ఆత్మశాంతికై చేయగల “ఉత్తమ ప్రార్థన.”

తాత్కాలికమూ, తత్కాలగోచరమూ అయిన ఆధర్మ స్వరూపము, హిందూ మహామృదీయ సఖ్యతా స్థాపనమూ, మానవజాతిలో శాంతి

బోధలన్నీ ఆ సత్యస్వరూపానికి నానాముఖాలుగా వెలిగాయి. అంతటి తక్కువ రక్తపాతంతో, “జాతీయస్వాతంత్ర్యాన్ని” గాంధీజీ చేకూర్చినంతటి సఖ్యాధికమైన విస్తృత జనానీకానికి, మరే జాతీయ నాయకుడూ కూడా ఎక్కడా సమకూర్చిపెట్టలేదన్నది సత్యము దుబ్బులకుదరిదులకూ. ప్రాణనాశనని కొడబడకుండా, పోరాడి స్వాతంత్ర్యం పుచ్చుకోటం ఎల్లాగో చూపించాడన్నది కూడా పరమ సత్యమే. జాతీయస్వాతంత్ర్యం సంపాదించటం కోసం ఎన్నో ఏళ్లు కారాగృహాల్లో మ్రగ్గిపోయాడు. ఒకసారి సహాయ నిరాకరణోద్యమం హింసా కలుషితమయినప్పుడు తనపై, నేరాకోపణ, విచారణ చేయటంలో తానే సహకరించాడు. దక్షిణాఫ్రికాలో నిర్బంధ భారతీయ కూలీవిధానాన్ని సమసింప చేశాడు. భారతీయ గౌరవాన్ని పునఃప్రతిస్థాపించేసి, భారతీయుల సమమాన పరచిన వాళ్ళ ఆత్మగౌరవం కూడా చిత్తకోపకండా కూడ దీసిపెట్టాడు. జాతి, వర్ణ విభేదము ఎక్కడెక్కడ కనబడ్డా అక్కడక్కడల్లా తన పోరాటం వెలువరించాడు. ఇది అంతా ఆ “సత్య” స్వరూపమే దేశమంతటా, జాతి, వర్ణ, వర్ణ, వ్యవస్థలు సమసిపోనాలంటే ఏకభావ ఉండాలని ఉద్ఘాటించి ప్రోద్బలం చేశాడు. వృద్ధులకు, రోగులకు, అసహాయులకు, స్వయంగా సేవచేసి, సాకి, పోషించి, మానవులకు, స్వార్థత్యాగము, దయ, మొదలైనవి నేర్పగలిగాడు. 8000 ఏండ్లుగా కరడుకట్టుకుపోయిన సంఘంలో, 50,000,000, మంది అస్పృశ్యుల పక్షం వహించి, పై కులాల ఆచారపాద్యాల్ని, సంకుచిత భావనను, అసహన విద్యేషాన్ని ఎదిరించి, వర్ణాశ్రమపద్ధతిలోని దోహదను, గౌతమబుద్ధుని యంతరీత్రంగా ఎదిర్చి, అస్పృశ్యతను నివారింప చేశాడు.

తన దేశీయులలో వికృతమ చేకూర్చే ప్రయత్నాన్ని గాంధీజీ ఏనాడూ విరమింపలేదు. ఆ మాటకొస్తే—ఒక్క తన దేశమేకాదు, యావత్ప్రపంచాన్ని కూడా, సర్వమతాల సారాంశ బోధతో—పరిపూర్ణ వ్యక్తిత్వము, సహనము, వినయము, భగవద్దాధార, సర్వసమానత్వము, సామ్రాజ్యత్వము, వర్షవర సహకారము—ఈ సూత్రాలబోధతో ఏకీకరణ మొనర్చ ప్రయత్నించాడు. గాంధీ తప్పులు చేయలేదని కాదు. కొన్నిచోట్ల మార్గం తప్పలేదని కాదు. కానీ, అల్లా దోషతప్పినప్పుడు, ఇతరులకు తప్పు సలహా ఇచ్చినప్పుడు, ఆ దోషానికి అందరికన్నా ముందు తనమీదే తీవ్ర ప్రాయశ్చిత్తాన్ని విధించుకొనేవాడు.

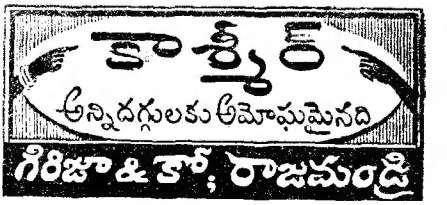
అయితే ఆయన ప్రతి ఉపవాసమూ కూడా, యధార్థంగా రాకుండా ఆసేందుకు ఆయన చేసిన చివరి ఉపవాసంకూడా, ఆయన నిరంతర సత్యాగ్రహణలో, ఆయన సత్య గామిత్వంలో భాగాలే. (సత్యమే)

నెరసిన వెంట్రుకల బెషదము

రంగు పూయనక్కరలేదు. అయిదేదదికీర్తి తెల్లని. రంగును మార్చి కాళ్ళతముగా వెంట్రుకలకు నలుపు విచ్చును. గుణం కానిచో, దబ్బు వాచను చేయబడును. తెలుపు కొంచెమైయుండిన రూ.2.8.0; మధ్యరకమైయుండిన రూ.3.8.0; పూర్తిగాయుండిన 5.0.0.

గమనింపు:—ఇది మొదడు కంటికి మంచి పోషణ విచ్చు బెషదము.

Keshi Ranjan Aushadhalaya,
M. 63. P. O. Ranigani (Burdwan.)

తూర్పు యూరప్ కమ్యూనిస్టు కూటమి విచ్ఛిత్తియో?

స్టాలిన్

తూర్పు యూరప్ రాజ్యములు బలహీనతకు చారిత్రకముగా ప్రసిద్ధి కెక్కినవి. తూర్పు యూరప్ లో వున్నన్ని జాతి విభేదములు ప్రపంచములో మరెక్కడా లేవు. ప్రతి ఒక చిన్న జాతికి ఒక సర్వస్వకలంకరాజ్య మేర్పరచినా అల్పసంఖ్యాకుల సమస్య కొరకరాని కొంతగా మిగిలియే వుండును. చారిత్రకముగా, టర్కీ పామ్రాజ్యపతనమును వేగిరింపజేయుటకు ఈ 'జాతిభేద' గతతాబలులలో పాగడబడి, ప్రోత్సహింపబడి, వృద్ధిచేయబడెను. దీని ఫలితముగ టర్కీ పామ్రాజ్యము విచ్ఛిన్నమైనది. కాని 'జాతిభేద' అంతటితో నిశించిపోలేదు. ప్రతి చిన్న జాతి తానొక సర్వకలంకరాజ్యముగా ఏర్పడవలెనని, ఏలైనంతయింది ఇతరజాతులవారిని తన పాలనలోనికి తెచ్చుకొనవలెనని తీవ్రముగా వాంఛించుటకు ఇది దోహదమిచ్చెను. ఇట్టి వాంఛను ప్రభుత్వప్రపంచసంగ్రామానంతరము అగ్రరాజ్యములన్నియు ఆమోదించి, ఏలైనంత వరకు ఒక జాతికొక రాజ్య మేర్పాటుచేయుచు తూర్పు యూరప్ లో ఆల్బేనియా, యుగోస్లేవియా, బల్గేరియా, రుమేనియా, జెకోస్లావీయా లను రాజ్యములను ఏర్పాటుచేసెను. గ్రీస్ తొకరిని ఇరన్నియు బాల్కన్ రాజ్యము అని పిలువబడును. బాల్కన్ ప్రాంతము పర్యవేక్షించుచు నెదిరించుటకు ఇన్నాస్కూ అలవాటు పడి యుండిన టర్కీలో 'పశు-ఉద్యోగము' స్వాతంత్ర్యము అభించిన తరువాతకూడ తగ్గిపోలేదు. కొండ ప్రాంతములలో రాకపోకలు కష్టపగుటవలన టర్కీలో నాగరికతాభివృద్ధి వ్యాపించుటకు అవకాశము తక్కువగుటవలననే ఇట్టి ఫలితము కలిగినదని చెప్పవచ్చును. బాల్కన్ ప్రజలు స్వజాతి ప్రేయేలేగాక స్వప్రాంతప్రేయేలుగూడ నై, ముమ్మారులు, క్రూరులు ఎగుటకు ఈ ప్రాంత వైసరికస్వభావమే కారణము. బాల్కన్ రాజ్యములు, అంతరంగికముగ బలహీనములగు మందుటకూడ ఇదియే కారణము.

అసలే బలహీనములుగనుండి, గతదశాబ్దములో ఆధికమాంద్యములన అతిగా చితికిపోయిన యీ బాల్కన్ రాజ్యములు, జర్మనీలో హిట్లర్ ఆధిపత్యమునకు వచ్చినతర్వాత, ప్రజాస్వామ్యమునకు స్వస్థిచెప్పి నియంతృత్వ పరిపాలనకు వారితీసినవి. ఈ రాజ్యములన్నియు ఆక్సిన్ ఉపగ్రహరాజ్యములుగ నుండి రహస్యమై, విశ్రమించిపై యుద్ధమొనరించినవే! తూర్పునుండి తనవ్యక్తసేనలు జర్మన్ లను తరిమివేయుటతో ఈ రాజ్యములు రహస్యకేసనల ఆక్రమణలోనికి వెళ్ళిపోయి, వాని చారిత్రకబలహీనతలన, కమ్యూనిస్టు ఉపగ్రహరాజ్యములుగా ఇప్పుడు తయారైనవి. వీనిలో యుగోస్లేవియాలోని ఇటీవలి సంఘటనలు ప్రపంచప్రాముఖ్యత వహించినవి.

యుగోస్లేవియా రాజ్యం స్థిరము ఒక లక్ష చదరపుమైళ్ళు; జనాభా ఒకటిన్నర కోట్లు.

'కొమిన్ ఫారమ్' నుండి మార్షల్ టెటో బహిష్కరణపూర్వపరాలు

సెర్బులు, క్రోట్లు, స్లావ్ లు అను ఈ మూడు జాతుల సమేళనమే యుగోస్లావ్ జాతి. వీరు గాక ఇతరస్లావ్ లు, జర్మన్ లు, హంగేరియన్ లు, అల్బేనియన్ లు, రుమేనియన్ లు, టర్కులు, ఇటాలియన్ లు, యూదులు, ముస్లింలు మొదలగు ఇతరజాతులవారుకూడ ఈ దేశములో నున్నారు. మతద్వైత్య వీరు గ్రీక్ ఆర్థడాక్స్, రోమన్ కాథలిక్, గ్రీక్ కాథలిక్, ఓర్థోడాక్సీక్ లూతరన్ ప్రొటెస్టెంట్, కాలిన్ నిస్టు ప్రొటెస్టెంట్, ఇతర క్రైస్తవ్యులు, ముస్లిం, యూదులుగా విభజితమై వున్నారు. ఇన్నీ జాతులు, ఇన్నీ మతములు సమేళనముగా ఏర్పడి రాజ్యములో కాంతిని కాపాడుట ఎంత కష్టమో ఊహించుకొనవచ్చును.

ద్వితీయ ప్రపంచ సంగ్రామ కాలములో యుగోస్లేవియాలో పీటర్ రాజా నామమాత్రపు అధికారచ్ఛాయలక్రింద మెనోవిచ్ నియంతృత్వ పరిపాలన నాగించెను ఆ కాలములో అతని నెదిరించి దేశములోను, విదేశములనుండి పోరాటము సలిపినవారు మార్షల్ టెటో, నుబాసిచ్, మాజెక్ ప్రభృతులు. వీరిలో టెటో ప్రముఖ కమ్యూనిస్టు నాయకుడు. తక్కినవారిద్దరు జోల్ రైతుపక్ష ప్రజాస్వామ్యవాదులు. యుద్ధాంతరము యుగోస్లేవియాలో సర్వపక్షప్రజాస్వామ్య తాత్కాలిక ప్రభుత్వ మేర్పరచబడిన వచ్చినప్పుడు టెటో కమ్యూనిస్టులతో చేతులు కలుపుటకు నుబాసిచ్ వర్తపు ప్రజాస్వామ్య వాదులు నిరాకరించిరి. కాని టెటో, అమెరికాను నుబాసిచ్ ను బలవంతపెట్టి టెటో-నుబాసిచ్ ఒడంబడికను కుదిర్చి, ప్రభుత్వము నేర్పాటు చేయించినది.

మార్షల్ టెటో కమ్యూనిస్టుగా అంతర్జాతీయ ప్రఖ్యాతి గాంచినవాడు. ఒక చెప్పల కుట్టు వాని కుటుంబములో జన్మించి, యుగోస్లేవియా ప్రధానీయముగం కొంగట్లిన ప్రతిభా కాలి ఈతడు ఇతని జీవితములో ఒక్కొక్క దశ యూరప్ చరిత్రలో ఒక్కొక్కదశకు సాధ్యత్యముగా నుండును. ఇతని ఇతరచర్యల పడి యుద్ధములోను, జైలు జీవితములోను గడచినది; ముప్పైయ్యేర పడి కుట్ర, తిరుగుబాటు, జైలు జీవితములతో గడచినది; నలభై యేళ్ల పడి స్పెయిన్ యుద్ధముతో గడచినది; యుద్ధముల పడి ద్వితీయ ప్రపంచసంగ్రామముతో గడచినది; నిన్ను మొన్నటివరకు అతడు యుగోస్లేవియాలో కిరిటును అక్కరలేని రాజాగారివలె వారించుచుండెను. ఇప్పుడు అతడు ఆధునిక కలగూర్పు కనిపించుచున్నది.

మార్షల్ టెటో గోరింగ్ వలె అలంకార ప్రియుడు; ముస్సోలినీ వలె అభివయించ గలడు. స్టాలిన్ వలె మాట్లాడుటకు ప్రయత్నించును. అతని చిరువర్ణ ఉత్సాహపూరితముగ, వ్యంగ్య సూచకముగ, ఆర్థికవిశ్వాసపూరితముగ నుండును. కమ్యూనిస్టు ర్యాలీలు, ప్రదర్శనములు, పూరే గింపులు జరగవచ్చుట అతడు గంటలకొద్దినదరహస వదనముతో వారిని ఉత్సాహపరచుచుండును.

యుగోస్లావ్ ప్రజలలో ఇతనికి పలుకుబడి మెండు. "టిటో మానాడు" "టిటో-టిటో" ఇవి ఈనాడు యుగోస్లేవియాలో కుతూహలము వినవచ్చు నివాదాలు.

మార్షల్ టెటో ప్రపంచప్రఖ్యాతికొరకైనా, స్టాలిన్ కు అతనిపై అనుమానము లేకపోలేదు. ఇతర కమ్యూనిస్టు నాయకుల ప్రకటనలు, ఉపన్యాసములవలెనే ఇతనివి కూడ మాస్కో-అట్లా పితులచేతనే తయారుచేయబడవలెను. ఇతనిపై కూడ సి. వి. డి చర్యలు లేకపోలేదు. వివాదానికి టెటో ఉపన్యాసములు చాల ఉద్యోగ పూరితములుగ నుండును. కాని వానిని తయారుచేసెడిది అతడుకాదు. భజనానంతరి జైన్-బుర్ని,

స్టాలిన్ అంతరంగిక మంత్రి మిలోవన్-డిలాస్ గారలు వీనిని తయారుచేసెద రని ప్రతీతి.

యుగోస్లేవియా కమ్యూనిస్టుపార్టీ ఆలోచనా-కేంద్రీ ఎడ్వర్డ్ థార్డ్ నెజ్. యుగోస్లేవియా కమ్యూనిస్టు యంత్రమునకు ఈతడధిపాధుడు. కమ్యూనిస్టు విధానములను స్వయముగా మాస్కో వెళ్ళి అధ్యయనము చేసివచ్చినాడు. ప్రస్తుత మిత్ర ఉపప్రధానమంత్రి. యుగోస్లేవియా ప్రభుత్వవ్యవస్థ లందరి నియామకమునకు ఈతడే బాధ్యుడు. విద్యరాజ్యపరిషత్ లండన్ సోషలిస్ట్ సమావేశములోను, పారిస్ కాంతి సమావేశములోను ఈతడు యుగోస్లేవియా ప్రతినిధివర్తనాయకుడు, ఈ సభలలో యుగోస్లేవియా ప్రతినిధిగము రహస్యకు అచంచలమైన అండగా నుండుటకు ఈతడే కారణము.

యుగోస్లావ్ కమ్యూనిస్టు నాయకులలో మరొక ప్రముఖుడు జనరల్ అత్తెగాండర్ రాంకొవిచ్. 'ఓబ్లా' అని పిలువబడు రహస్య పోలీసుదళమునకు ఈతడధిపతి. సాధారణ పౌరులు, విదేశీయులు. ప్రభుత్వవ్యవస్థలు, మంత్రులనేగాక ఇతని సి. వి. డి. ఒకరి పి నొకరు కూడ సి. వి. డి. తనము చేయుచుండురు. యుగోస్లేవియా ప్రజలకు 125 మంది నొకడు చొప్పున ఇతని గూఢచారులు, 100 కొకరు చొప్పున రహస్య పోలీసులు వున్నారు.

సర్వపక్షతాత్కాలిక ప్రభుత్వ మేర్పడిన కొన్ని వారాలకు ప్రజాస్వామ్యవాదులకు బ్రదుకు కష్టమైనది. ఆ పక్షసభ్యుల రహస్యముగా ఎత్తు కొనిపోబడిరి. పదవులనుండి తొలగింపబడిరి. క్రోట్ రైతుపక్షనాయకుడు మాజెక్ పారి పోయి పారిస్ లో తలదాచుకొనెను. టెటో ప్రభుత్వములో విశేషాంగమంత్రిగా పనిచేసిన నుబాసిచ్ మాజీకను చూచుటకూడ అనుమతి యివ్వబడలేదు. చివరకు నుబాసిచ్ జబ్బుగా నుండా, అతని యింటినుట్టు సైనికులను కాపలా యొంది ఇతరల నరడు చూచుటకు వీలు లేవట కట్టడియులు చేసి, అతనిని మంత్రిత్వము నుండి తొలగించిరి. ఇప్పుడత డెక్కడో ఫన్నలో అనాచక జీవితము గడుపుచున్నాడు.

తూర్పుయూరప్ రాజ్యములన్నియు కమ్యూనిస్టు రాజ్యములే. కాని యుగోస్లేవియాలో కమ్యూనిస్టులు ఆదినుండి మెహరిటిపార్టీయే. ఇతర రాజ్యములలో కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వములు రహస్య ఒత్తిడి, ప్రోద్బలములవలననే ఏర్పడినవి. టెటోవంటి పలుకుబడిగల కమ్యూనిస్టు నాయకుడు ఆ దేశములలో ఒక్కడు కూడ లేడు. కమ్యూనిజం వ్యాప్తికి ఈపధ్య స్థాపించబడిన 'కొమిన్ ఫారమ్' సంస్థ ప్రధాన కార్యాలయము

మార్షల్ టెటో

యుగోస్లేవియా రాజధాని బెల్ గ్రేడ్ లోనే నెలకొల్పినారు. ప్రపంచ కమ్యూనిజముకు స్టాలిన్ తరువాత మార్షల్ టెటోవంటినాడు, మాస్కో తరువాత బెల్ గ్రేడ్ వంటి స్థానము లేనట్లే కనిపించినది. కాని పరిస్థితులు తారుమారైనట్లు ఇప్పుడే తెలియవస్తున్నది. ఇంతటి ప్రముఖ స్థానము నుండి ఇంత అధోగతికి ఇంత త్వరలో ఈద్యబడుట ఎవ్వరికైన ఆశ్చర్యకరముగ కనపడకపోదు.

తూర్పుయూరప్ రాజ్యములన్నియు కమ్యూనిస్టు 'ఉక్కు తెర' వెనుకనుండుటచే అచ్చటి వార్తలు ఎప్పటికప్పుడు తెలియుట కష్టము. మార్షల్ టెటో, అతని ముఖ్యసహచరులు 'థార్డ్ నెజ్', జనరల్ రాంకొవిచ్ ల చర్యలు అంతర్జాతీయ సోషలిస్టు విప్లవ కార్యక్రమ విధానములను విచ్ఛిన్న మొనర్చుచున్నవని ఆరోపించుచు, 'కొమిన్ ఫారమ్' నుండి యుగోస్లావ్ కమ్యూనిస్టు పార్టీ బహిష్కరించుచు, గత సమావేశములో 'కొమిన్ ఫారమ్' చేసిన తీర్మానము, జెకోస్లావీకియా రాజధాని ప్రేగ్ లో ప్రకటించబడగా ప్రపంచమునకు మొట్టమొదటి పర్యాయము తెలియవచ్చినది. మార్షల్ టెటో ప్రభుత్వముపై ఇట్టి కఠినచర్య తీసుకొనవలసినవ్యుటకు గల నిజమైన కారణము ప్రపంచమునకు ఇప్పుడు తెలియదు. జహుళ: భవిష్యత్తులో ఎన్నటికీ తెలియక పోవచ్చును. ఇదే కమ్యూనిస్టు విధానము.

ప్రపంచరాజధాను లన్నిటిలోను యుగోస్లేవియా సంఘటనలు అతి అనికృతితోను, వాగ్రత్తతోను పరిశీలించబడుచున్నవి. ఈ సంఘటనలకు గల కారణములను గురించి, దీనివలన జరుగగల పరిణామములను గురించి అనేక వ్యాఖ్యానములు వినవచ్చుచున్నవి. యుగోస్లావ్ కమ్యూనిస్టు పార్టీ బహిష్కరణకు, బహిష్కరణ తీర్మానము లోనే, అనేక కారణములు చెప్పబడినవి కాని అవి అస్పష్టముగ నున్నవి. అంతర్జాతీయ కమ్యూనిజం వ్యాప్తికి టెటో ప్రభుత్వము ఏవిధముగ

(20 వ పేజీ చూడుడు)

భ వి వ్య ద్వా జీ

నీ విషయమై 1948 సం॥లో ఏమి జరుగబోవును?

నీ భవిష్యత్తులో ఏమి జరుగబోవునదిన్నీ నీ సరియైన చర్య గురించిన్నీ నీవు తెలుసుకొన గోరవలయులే. ఒక పోస్టుకార్డుపై నీ కిష్టముగు ఒక పుష్పము పేరున్నా నీవు వ్రాయు లేదీ వేళ వివరమున్నా నీ సరియైన చిరునామాయున్నా వెంటనే వ్రాసివంపుము.

జ్యోతిష శాస్త్రములోని రహస్యగణిత మూలముగా మేము గుణించి, నీవు కార్డు వ్రాసిన తేదిలకాయకు 12 మాసములలోను నీయొక్క అదృష్టము, లాభనష్టములు, జీవిత దైదల మార్పులు, ఆరోగ్య విషయము, వరదేశ గమనము, తీర్థయాత్రలు, వివాహము, ప్రీతిపము, సంతానము, నిధినిక్షేపములు, లాటరీ, అకస్మాద్భివృద్ధిలాభము, మొదలగువాని గురించి స్పష్టముగా మానవారిగా వ్రాసి రు. 1-4-0 లకు మాత్రము వి.వి.గా పంపగలము. (వి. వి. వార్షిక ప్రత్యేకము). దుష్టగ్రహము లేవైన ఉన్నయెడల కాంతిచేయు విధానము కూడా తెలుపుదుచేయదుగును. వివరములు మా పూర్వీకై పంపబడును. మేము పంపిన పోగట్లా నీకు తృప్తిగానుండుని యెడల, డైకము వానను చేయబడును. ఒకసారి పరీక్షించుచుడు.

పండిట్ దేవదత్ శాస్త్రి, రాజకోటిసి,

(ఎ. సి. ఎం.) కర్తరపూర్ (ఇ. సి.)

Pl. DEV DUTT SHASHTRI, RAJ JYOTISHI,
(A. B. M.) KARTARPUR (E. P.)

భారత రాజకీయాలు :

హైదరాబాద్ సంస్థానానికి ఆర్థిక దిగ్బంధనం

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజన

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజన ప్రసక్తి వచ్చి నప్పుడెల్ల కాంగ్రెస్ నాయకులు ఈ మాత్రములను కాంగ్రెస్ ఎన్నడో 26 ఏండ్లక్రితమే అంగీకరించినదని చెప్పుచు, దేశములో పరిస్థితులు చక్కబడగానే రాష్ట్రముల పునర్విభజన విషయము సావకాశముగ ఆలోచించబడునని హామీ యిచ్చుచుందురు. భారత రాజ్యాంగ పరిపత్తుకూడ భాషాప్రయుక్త పునర్విభజనను ఆమోదించి, ఏయేనూతన రాష్ట్రములు ఏర్పాటు చేయవలెనో, ఏర్పాటుచేయ దగియున్నవో విచారించుటకు ఈమధ్యనే ఒక సంఘమునకూడ నియమించినది. ఈసంఘము సిఫార్సుచేసిన నూతన రాష్ట్రములపేర్లు రాజ్యాంగపట్టమునాయుదాలో చేర్చెదరు; నూతనరాజ్యాంగము ప్రకారము ఎన్నికలు జరిగి, ప్రభుత్వము లేర్పడునప్పటికి నూతనరాష్ట్రములు ఏర్పడి, ఆ ములులో నికరమవును. కాబట్టి భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజనవిషయమై ఇప్పుడు బేసనికాని, కాదని కాని వాదము చేయబూనట కేవలము కంఠశోషయే యగును.

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర నిర్మాణఉద్దేశమును స్వార్థపరులు, పదవి కాముకులు ప్రారంభించి వారసులు హస్తాన్వదము. ప్రత్యేక ఆంధ్రరాష్ట్ర ఉద్దేశమును సాగించుటకు ప్రారంభమైన ఆంధ్ర మహాసభ ప్రథమ అధ్యక్షుడు సర్ బి. యస్. శర్మ గారు అప్పుడీ పదవు అన్నిటికి మించిన పదవియందే వుండెను. అప్పటినుండి ఆంధ్రమహాసభ అధ్యక్షులైన వారెవరు పదవి కాముకులు కాలేదు; ఆంధ్రమహాసభ ఆండనుగాని, భాషా రాష్ట్ర ఉద్దేశమును ఆండనుగాని చేకూర్చుకనివారెట్టి గొప్ప పదవులను పొందలేదు. ఈనాడు ఆంధ్రభారతదేశములో భాషా రాష్ట్ర ఉద్దేశమునకు నాయకులుగా నున్న డా. పట్టాభిగారు తమ కెట్టిపడని అవుసరము లేదని ముందుగానే చెప్పుచున్నారు. ఇట్టి వాస్తవవిషయములను విస్మరించి, మంత్రిపదవుల కొరకు, గవర్నరు గిరికొరకు వెంటనే వేరే రాష్ట్రముగా చీలిపోవలెనను ఉద్దేశమును పెరుగుచున్నదను ఆరోపణలో గల సమంజసత మన ప్రధాని శ్రీ పెదరామస్వామిరెడ్డిగారికే బోధపడవలెను.

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజన ఉద్దేశమును ఎవరు ప్రారంభించిననీమి; భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములు అనవుసరమనిగాని, ప్రమాదకరములనిగాని, కాంగ్రెస్ నాయకులే కాదు, బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము కూడ అనలేకపోయెను. స్వార్థంత్రియము లభించినతర్వాత కాంగ్రెస్ నాయకులు చెప్పినట్లు, భాషా రాష్ట్రముల సంగతి తర్వాత తీరికగా ఆలోచించుకొందము. ముందు దేశపు పరిస్థితిని బాగుపడనిం దనియే. వారే ఇప్పుడు భాషా రాష్ట్ర పరిశీలన సంఘములు ఏర్పరచి, త్వరలో రాష్ట్ర

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజనకు మద్రాసు ప్రధాని వ్యతిరేకత

ములను కూడ ఏర్పరచగలరు. ఇది భారత ప్రభుత్వ విధానము. ఈ విధాన మిట్లుండగా, భారతదేశములో నెల్ల పెద్ద రాష్ట్రము, నాల్గు భాషలవారి సమ్మేళనము, అనేక స్వతంత్ర రాజ్యములకన్న కూడ అన్ని విషయములలోను పెద్దదగు మద్రాసు రాష్ట్ర ప్రధానమంత్రి ఇప్పుడు భాషా రాష్ట్రములు కూడవనుచు, తన ప్రభుత్వ విధానమున, ప్రజల కొర్రెల్లను, వివేకవంతుల నిర్ణయములను కొదవబూనుట ఏమి సమంజసము? తమ వాదమును ప్రధాని సమర్థించుకొన్నవైనను కూడ ఆ కృత్యకరముగ నున్నది. చిన్న చిన్న సంస్థానముల కూటమి ఏర్పరచి వాటిని పెద్దపరిపాకవర్తములుగా ఒక వంక ఏర్పరచుచు, ఇంకొకవంక రాష్ట్రములను భాషా భాగములగా చీల్చి చిన్న పరిపాలక భాగము లొనర్చుట ఏమి ఇంగితమో ఆలోచింపుడని ప్రధానిగారి సవాలు. ప్రధానమంత్రి కొంచెము బాగ్రత్తగా పరిశీలించియున్నచో, చిన్న సంస్థానములను కూటములుగా ఏర్పరచుట, పెద్ద రాష్ట్రములను భాషాప్రయుక్తముగా విభజించుట ఒకే మూత్రము ననుసరించి జరుగుచున్నదని బోధపడగలదు. ప్రత్యేక పరిపాలనా భాగములుగా నుండుటకు ఆర్థిక దక్షత లేని సంస్థానములను, భాష, సంస్కృతి ప్రయుక్తముగా వికృతి పరచి, ఆర్థిక దక్షతగల కూటములగు ఏర్పరచుచున్నారని అభిప్రాయముగ, పరిపాలనా సౌలభ్యము కొరకు పెద్దవిగా నుండి, బహు భాషాసమన్వితమై, వివాదములకు దారితీయుచుండిన రాష్ట్రములను, ఆర్థిక దక్షత, భాష, సంస్కృతుల ననుసరించి చిన్న రాష్ట్రములుగా విభజించుచున్నారని రాష్ట్ర ఆర్థిక విస్తీర్ణమునుబట్టిగాక ఆర్థిక దక్షత, భాష, సంస్కృతి మొదలగువానినిబట్టి నిర్ణయింపవలెను. మంత్రిగా రూపొందుచున్నట్లు, ఎంత పెద్ద రాష్ట్రమున్న అంత మంచిదైన, భారత దేశమంతా ఒకే రాష్ట్రముగా వుండవచ్చునకదా! వాస్తవమున కిప్పుడు అధికార వ్యాపారము భాషా రాష్ట్రములకుగాక తద్వ్యతిరేకులకు మొందుగా నున్నట్లు లేలచున్నది. అయినను నిజాం సరిహద్దు ప్రజలకు ధైర్యము చెప్పబోయి, బళ్ళారిలో అంబములో ఈ అనవుసర ప్రసంగము మన ప్రధానమంత్రి చేయుట ఏమి తగియున్నది?

భాషా రాష్ట్రముల విషయములో ప్రధానమంత్రి చెప్పిన మాటలు ఆయన స్వంత అభిప్రాయములేగాని ప్రభుత్వ అభిప్రాయములు కావని ఇతరమంత్రులు గాని, అవుసరమైతే ప్రధాని

తానేగాని అనవచ్చును. కాని ఒక అధికార పదవియందుండి, హోదాలో వర్తించుచున్న వారు అధికారపూరిత అభిప్రాయములను గాక, స్వంత అభిప్రాయములను ఎందుకు చెప్పుకొనవలెను? ప్రధానమంత్రి స్వకీయాభిప్రాయమును, వేరొకమంత్రి తన స్వకీయహోదాలో ఖండించుట మంత్రివర్తమునకు ఏమంత ప్రతిష్ఠ చేకూర్చును? భాషా రాష్ట్రముల అలసత్తగాని, వ్యతిరేకుల ప్రచారముగాని రాష్ట్ర పునర్విభజనను అడ్డగించకే వనట తథ్యము.

ఇటీ ఫకీర్ హత్యచేయబడెనా?

పాకిస్తాన్ లో తన నిరంకుశ పరిపాలనను నుస్థిరము, కాశ్వకము చేసికొనుటకు జిన్నా అనుసరించుచున్న మార్గములను ఈ పుటలలో అనేక పర్యాయములు గమనించితిమి. ముస్లిం లీగ్ లో వుండి జిన్నా నాయకత్వమును ఛిక్కిరించిన, ఛిక్కిరింపవలించిన మాజీ ప్రధానులు ఖురో, సుల్తాన్ వర్దిల ఎట్లు నామానకీవులుగా వింపబడినో, పాకిస్తాన్ లో రెండవ రాజకీయ పక్షమును స్థాపించి, ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వము కొరకు ఆందోళన జరుప నుద్దేశించిన ఖాన్ అబ్దుల్ గఫూర్ ఖాన్, జి. యం. సయ్యద్ ప్రభృతుల కేగతి పట్టెనోమనకు తెలియును. అబ్దుల్ గఫూర్ ఖాన్ అరెస్టు అనంతరము ఆయన ముఖ్యసూచకు లాక పదిమంది అరెస్టు చేయబడిరి. ఖుదై ఖిష్మత్ గార్లు ఎంతమంది అరెస్టు చేయబడినో తెక్కలేదు. ఇక ఇప్పుడు ఇటీ ఫకీరువంతు వచ్చినట్లున్నది.

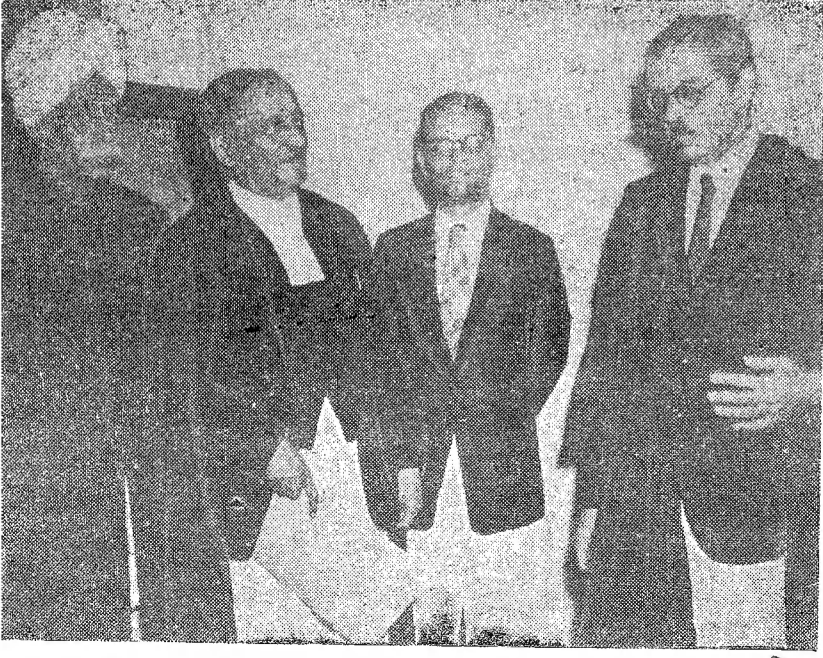
సరిహద్దు కొండజాతులలో ఇటీ ఫకీరుకు మంచి పలుకుబడి గలదు; ఒక బాతివా రాయనను దైవసమానునిగా భావింతురు. ఈయనకు ముస్లిం లీగ్ ఫోరంకి గిట్టుదు. భారత స్వాతంత్ర్య పోరాటమునకు తన కోజులలో ఈయన కూడ చేతనైనంత సహాయము చేసెను. తరువాత ఒక చిన్న కారణమునకు బ్రిటిష్ వారిపై యుద్ధము ప్రకటించి కొండజాతులలో నికిబోయి దాగుకొనవలసి వచ్చెను. ఖాన్ సోదరుల ఆశయములపట్ల ఈయనకు ఆదరణ కలదు. అందువలన పతాక్ స్థాక ఉద్యమమును ఈయన బలపరచి జిన్నాకు మరింత అవచార మొనర్చెను. కొండజాతులలో ఇటీ ఫకీరుకు పలుకుబడి వున్నంతకాలము జిన్నాకు పతాకంపై సంపూర్ణాధికారము చేజిక్కిదు. కాబట్టి ఈయనను మట్టు పెట్టుటకు పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వము తంటాలు పడుటలో ఆశ్చర్య మేమున్నది?

కొండ ప్రాంతములనుండి సేవల సుపసంహరించి, కొండజాతుల సానుభూతిని సంపాదించవలెనని పాకిస్తాన్ మొదట్లో ప్రయత్నించెను. కాని ఇది సాధ్యపడలేదు. తరువాత, మతా

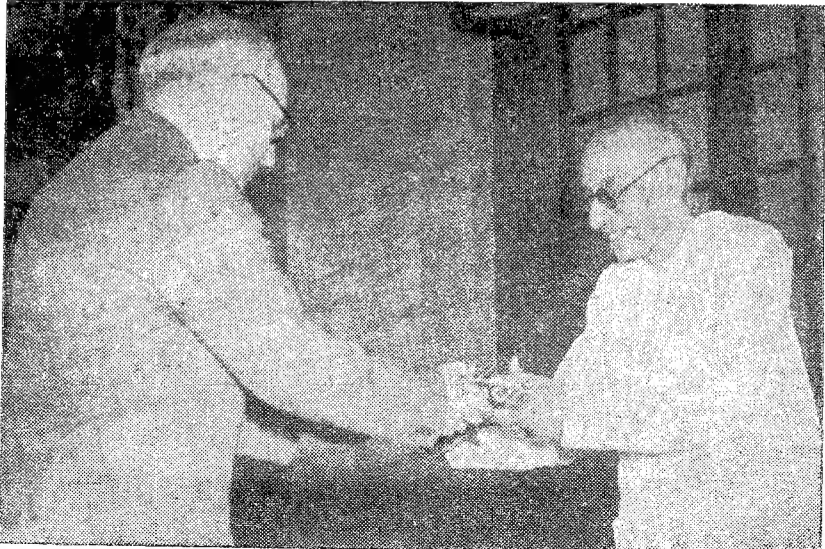
వేళము రెవ్వుగాట్టి, కాశ్మీర్ పంపి, హోపిడిలతో తృప్తిపరచి కొండజాతులను వశపర్చుకొనవచ్చునని పాకిస్తాన్ ఆశించెను. కాని అదికూడ ఫలప్రదము కాలేదు. కాశ్మీర్ నుండి తిరిగివచ్చిన వారి కథలు, ఇంటిదగ్గర ప్రతివస్తువు కరువుగా నుండుట, కొండజాతుల నసంతృప్తిపరచుచున్నది. కాశ్మీర్ దండయాత్ర విఫలమగుటకు, ఇండియా నుండి వస్తువులు సరిగా సరఫరా కాకుండుటకు ఇటీ ఫకీర్ కారణమని, పాకిస్తాన్ శత్రువులతో ఈతడు కుట్రలు జరుపుచున్నాడని ఇప్పుడు పాకిస్తాన్ ప్రచారము చేయుచున్నది. కాశ్మీర్ పైకి సరిహద్దుకొండ జాతులు దండెత్తుడు ఇటీ ఫకీరుకు ఇష్టము లేదు. దీని నడునుగా తీసుకుని, ముస్లిం లీగ్ నాయకులు, ఎప్పుడో 26 ఏండ్లక్రితం ఒక హిందూయువతని ఇస్లాం మతములో నుంచుటకు బ్రిటిష్ వారిపై యుద్ధమునే ప్రకటించిన ఇటీ ఫకీర్ ఇప్పుడు కాశ్మీర్ లో ముస్లిం జాతియే నాశనమైపోవుచుండగా ఏమి చేయుచున్నాడని ప్రచారము ప్రారంభించిరి. ఇది చాలక, పాకిస్తాన్ శత్రువుతో, అంటే భారత ప్రభుత్వముతో ఇటీ ఫకీర్ రహస్య సమాలోచనలు జరుపుచున్నాడని వదంతులు వుట్టించిరి. దొంగకాగితములను సృష్టించి ప్రకటించిరి. చివరికి వుడు ఇటీ ఫకీర్ హత్యచేయబడెనను వార్తకూడ వచ్చినది.

పాకిస్తాన్ అధికారకత్తిక 'డాక్' లో

ఈమధ్య ప్రకటితమైన కథ ప్రకారము పండిట్ జవహర్ లాల్ నెహ్రూతో ఇటీ ఫకీర్ నాలుగడు నెలలనుండి వార్తాపాఠాలు ద్వారా సంబంధ మున్నరచుకొనెను. ఇటీ ఫకీర్ ప్రతినిధి అవలోహుస్సేఫ్ అనునతడు ఢిల్లీవచ్చి, భారత ప్రభుత్వోద్వోగులతోను, ప్రధాని నెహ్రూతోను పతాక స్థాక స్థాపనవిషయమై సంప్రదింపులు జరిపెను. పతాకం విప్లవమునకు సంపూర్ణ సహాయము చేసెదనుని పండిట్ నెహ్రూ వాగ్దానము చేసెనుగాని తిఖితమూర్ఖముగా ఇటీ ఫకీరుకు ఉత్తరమేమియు యివ్వలేదు. అవలోహుస్సేఫ్ తిరిగి సరిహద్దు ప్రాంతమునకు వెళ్లి ఇటీ ఫకీరుకు తన సందేశఫలితము తెలియజేసెను. ఇటీ ఫకీర్ తన స్వదస్తూరితో పండిట్ నెహ్రూకు ఒక లేఖ వ్రాసి, ఆర్థిక సహాయము, రాజకీయ సహాయము అపేక్షించుచు అవలోహుస్సేఫ్ ద్వారానే పంపెను. అహుస్సేఫ్ ను నిండు మైదరాబాద్ లో అరెస్టు చేసి, ఆ ఉత్తరము పట్టుకొనిరి, ఈ ఉత్తరము ప్రతి ఫకీర్ దస్తూరిలో వున్నది ఒకటి ప్రచురింపబడెను. ఈ కథ ఎంతవరకు నిజమో చెప్పలేముకాని దీనివలన పాకిస్తాన్ అంతటా, ముఖ్యముగా పతాకంలలోను, సరిహద్దు కొండజాతులలోను ఇటీ ఫకీర్ పై ద్వేషము ప్రజ్వరిల్లుట తథ్యము. ఈ ద్వేషమునే అదనుగా తీసుకుని ముస్లిం లీగ్ గర్లు బహుళః ఆయనను చంపివేసి, కొండజాతివారే ఎరకో చంపివేసిరిని, అది ఇటీ ఫకీర్ దుష్కృత్యములకు అతని ప్రజలే జరిపిన (20 వ పేజీ చూడుడు)

గాంధీజీ హత్యకేసులో ప్రాసిక్యూషన్ తరపు న్యాయవాదులు: జ్యూలా ప్రసాద్, సి. కె. దస్తూరి, యస్. కె. సిల్వారా, జి. వ్యవహార్.

గవర్నర్ జనరల్ రాజగోపాలాచారి గారికి ఢిల్లీ మున్సిపాలిటీ తరపున సర్ ఆర్థర్ డిక్షన్ సన్మానత్రాన్ని సమర్పించు దృశ్యం.

అంతర్జాతీయ అభివృద్ధి కమిషన్ రిపోర్టు ప్రకారం ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని పేదరికం భారతదేశంలో అత్యధికం.

పూర్వ వ్యాసాలు

బ్రహ్మశ్రీ శతావధాని చెల్లవిల్ల వేంకటశాస్త్రిగారు

అంతర్జాతీయ అభివృద్ధి కమిషన్ రిపోర్టు ప్రకారం ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని పేదరికం భారతదేశంలో అత్యధికం.

గార్హస్థ్యము

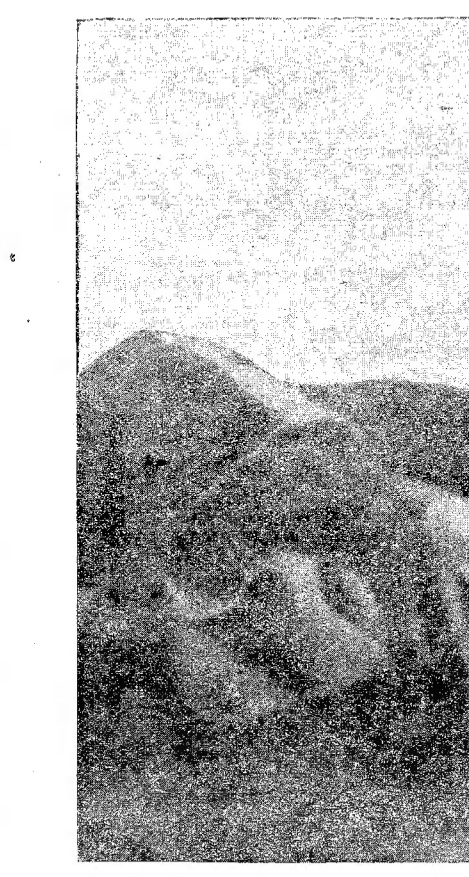
బ్రహ్మశ్రీగారికి తే వీని ప్రవచనలో ప్రతివేళకూ వొక్క యిహానికి మాత్రమే కాక, పరాని కూడా పుష్కరించేడిగానే ఉంటుంది. మన పూర్వమును గృహస్థాశ్రమాన్ని ఆ విధంగా అలంకరించా రన్నమాట. భార్యభర్తలు కేవల కామనికారాలతో కాలక్షేపం చేయకుండా భగవదాధనద్వారా జీవితానికి సార్థక్యం కల్పించారు. అతిథి సత్కారం వగయిరాలు బోధించారు. అసలు గృహస్థుని యింట్లో స్వప్రయోజనానికంటూ వండకోవడమే పనికిరాదన్నారు. ("నేన ఏవస్" చూ.) తనయింట్లో నిత్యకృత్యంగా జరిగే పాకం యతిగాని, బ్రహ్మచారిగాని ప్రయోజనానికి రాకపోతే తప్ప తినడానికి గృహస్థు అక్కారం లేదని ఖండితంగా కాసిం చారు. ("య తి త్వి బ్రహ్మచారి చ పక్వాన్న ప్వామివా పుభా." చూ.)

కూతురు కలిగితే దానిద్వారా యిటు పది తరాలూ, అటు పది తరాలూ, వంశం తరించు వన్నారు. ఆ కన్యకను యుక్తకాలంలో తగిన వరున కిచ్చి వివాహం చేయడంలో విజ్ఞులు చేసే వ్యయమంతా పరమార్థానికి పుష్కరించేడిదా? యిట్టివల కొన్ని దుర్వ్యయాలు ప్రారంభమై నాయి. (అవుట్టు వగయిరాలన్నమాట). కాని ప్రాచీనకాలంలో మన పెద్దలు యీ కాల్యులు, పేల్పులూ యెఱుగరు. శక్తివంచన లేకుండా విద్యాంశులను సత్కరించడం వగయిరాలతో ఆ రోజులు గడిపేవారు. ముఖ్యంగా భోజన ఖర్చు కన్యాదాత భరించేవాడు. పెళ్ళికొడుకు వారు యితరఖర్చులు భరించేవారు. నిన్న మొన్నటిదాకా అలాగే జరిగింది. యిట్టివల (కారదాఅట్టు దర్మిలా) ఉభయఖర్చులూ పెళ్ళి కూతురువారే భరించే పెళ్ళిశ్రేణుటికి తొంభై పెళ్ళికొడుకువారు కోడికేకి నగలుకూడా పెట్టరు. అవీ పెళ్ళికూతురువారే పెట్టే నిర్ణయం. మేము కట్నం పుచ్చుకోలేదంటూ పైకి చెబుతూ వుంటారు.

వివాహం విహితానందంకోసం యేర్పడినా మన పూర్వులు దాన్ని చాలాభాగం పరమార్థాని కూడా పుష్కరించేడాన్నిగా సంఘటించారు. కాని యిట్టివల పూర్తిగా అది యెదుకూ కొఱ గానిదిగా భ్రష్టికరించింది. శేడో, తపోయింకా భ్రష్టికరించే నూచనలు చర్వత్ర వినవస్తా త్తాయి. నానాటికి యే విషయము చూచినా భారతంలో చెప్పిన విధంగా ("నీ లోకము లేదుమావె; యిల గొందఱుక" చూ.) మాటి తోతూవుంది. యీ జీవునికి యీ మనవ్యవస్థ అభించడ మనేది చాలా దుర్బల మనే అంశం భారతీయులకు ఆచారగోపాలమూ తెలుసు. పాపం చేస్తే పరలోకంలో శిక్ష తప్పదనే అంశం అందరికీ తెలుసు. యేదో విధంగా తాడుపే త్రైలాసంగా బ్రతకడానికి భారతీయు లలో యెంతటి నికృష్టతూ అంగీకరించడు. కాని శేటిసంస్కారాలు కడుపేత్రైలాసంలోకి తెచ్చి తిడుస్తూన్నాయి. నెలకు నాలుగైదు రూపాయలలో జీవనం చేసే సంసారు లెందరో వుండే వారు. నేడు ఆ సంసారికి నెల 1 కి రు. 60-0.0 కాని యేదేగాని యిచ్చినా సరిపోదు. చెప్పే దేమిటి? యూరపియనులతోపాటు సంపాదన కనపడదుగాని, ఖర్చు కనపడుతుంది. వారికి ప్రధానాహారం యెన్నో సముద్రాలు పాటి తావాలి. మన ఆహారం మనవూరి పొలాలలోనే అభిస్తుంది.

లంచం

ఇది ఆహారపదార్థాలకు వుప్పు యే లాటిదో వ్యవహారపదార్థాలకు అలాటిదిగా అనాదిగా అమల్లో వున్నట్టు కనపడుతుంది. కాని నిజమైన మనస్సు కలవాడు పుచ్చుకోవడానికే కాదు, యివ్వడానికి సిద్ధ పడతాడు. చాలా మంది దీని సాయంతోటి తమతమ కార్యాలు అలాగూ సాధించుకుంటారు. కొందరు, "ప్రిసిసి పల్డు మేనల" మంటూ తెగ సిద్ధే తెగలో మనుష్యులు అర్థో, పావలో పాటవేయడంవల్ల తమకు తప్పేదమని (లోభిత్యంచేతకాదు) తోచి భీష్టించి కూర్చుంటారు. ఆయా శాపకు వారి రాచ కార్యాలు కొన్ని అసలే చెడతాయి. కొన్నో, ఆ పూట కావలసివి ఆ యేడంతా పూటారు

ఖర్చులూ, హోటల్ ఖర్చులూ పెట్టుకొని తిరిగి తేనెకాని కావు. దీని ప్రతాపాన్ని కర్ణిచ వలసినస్తే యెంతేనా పెరగుతుంది. దీనిగూర్చిన విశేషాలు తెలుసుకోవా లంటే తలుచుకంట్రాక్టుతో పరిచయం సంపాదించాలి. ఆపని గవర్న మెంటుదేనాసో, నిర్దుష్టంగా తయారు చేయించినదేనా సరే, అధికారి చేత 'య'స్సనిసింతుకోవడానికి. యెండ తోగు పెళ్ళితో వెడల్లాలి. కంట్రాక్టు మొట్ట మొదట ఆయా చండాలుం చూచుకొనే పనిలోకి దిగుతాడు. వొక చిన్న యిల్లు మనం స్వంతంగా చూచుకొని పనివార్యచేత తయారుచేయించు కంటే కొన్ని వందలలో తయారయేది, యే లోకలో ఫండువారో తయారుచేయించవలసినస్తే దానికే కొన్ని వేలు ఖర్చు కావలసివస్తుంది. ఆ పని యెండతో ప్యానుచేస్తేనే కాని కంట్రాక్టు రకు చెక్కు మట్టుడు. అంతటితో కూడా వీడి కష్టం గట్టెక్కదు. ఆ చెక్కు మార్పడానికి కొందరిని సంతోషపెట్టాలి. యే మాత్రమేనా యోగ్యతంటూ వుండే వ్యక్తికి ఆయా తతంగం పరమాసహ్యంగా కనపడుతుంది. కంట్రాక్టు రు పెద్దపెద్ద పనులు వొప్పునున్నప్పుడు చాలా మంది కూలీలు పని చేయవలసివుంటుంది. ఆ కూలీలకు వారానికో, అరవారానికో కూలీ యివ్వడం, ఆలాయిచ్చేదప్పుడు వాళ్ళవద్ద దుడ్డో, దుగ్గాలో ఆ గుమాస్తా లంచం తీసుకుంటాడు. అది యివ్వక పోతే లెక్క సరిగా చూడకపోవడమో, మతో కటో ముద్దీ పేచీ కనపరుస్తాడు.

పొలీసుకే వర్త మంటు యే వల్లె నా చచ్చి యేడుస్తూవుంటే వాళ్ళవద్దనుంచికూడా కొంత ముద్దీ పేచీ ద్వారా వసూలుచేయకుండా చూడు. పొలీసు డిపార్టుమెంటంటే జ్ఞాపకంవచ్చింది. వొక రైల్వేస్టేషనులో వొకానొక పెళ్ళివారు దిగి సమీప గ్రామానికి వెడుతూ ఆ మాదావడిలో వొక బ్రంకుపెటె దిగిపెట్టిపోయారు. వారిలో పాటు ఆ స్టేషనులో దిగిన వొక డి. పి. డబ్బయ్య పెద్ద కూలీ భార్య కనిపెట్టి, తన పెటెతోపాటు తన బండిలో వేసుకొని చడీ చప్పుడూ లేకుండా చక్కారొయింది. కొంతసేపటికి పెటెతాలూకు వారు వచ్చి, స్టేషనులో వాకపుచేస్తే అక్కడి వాళ్ళు కొంచెం ఆవోకినూచించారు. ఈలోగా పొలీసువారికి రిపోర్టు చేసి ఆ బుద్ధిమంతురాలి యింటికి వెళ్లి అడిగేటప్పటికి "అక్కడ పెటె, నేను యెవరిదైతే వారి కిద్దామని తెచ్చిన మాట వాస్తవం. యిదుగో తమదయితే తీసుకోండి" అని యింట్లోనుంచి తెచ్చి వాకిట్లో పెట్టింది. అక్కడ తాళంతీసి చూడక పెటె యింటికి తెచ్చాక తీసి చూస్తే, రెండు నవరసులనాగరం వొకటిన్నీ, బనారసు చీర వొకటిన్నీ తప్ప తక్కిన సాదాచీరలు వగయిరూ వున్నాయి. ఆ బుద్ధిమంతురాలు చేసినపని కొంత తిప్పేలయినా,

పేచీపూచీలు లేకుండా అడగడంకోసే పెటె యివ్వడంచేత ఆపెయెదట తాళంతీసి చూడడం తలపించలేదు. అప్పుడ వెంటనే మల్లా ఆవిడ యింటికి వెళ్లి అడిగితే, వొట్టూ, సత్యలూ, యేడుపులూ, పెడబొబ్బలూ, ప్రారంభించింది. తత్వం పగిలిస్తే, మరుతాళం తో పెటె తెలిచి ఆపె అంతకుముందే జాగ్రత్త పడింది. కొంచెం చదువుకుంది. ధౌర్భాగ్యాల కలది. ఆ చుట్టుపట్ల కొన్ని పల్లెటూళ్ళకు వేదాంతోప దేకురాలు. మంచి పేగు సంపాదించుకుంది. కనక ఆ గ్రామస్థులు శిష్యానుచేయడానికి ఆరం భించారు. సామ్య పోయిన గృహస్థుకూడా యేమీ అసలేక వెళ్లిపోతూవున్నాడు. వొక ఫర్లాంగు మేరలో పోలీసు వారు యెదురుపడ్డారు. శిష్యాదు చేసిన గృహ స్థుకూ, యిస్సెక్టుగారోకి గురశిష్యసంబంధం వుంది. నమస్కారాల, ఆశీర్వచనాలూ వగయిరూ మర్యాదల యినాక, వక్రవ్యాంశం సంగ్రహంగా చెప్పి ముఠి పదండి, వెడదాము అనేటప్పటికి యిస్సెక్టుగారు మీరు దయ చేయండి; మేము వెనకనుంచి వస్తామన్నారు. తరవాత శిష్యుడుగారు గాత్ర 10 గంటలకు బంగారునాగరింకోటి, బనారసు చీరతోటి గురవుగారికి ప్ర్యక్షమైవారు. ఆ బుద్ధిమంతు రాలు పోలీసువారికి భయపడి దొంగిలించిన

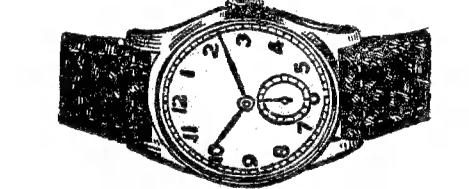
వస్తువు లివ్వడమే కాక, తనమీద కేసు పెట్ట కుండా బ్రతిమాలుకుని వుంటుం దనుకోవాలి. కాని, అంతతో గురువుగారి కర్తవ్యం నెఱవేరిందా! శిష్యుడి నిమిత్తం యేదో కొంత వాక్సహాయం (అన్యతమయం) చేయక తప్పింది కాదు. యేదో లంచాన్నిగూర్చి వ్రాస్తూ మధ్య ఆవాంతరగాథలోకి కలం జాటింది.

యేవో కొన్ని డిపార్టుమెంటంటూ లంచానో యేకరుపెడతారు గాని, పరిశీలిస్తే ప్రతి డిపార్టు మెంటులోనూ యీ లంచం కనపడుతుంది. యే విధమైన పవరూ లేనిదికదా, స్కూలు టీచరీ. దానిలోకూడా లంచంతో నెఱవేటే విషయా లున్నట్టు కుట్టలు (ఫ్లూఫారంలోపువాళ్ళు) వాళ్ళలో వాళ్ళు చచ్చించుకుంటే శ్రుత మయి నది. పూర్వం వీధి:ర్ల రోజుల్లోనూ వుండేది. యీ లంచం. (ఆడవిడుపుబ్బు చూ.) తోలు బొమ్మలూటి సినీమాకి నాగరికతలో యెంత భేదం వుంటుందో యిప్పటి మాస్తర్ల చర్య కూ పూవులు అటేడుపుబ్బుకూ అంత భేదం వుంటుంది. ధనికుల కట్టలలో నుటికి నూలుగురూ కాకపోయినా, చా వరకు యీ బావకు డిగ్రీల వారే. యీ కటువు దీనికి ముఠికొంత దోహదం యిస్తూవుంది. స్కూలుమాస్తర్ల జీతాలు యిప్పు

టికీ చాలాభాగం మాందాతలనా డిచ్చినస్తే యిస్తూన్నారగాని, పెంచినట్లు కనబడదు. పదార్థాల ధరవరిలు అయిదాటు. గెట్టు కూడా పెరిగాయి. అందుచేత కుక్కదానం పట్టి కుటుంబరక్షణకు పూనుకోవలసి వస్తూవుంది.

రాళ్లు అమర్చిన రిస్టువాది రు 20/8

న్యస్మేడ్. పరిగా యెచూపును. ప్రతిదీ 8 ఏళ్లు గ్యారంటీ. గుండ్రం లేక చతురం క్రోమియంకేసు రు. 20/8 మేలిరకం రు. 25/- ఇల్లపదవు ఆకారం క్రోమియంకేసు రు. 30/- రోల్టగోల్డు (10 సం. గ్యారంటీ) రు. 55/- 15 రాళ్లు క్రోమియంకేసు రు. 88/- 15 రాళ్లు రోల్టగోల్డు రు. 75/- రెక్టాంగ్యులర్, పంపుగలది లేక టాను ఆకారము క్రోమియంకేసు రు. 42/- మేలిరకం రు. 45/- రోల్టగోల్డు (10 సం. గ్యారంటీ) రు. 60/- రోల్టగోల్డు 15 రాళ్లు రు. 80/- ఆకారం టైంపీసు: ధర రు. 18/-, రు. 22/- పెద్దపైసు రు. 25/- పోస్టేజీ ఉచితము ఏరెండు కొనుదాకితనా పోస్టేజీ ఉచితము H. DAVID & CO., Post Box No. 11424, CALCUTTA

కథానిక :

మనస్తత్వం

శ్రీ ఈరంకి వెంకటరావు

ప్రభాకరానికి శివరామయ్య బజారులో ఇరవై గజాల దూరంలో ఉండగానే కనిపించాడు. ప్రభాకరం అప్పుడే కోర్టునుంచి వస్తున్నాడు. ఎవరో పార్టీ లు గూడా కూడా ఉన్నారు. ప్రభాకరం శివరామయ్యను ఎట్లాగూ నా తప్పించు కొని వెళ్ళిపోతా మనుకొన్నాడు. శివరామయ్య ప్రభాకరం ఉద్దేశం అతని ముఖవర్ణలవల్ల, అడుగుల తడబాటువల్ల గ్రహించకపోలేదు. ప్రభాకరాన్ని పలకరించడం దా పోనిచ్చే ఉద్దేశ్యం శివరామయ్యకు లేదు.

ప్రభాకరం శివరామయ్యకు ఎంత ఎడంగా ఉండాలని చూస్తున్నాడో, శివరామయ్యకు ప్రభాకరాని అంత సన్నిహితంగా వుండాలని, వుంది. ప్రభాకరం మనసు విరుచుకోవాలని చూస్తున్నాడే గాని, శివరామయ్యకు మాత్రం ప్రభాకరం మీద మమకారం పోవటంలేదు. అని పోయేది గాదు. ఎండవల్లనంటే ఎంత ఇదయినా ప్రభాకరం శివరామయ్య కన్న కొడుకు. అందు లోనూ అతని కొడుకు లందరిలోనూ ప్రభాకరమే వృద్ధిలో కొచ్చాడు. కాకపోతే శివరామయ్య నేనని ఏ హాస్యం చేర మేమంటే— ప్రభాకరాన్ని తన తోడెడిక దత్త ఇవ్వటమే. అట్లా దత్త ఇవ్వబట్టే ప్రభాకరం చాలా వృద్ధిలోకి వచ్చాడు. స్త్రీలకి చేస్తున్నాడు. రెండు చేతులా ఆర్జిస్తున్నాడు. మరి శివరామయ్య దగ్గర ఉన్న కొడుకు లేవరూ ఇంటర్మీడియేట్ క్లాసు చాలలేదు.

తండ్రి కొడుకు లిద్దరూ దగ్గరగా వచ్చారు. ఎంతో ఆప్యాయంగా కళ్ళలో ఆనందంతో చీకెస్తూ అడిగాడు:

“కోర్టునుంచి వస్తున్నావా అబ్బాయి?” అని.

శివరామయ్యకు తెలుసు అతను కోర్టునుంచే వస్తున్నాడని. కాని అతను ఆ సమయంలో అంత కంటే ఏం పుష్కలమయ్యగలడు? ప్రభాకరం మొగం కర్కశంగా పెట్టుకుని “అవును” అని చెప్పి త్వరత్వంగా నాలుగడుగులు వేసి, ఎవరో బాకీవారణ్ణి తప్పించుకున్నట్టు తన తండ్రిని తప్పించుకున్నాడు.

* * * *

పాతిక సంవత్సరాల క్రిందట.....

శివరామయ్య తన నాలుగో కొడుకుని దత్త ఇచ్చేముందే చాలా ఆలోచించాడు. ఇంట్లో అందరూ మూడోవాణ్ణి ఇమ్మని చాలా పోరు పెట్టారు. కాని ఏమిటో అప్పుట్లో శివరామయ్య బుద్ధి అలా నడిచిందిగాదు. ఏం చేస్తాం ఇప్పుడెంతి అనుకుంటేమాత్రం లాభ మేముంది. నాలుగోవాణ్ణి దత్త ఇచ్చేటప్పటికి మూడోవాడు విశ్వం సెకండు ఫారము చదువున్నాడు. అప్పటికే విశ్వం మేధురు లందరూ వాడు చాలా తెలివైన వాడని, చాలా వృద్ధిలోకి వస్తాడని అంచనాపెట్టి చెబుతూండేవారు. అందుకని శివరామయ్యకి విశ్వాన్ని ఇవ్వటం ఇష్టం లేకపోయింది.

కాని ఇంట్లోనా శ్రీంధికి ప్రభాకరాన్ని చూస్తే చాలా ముగ్ధుడై వాడినయన్ను అప్పటికి ఆరు సంవత్సరాలే. ఆరుసంవత్సరాల వయస్సున్న ప్రభాకరం తెలివితేటలకీ, ఆరుసంవత్సరాల వయస్సులో ఉన్నప్పుడు విశ్వాకుండా తెలివితేటలకీ, చురుకుదనాకీ తెలిపావేసిచూస్తే ప్రభాకరమే తెలివైనవాడని చెప్పాలి. వాడికి జ్ఞాపకశక్తి కూడా చాలా హెచ్చు. అయితే ఈ విషయాల్ని శివరామయ్య ఇంట్లో హాళుకనిపెట్టి నటుగా శివరామయ్య కనిపెట్టలేకపోయాడు.

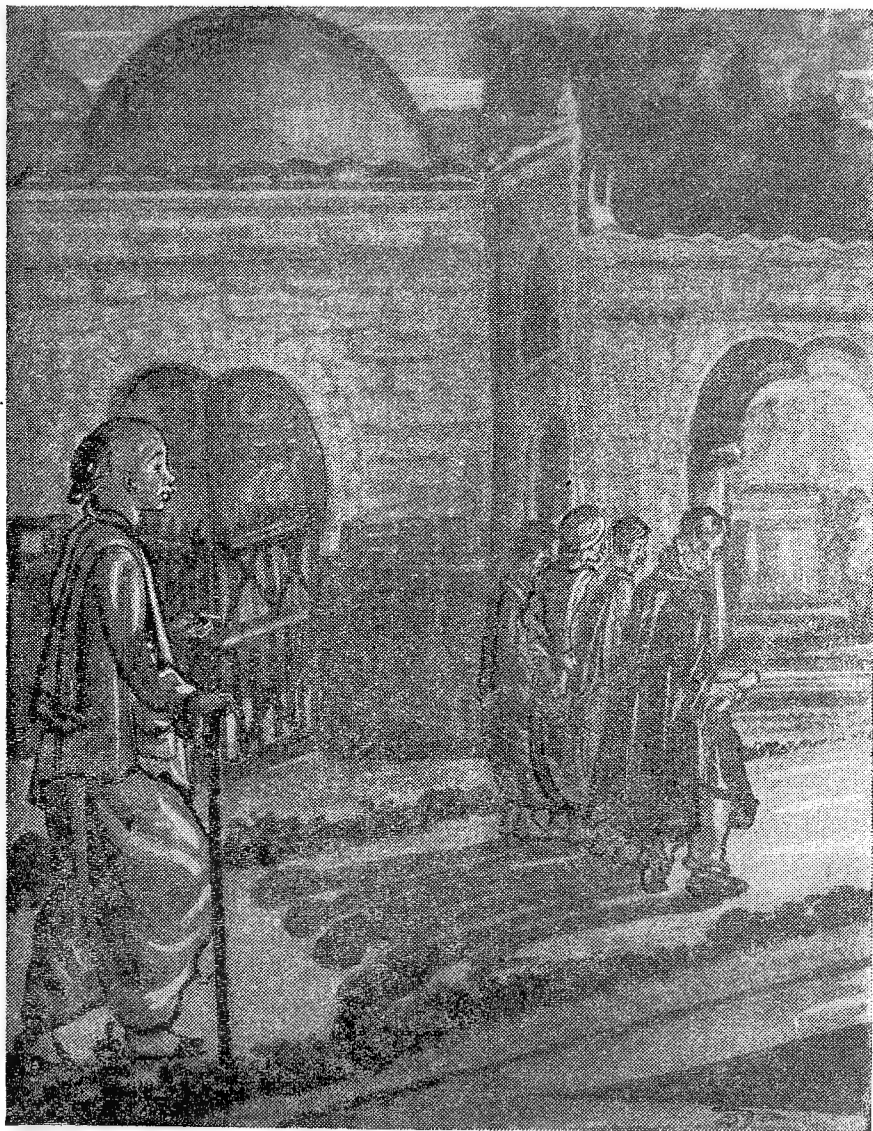
అనికీ నూలు మేపుర్లు చేసేమూటమీదే గురి. విశ్వాన్ని తప్పించి ప్రభాకరాన్ని దత్త యివ్వడానికి మరో కారణం కూడా వుంది.

వాణ్ణి విశ్వానికప్పుడే పన్నెండేళ్లు వచ్చాయి. దత్తయినే ఆ కొత్తయింట్లో వాడు తన ఆభిమానం తెచ్చుకుని కొత్తగా “అబ్బా, నాన్నా” అని పిలవటం చాలా కష్టం. ఆ కొత్తయింట్లో కొండెటమూ కష్టమే. ప్రభాకరమయితే యింకా

కుర్రాడు వాడు ఇట్టే అడికిపోగలడు — వాణ్ణి ఆర్జించుకునే విధంగా ఆర్జించుకుంటే.

ఈ కారణంతో శివరామయ్య తనకు తోచిన నట్టుగా దత్త సాగించగలిగాడు. అదత్తైనా ఎవరో వైవాళ్ళకు ఇవ్వలేదు. తనతోడెట్లాడిక ఇచ్చాడు. అయినను ముగ్ధురూ అప్పటికే గాని మగవాళ్ళు లేరు. అయిన శివరామయ్య కొడుకుల్లో విశ్వానిగాన్ని, ప్రభాకరానిగాని తనకు దత్తగా ఇమ్మని అడిగాడు. శివరామయ్య ప్రభాకరాన్నే ఇచ్చాడు.

శివరామయ్య యీ దత్త జరిపి ఇప్పటి కప్పుడే పాతిక సంవత్సరాలైంది. శివరామయ్య కొడుకను దత్త ఇమ్మమందు ఎంత ఆలోచించాడో, అది జరిగాక, దాని ఫలితాన్ని చూసి

ఇప్పుడు అంతకు పదిరెట్లు విచారిస్తున్నాడు. విశ్వం తెలివితేటలూ, చురుకుదనమూ ఇంటర్మీడియేటు తరగతి పాఠ్యం కాకుండానే అగి పోయాయి. వాడి కప్పుడు పెద్ద గర్వం—తను నూల్కల ఫైనల్ పాఠ్యం నానుగదా అని. మరి ఆ గర్వాంధ కారంలో పడి వాడిప్పటికీ తనకే పోతున్నాడు. యింటర్మీడియేటులో అనేక దండయాత్రలు సాగించి ఇంక మనుకుని ఒక గుమాస్తాగిరిలో పోతుకు పోయాడు. అతనికి తెళ్ళయింది; కిల్లులున్నారు; ఏదో జీవితం ఒక మాదిరిగా వెళ్ళిపోతూంది.

ప్రభాకరం పని విశ్వంకన్నా, ఇంక అతని కంటే పెద్దవాళ్ళైన అద్దం అన్నల స్థితికన్నా బాగుంది. అతనికి ధనానికి లోటులేదు. విద్యకీ లోటులేదు. చిన్న క్లాసులో చిన్నప్పుడు కొస్త బండగా మొండిగా వున్నవాడికి పెద్ద క్లాసులో కొచ్చేటప్పటికి ఎక్కడెలా చురుకుదనమూ వచ్చింది. తెలివైన వాడని పదిమందిచేతా అని పించుకుంటున్నాడు. ఇప్పుడు ప్రభాకరం స్త్రీలకి పాఠ్యం రెండు చేతులా ఆర్జిస్తున్నాడు. శివరామయ్య కదేమనో వేదనగా వుంది తను ఇదివరకు చేసి ది ఫూర్ మైనరిటీగా ఎంచుకుంటున్నాడు. ప్రభాకరమేగనక దత్తకు వెళ్ళకుండా వుంటే

తన యింటే కెంతి, పేరు ఎంత ధనం? అనుకుంటున్నాడు.

అయితే యీ విషయమే గాకుండా ఇంకా శివరామయ్యకి మనోవేదన కలిగించే మరోవిషయ ముంది. దత్త ఇచ్చినా ప్రభాకరం అంటే శివరామయ్యకి ఎంతో ప్రేమ, ఆభిమానం, గౌరవం కూడాను తను కన్న కొడుకుని చూసి గర్వం చుటూకంటాడు. వాడి విద్య, డబ్బు చూసి శివరామయ్య మురిసిపోతూకంటాడు. కాని, ప్రభాకరం శివ మయ్యను ఎవరో పరాయివాణ్ణి చూసి నట్టు చూస్తాడు ఎప్పుడైనా పరిచయం కలిగి నప్పుడు “ఏం బాబాయి” అని గాని “ఏం నాన్నా” అని గాని అనడు. “ఏమండీ శివరామయ్య గారూ” అంటాడు. అతను అలా పిలిచినప్పుడు శివరామయ్య మనస్సు కలకల్లు మంటుంది. అతను చాలా బాధ పడుతాడు అంటే, ఇంకేం చెయ్యగలడు? “అబ్బాయి, అలా అనకూడదు నాయనా, ఇలా అనాలి” అని అతను ఎన్నోసార్లు చెబుతా మనుకున్నాడు. కాని చెప్పలేక పోయేలాడు. తను అలాగ చెబితే ప్రభాకరం మనస్సు ఎక్కడ బాధపడుతుందో అని చెప్పడం మనోవేదాడు. తన సన్నిహితులచేత గెడు. చూడునార్లు

పడి కని, కొంతకాలం వెంచిన వాళ్ళే తన మీద మమకారం చంపుకుని చేతేతులా దూరం చేసుకుంటే, తానెంకూ పోతులాడి వాళ్ళమీద ప్రేమ పెంచుకోవాలి? ఈనాడు తను బాగా వృద్ధిలోకి వచ్చాడుగాట్టి అందరూ తనని గౌరవించి, ఆత్మీయుడగా భావించి దగ్గర చేరు తున్నారుగాని, ఒకనాడు తను వాళ్ళందరికీ అక్కరలేక పోయినవాడేగా?

నిజంగా యీ ప్రశ్నలకు ప్రభాకరానికి ఎవరూ సమాధానం చెప్పలేరు అయితే అతను యీ ప్రశ్నలను ఇంతవరకూ ఎవరినీ అడగలేదు. అతని నడవడిమాత్రం యీ ప్రశ్నలకు సంబంధించిన నూత్రాలమీదే ఆధారపడివుంది. అందుకనే అతని మనస్తత్వం ఎవరికీ అర్థం గాదు.

శివరామయ్య ప్రభాకరం నడవడి చూసి పడే బాధ అతనికిగాని, మరెవరికీ తెలియదు. శివరామయ్య ఎక్కోతోనైనా యిలాగనే వాడు: “మా ప్రభాకరానికి నన్ను నాన్నా అనిగాని, బాబాయి అనిగాని పివటానికి చాలా చిన్న తనంగా వుంది గాబోలు. నన్ను ఎవరో పరాయి వాణ్ణి చూసేట్టు చూస్తున్నాడు. పోనీలేండి. వాడు నన్నెలా పిలిచినా వాడు నా కొడుకే. వాడి ఆభివృద్ధి, విశ్వంమే నేను కోరేది. వాడికి నేను జీవితంలో కల్లా ఒకటే అవకారం చేశాను. అదివాణ్ణి దత్త ఇవ్వటం. నేను అది వాడి బాగు కోసం చేశానుగాని, వాగోకోసం చెయ్యలేదు. అది వాడు గుర్తించినట్టులేదు. నన్ను పరాయి వాణ్ణి చూసినట్టు చూస్తున్నాడు. నా కంఠంలో జీవం ఎగిరి పోయేలాగా వాడి నోటితో నన్ను “నాన్నా” అని ఒక్కసారి పిలిస్తే వి నాల పి వుంది. అదే నా కనిపపుకోక్కో. నేను దాని కై నా నోచుకున్నానో, శోదో” అనేవాడు.

ఈ మాటలు శివయ్య నోటినుంచి వింటూ వుంటే ఎరడికై నా జాలి పుట్టకమానదు. మృదయం ద్రవించి పోతుంది. కాని విచిత్రప్రవృత్తి గల ప్రభాకరాన్ని మాత్రం యీ మాటలు మార్పు లేవమో ననిపిస్తుంది.

భారతప్రసన్ని

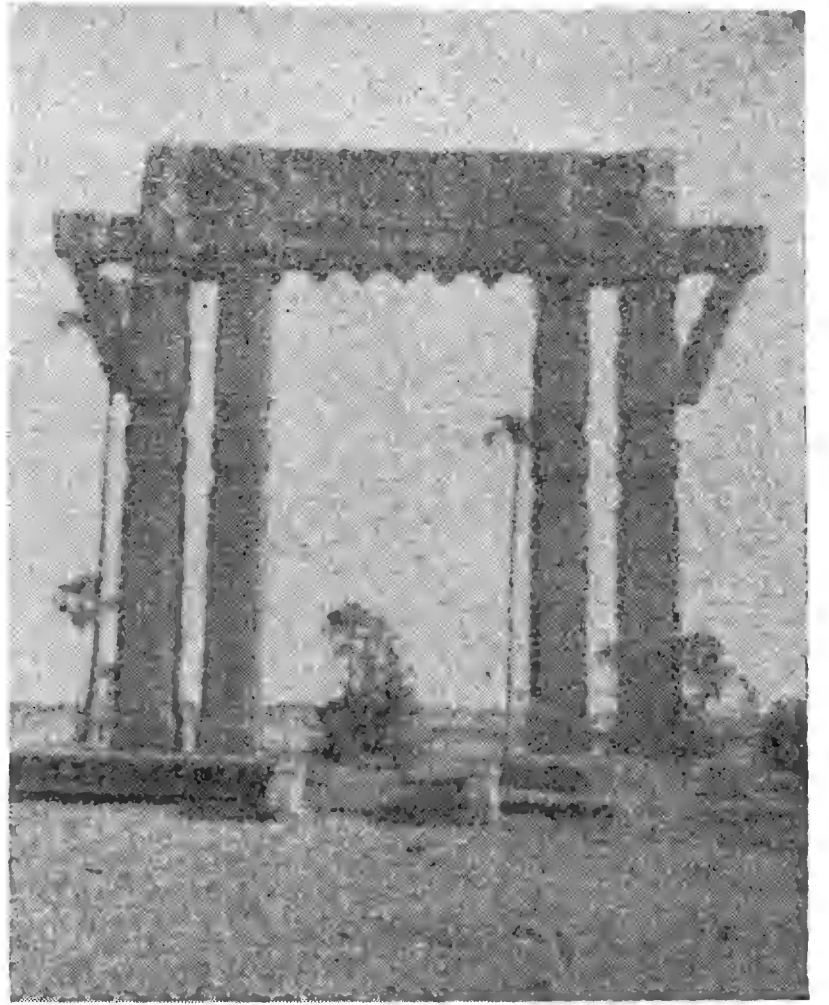

శ్రీల ఆర్య భాగ్యవతి
కేసరికుటీరం లిమిటెడ్ మద్రాస్
జరిస్సానై జామిదొమినియస్సు, ఆంధ్రప్రదేశ్.
తమిళనాడుకు ఏడెంట్లు:
నీతారామ జనరల్ స్టోర్స్,
విరంపురం, నకింద్రాబాదు, బెజవాడ, మదర.
(Jai Hind Publicities)

నందీశ్వరుని శిలావిగ్రహములు, ఆ కాలమునాటి కళాకము దొరుకుతాయి. వరంగల్ శిలా
కదురుగానున్న శివాలయంలోని నందీశ్వరుని విగ్రహం. దేవాలయ నిర్మాణంలో
బద్దలైన శిల్పప్రళంబునా కనబడుతుంది.

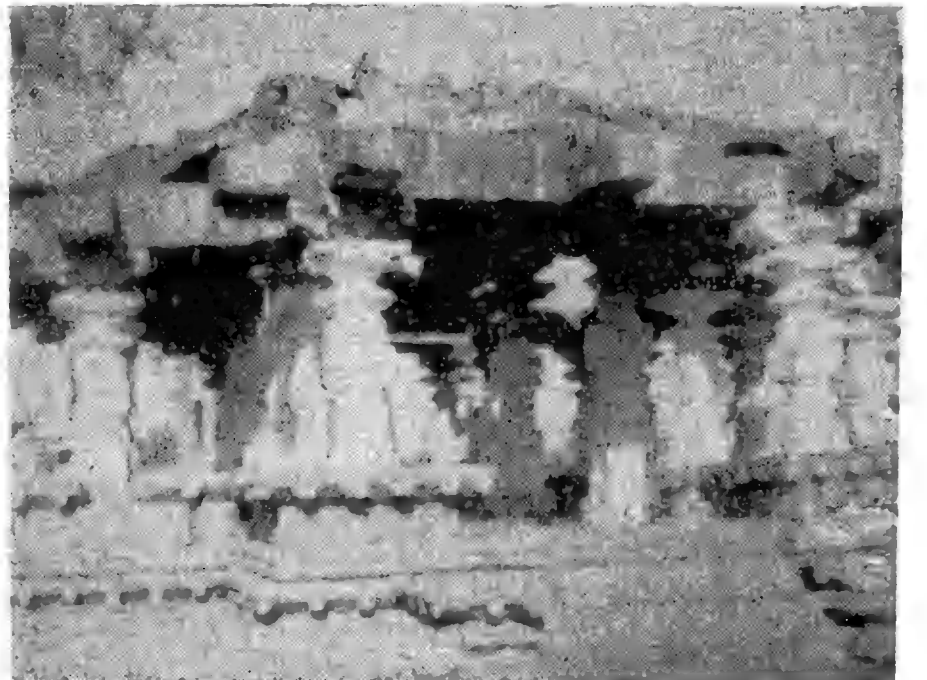
అయినోలులో, వరంగల్ శిలా సమృద్ధుకన్న ఎక్కుగానున్న, మైసూరుదేవుని దేవాలయ సింహద్వార
ఈ దేవుని ఖండేరాముడు, మైసూరు, మల్లిఖంజోహ, ఖాదేజాయ్ (స్కంధ ?) అని
అంధ్రకన్యక మహారాష్ట్రలలో పేరుపెన్నాయి.

కాకతీయులరాజధాని

“పరుగల్లున రాళ్ళ నూడబడిన కాకతీయరాజుల దీప్తి తె

వరంగల్ శిలాలో పొడుపడిపోయిన వలరాజ విగ్రహం.

అయినోలులో మైసూరుదేవాలయంలో మంటపము.

పొడుగుగా ముడిచిన ఏకరాతి స్తంభము. తిలుత్తులప గోడలకు మధ్యనందు స్తంభము కాకమృదు

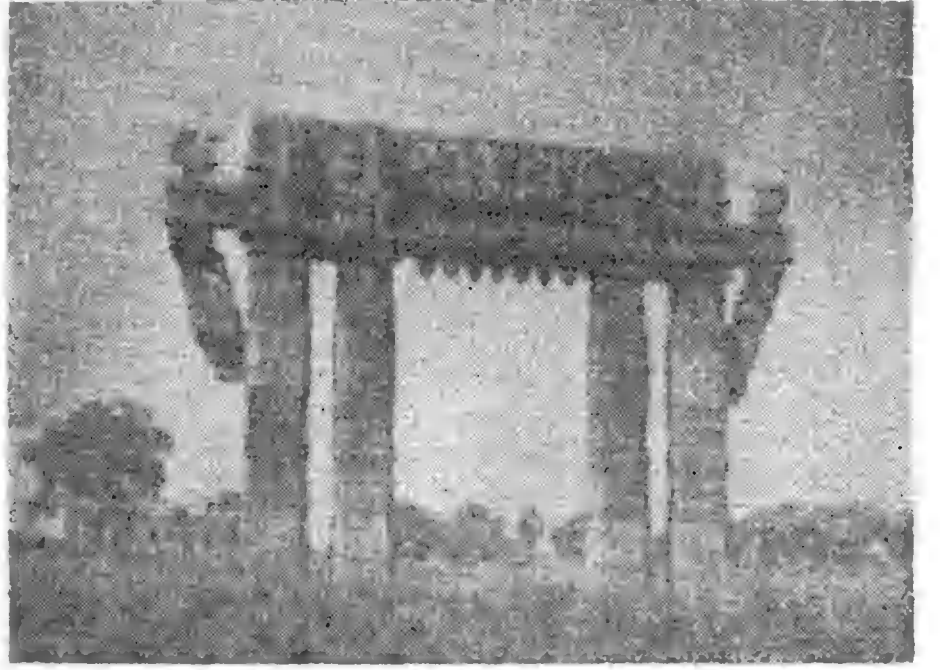

శిలావస్థలోనున్న వరంగల్ శిలాగోడలు బురుజులు ఒకే పెద్ద రాతిలో ముడిచివట్టున్నది.

వరంగల్ కోట ముఖద్వారములో నిలిచిఉన్న ఒక శిలానిర్మిత ద్వారబంధము.

వరంగల్ కోట ముఖద్వారములో నిలిచిఉన్న మరి ఒక శిలానిర్మిత ద్వారబంధము ఈ రెండే ఇప్పుడు నిలిచిఉన్నవి.

౧ - ఓరుగల్లు నగరం

ఇరియ్యి - ౧౧ శిలాదారి సుబ్బారావుగారు, హంపిశ్రీధరం.

అయినోలలో మైలారుదేవాలయంలో నుంట్లపము.

కర్ణాటకరాజధానిగా నెలసిన అనంతపురంలో పద్మావతి దేవాలయ మునకుత్తురముగా కొండపై కులచిన ఆనంద విగ్రహము.

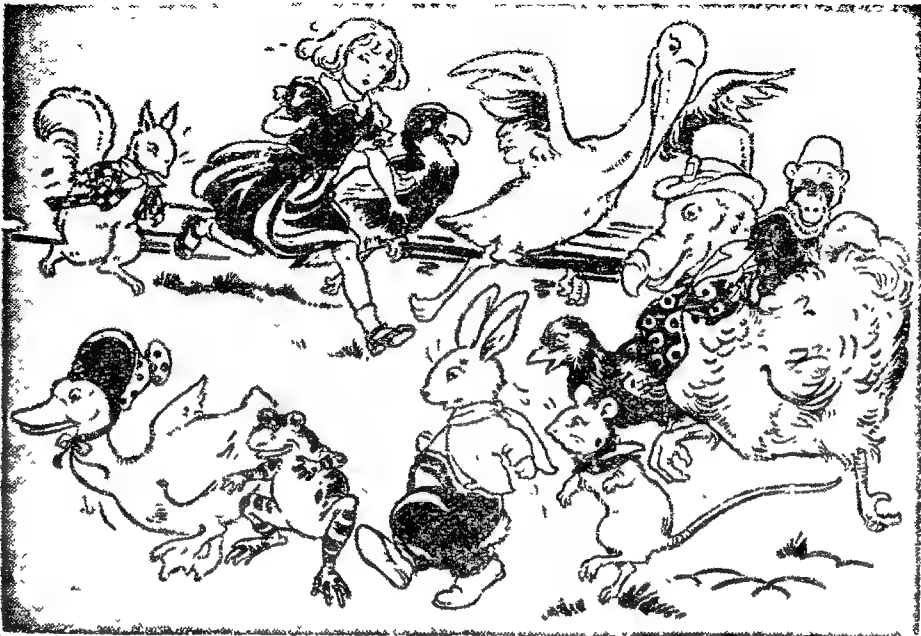

ఒకరాయివలసిన దేవాలయము. దీనినిబట్టి ఏకశిలా నగరమని పేరు వచ్చిఉండవచ్చును.

వరంగల్ కోటలోని, చెక్కు చెదిరపోయిన శివశాంధర సంబంధక మైన శిల్పములు. ఇందుచిత్రకారుడు. ౧౧ గజవతిరాజువర్క, కాశీపర్వినాదం.

అల్లీబిల్లీ లోకంలో అమృతయి కథ

‘ఆల్ఫీస్ ఇన్ ది వండర్లాండు’
రచన :
లూయీ కెరోల్

అనుకరణ :
“ఆస్ట్రాన్”

అల్లీబిల్లీ ముందు తోటలో, చెట్టు క్రింద పెద్ద చెరువుచుట్టూ, టీ పార్టీకిలాగా కుర్చీలూ అవీ అమర్చి ఉన్నాయి. బిల్లీ కోమూలగా, వెజ్టి వెంగళాయి, తొట్టకుందేలు, క్రిక్కిరిసి కూర్చున్నట్టుగా కూర్చున్నారు. వాళ్ళమధ్యగా వెల్ల ఎలుక నిద్ర పోతోంది. తొట్టకుందేలూ, వెజ్టి వెంగళాయి యద్దరూ కూడా, ఎలుక వీపుమీద తమ మోచేతులానించి జాని తలకు సగ్గో వైగా తమ మొహాలు పెట్టుకొని మాట్లాడుకొంటున్నారు.

“అల్లా యద్దరూ ఆనకుంటే ఆ ఎలుకకు ఎంత ఉత్కంఠంగా ఉంటుందో! అయినా నిద్రపోతోందిగా; అందుకని పర్వాలేదేమో?” అనుకొంటూ పాప బల్లదగ్గరకు వచ్చింది.

పాపను చూడగానే యద్దరూ ఒక్కసారి “ఇక్కడ కాళీ లేదు, ఇక్కడ కాళీలేదు” అంటూ అరిచారు.

పాప కోపంగా “కాళీ లేకేం? కావలసినంత ఉంది.” అంటూ వాళ్ళ

మాటలు తొనేస్తూ బిల్లీ చివరనున్న ఒక పెద్ద చేతుల కుర్చీలో కూలబడింది.

కుందేలు పాపకు కాస్త హుషా రిస్తున్నట్టుగా, “కాస్త ద్రాక్షరసం పుచ్చుకో” అంది.

పాప బల్లలంతా కలయ చూసింది “ద్రాక్షరసం ఎక్కడా నాకు కనబడటం లేదే?” అంది.

“అసలు ద్రాక్షరసమే లేదులే” అంది కుందేలు.

“లేని వస్తువు పుచ్చుకోమని అడగటం ఏమిటా మర్యాద?” అని పాప కోపంతో అడిగింది.

“పిలవకుండా వచ్చి కూర్చోటం ఏం మర్యాదో?” అంది కుందేలు.

“ఇది నీ బల్ల అని వ్రాసిపెట్టి ఉందా? ఇక్కడ మగ్గురికంటే ఇంకా చాలా మందికి జాగా ఉంటే, నీ బల్లే అని ఎల్లా అనుకొనేది?” అంది పాప.

వెంగళాయి అంతవరకూ ఏమీ మాట్లాడలేదు. పాప వచ్చి నప్పటి నుంచీ పాపవంక వికృతంగా, ఎగాదిగా పరకాయించి చూస్తూన్నాడు. పాపతో “నీజట్టు ఇంకొంచెం కత్తి రింపించాలి” అన్నాడు.

“ఒకళ్ల సొంత విషయాలు ఇంకోళ్లు మాట్లాడకూడదు. అది చాలా మోటు తనంగా ఉంటుంది” అని పాప తీవ్రంగా అంది.

ఈ మాట వినేటప్పటికి వెంగళప్ప అత్యాశ్చర్యంగా కొత్త విషయం విన్నట్టు, కళ్ళు పత్తికాయలంతంత చేశాడు. కాని ఆ విషయమే ఎత్తకుండా, “అన్నే, ఊన్నే, ఉన్నికాయ, దస్తాబల్ల వల్లా అవుతుంది?” అని అడిగాడు.

“వీళ్ళేదో పాడు పుకధలు మొదలు పెట్టారు. కాస్త బాగానే ఉంది” అని సంతోషంగా అనుకొంటూ పాప—

“బహుశా ఆ కథ నీ విప్పగల

నేమో అనుకొంటాను” అని గట్టిగా అంది.

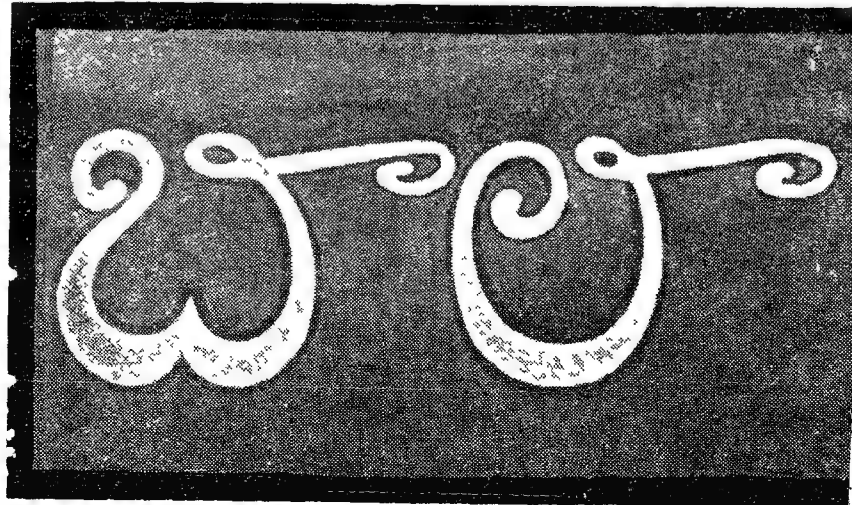
“దానికి జవాబు నువ్వు తెలుసుకోగల ననేనా ను వ్వనుకొనేది?” అని కుందేలు అడిగింది.

“ఔనోను; అంతే, అంతే” అంది వాస.

“అయితే అనుకొనే దేదో అదే అనా—దూ?” అని కుందేలు గడమాయించింది.

పాప తొందరగా— “అనుకొన్నదే అంటున్నాను. అన్నదే అనుకొంటున్నాను. రెండూ ఒకటేగా” అంది.

“రెండూ ఒకటి ఎప్పటికీ కావు. రెళ్ళి ను— ‘నే తినేదల్లా చూస్తాను, అన్నా. ‘చూసేదల్లా తింటాను’ అన్నా

కథా గేయం :

ఆ బీ ము త్యం

‘ప్రసాద రావు’

౧౧

అరునెల లెట్టలో గడిచాయ్, ఆణి వస్తా నన్నరోజున పొద్దు పొడవక ముందే సంధ్రం వద్ద నిలిచింది.

కనుచూపు మేరలను దాటగ కండ్లు పెద్దవి చేసుకొంటూ ఉదధి క్షితిజపు లంచు నలుసుల వెదకు కొంటుంది.

ఒక్కొక్క నలుసేపు పెరిగి ఒక్కొక్క ఓడగా రేవులూ, వచ్చి నిలువగ చుట్టు చూస్తూ తచ్చటాడుతోంది.

ఓడ లెన్నో వచ్చి వెళ్ళిన వేడనూ కన్నడరు వణిజుడు పతియు; హృదయము తల్లడిలుతూ పల్లటిలుతుంది.

రేవురేవున ఓడ నిలచిన తావులూ, శీరంపు పొడుగున కాళ్ళు గుదియలు గట్ట వెదకుతు కదిలిపోతుంది.

ఎవరి నడిగిన “చెడుగు చెప్పగ నెందుకని” తప్పించు కొన్నటు ‘ఎరుగమంటూ’ కదలిపోతా రెదుట నిలువకయే.

పొద్దు పొడిచీ, పొద్దు పెరిగి, పొద్దు వాలిన దల్లె చూస్తూ, మద్దె వచ్చిన జనము మద్దెనే నద్దు మణిగారు.

వార్త తెలియక అంతకంతకు ఆర్తగుండలు కొట్టుకోగా, ‘ఆణి వడ’ని కడలి తరగల నడుగబోతుంది!

1

2

3

4

5

6

7

8

ఒకటే అవచ్చు—” అన్నాడు వెంగళప్ప.

“నాకు కావాలనిదల్లా తెచ్చు కొంటాను” అన్నా ‘నాకు తెచ్చుకొన్న దల్లా కావాలి’ అన్నా ఒకటే అవ వచ్చు గాబోలు” అని కుండేలు అందు కొంది.

వెల్లెలుక “నేను నిద్రపోతూన్నప్పుడల్లా ఊపిరి పీలుస్తాను” అన్నా, ‘ఊపిరి పీలుస్తూన్నప్పుడల్లా నిద్ర పోతాను’ అన్నా ఒకటిగాబోలు!” అంటూ నిద్రలో మాట్లాడుతున్నట్లుగా అంది.

“నీ విషయంలో రెండూ ఒకటే” అన్నాడు వెంగళాయి.

మళ్ళీ కానేపు ఎవళ్ళూ మాట్లాడ కుండా కూర్చున్నారు. ఆస్తే అంటే

ఏమిటో, ఊస్తే అంటే ఏమిటో—అని పొడుపుకథవిషయం పాప ఆలోచిస్తూ కూర్చుంది. కాని ఎంతసేపటికీ ఏమిటో అర్థమే తట్టలేదు.

మళ్ళీ వెంగళాయే మాట్లాడటం మొదలుపెట్టాడు. పాపవంక తిరిగి “ఇవాళ తారీ ఖంతో?” అని అడిగి, జేబులోంచి ఒక జేబుగడియారం తీసి దానివంక చూస్తూ మాటిమాటికి చెవికి దగ్గర పెట్టుకొని, గడియారం గట్టిగా కదుపుతూ, మళ్ళీ చూస్తూ, గడియారాన్ని కదుపుతూన్నాడు.

పాప కానేపు ఆలోచించి. “ఏడోతారీఖు” అంది.

“అప్పుడే రెండు రోజులు తప్పింది” అని వెంగళాయి ఒక నిట్టూర్పు విడిచాడు. మళ్ళీ కోపంతో కుండేలు

వంక తిరిగి, “వెన్నతో గడియారం బాగు చేయకూడదని నీతో చెప్పలా!” అని కోప్పడ్డాడు.

“మంచి వెన్నే మరి” అని కుండేలు, నసుగుతూ సమాధానం చెప్పింది.

“మంచివైతేమటుకు, ఆ చాకుతో పట్టించావామను; చాకుకు అంటు కుని, రొట్టితునకలు అవీ ఉండి ఉంటాయాయెను.” అంటూ వెంగళాయి, మొగం మాడ్చుగా అన్నాడు.

కుండేలు గడియారాన్ని తీసుకొని దానివంక మొహం చిట్టిస్తూ చూస్తూ, టీ కప్పులో ముంచింది. “మంచి వెన్నేనే—నీక్కూడా తెలుసుగా?” అంటూ ఇందాకటి మాటే మళ్ళీ సాగించింది.

పాప కుండేలుబుజాల గామీదు వంగి గడియారంవంకే చూడటం మొదలెట్టింది:

“బలే గమ్మత్తు గడియార మేనే! నెలలో తారీ ఖంతో చూపిస్తుంది గాని, ఇప్పుడు గంట ఎంతయిందో చెప్పడే?”

“ఎందుకు చెప్పాలి? ఇదేం సంవత్సరమో నీ గడియారాలుమాత్రం చెప్తాయా?”

“ఎందుకు చెప్తాయో? ఎప్పటికీ చెప్పవు. సంవత్సరం మంటే ఎంతకాలం దాకానో ఒకటిగానే ఉంటుందాయెను” అని పాప వెంటనే జవాబు చెప్పింది.

“నా గడియారంవిషయమూ అంతే” అన్నాడు వెంగళాయి.

వెంగళాయి మాట్లాడింది తెలుగే అయినా పాపకు ఏమీ అర్థమయి నట్టే అనిపించలేదు. అతి మర్యాదగా “నాకు సరిగ్గా అర్థంకాలేదు” అంది.

“వెల్లెలుక అప్పుడే నిద్రపోయి నట్లుంది” అంటూ వెంగళాయి ఎలుక ముక్కుమీద ‘టీ’ పొయ్యటం మొదలుపెట్టాడు.

ఎలుక హడావిడిగా తల విదిలించు కొంటూ కళ్ళు తెరవకుండానే, “బానాను, నిజం; నిజం, నేనూ అదే చెబ్దా మనుకొంటున్నాను” అంది.

“కట్టుకథ ఇప్పటికైనా విప్పావా?” అంటూ వెంగళాయి పాపను అడిగాడు.

“లేదు. నాకు తెలియటం లేదు. ఏమిటో చెప్ప” అంటూ పాప అడిగింది.

“నాకు తెలియనే తెలియదు” అన్నాడు వెంగళాయి.

“నాకూ అంతే” అంది కుండేలు. పాప విసుగుతో ఒక నిట్టూర్పు విడిచింది. “ఇల్లా తెలియని ప్రశ్నలతో కాలం వృథా చేయడం కన్నా దాన్నింతకన్నా బాగా వినియోగించుకోటం నయం” అంది.

“నీకు ‘కాలంతో’ నా కున్న పరిచయమే ఉండి ఉంటే ‘దాన్నీ’, ‘అదీ’ అనవు. ‘వాడు’ అనాలి. కాలం పురుషుడు.”

“నువ్వనే దేమిటో నా కర్థం కాలేదు” అంది పాప.

“అర్థం కాదులే! అవటం ఎందుకూ? నువ్వు కాలా న్నెరుగనే ఎరుగవు” అన్నాడు వెంగళాయి.

పాప విసుగుగా “వెధవకాలం ఎమిటీ వెట్టిగొడవ; పోదూ—” అంది.

“అదుగో అంనుకే నీకు కాలంఅంటే పడదు — కాస్త మంచి మాట చేసికొంటే, కాలం మనకు కావలసి నట్లు అల్లా మారుతుంది. పాతాలు చదువుకొనేవేళ ఏడుగంటలు అయింది అనుకో; కాలం చెలిలో కాస్త ఊదితే సరి, ఒక్కక్షణంలో గడియారం గిట్టున తిరిగి పడకొండుగంటలై పోతుంది. ఇట్టే భోజనాల వేళ అవుతుంది” అన్నాడు వెంగళాయి.

“ఇప్పుడయితే బాగుండును” అంది కుండేలు.

పాప ఆలోచించినట్లుగా కాస్త ఆగి “అయితే బాగుండును నిజమే, ననుకో. మరి ఆకలి ఎల్లా అవుతుంది?” అని అడిగింది.

“ఆకలి అయేదాకా అల్లా భోజనాల వేళ గానే ఉంటుందిగా.”

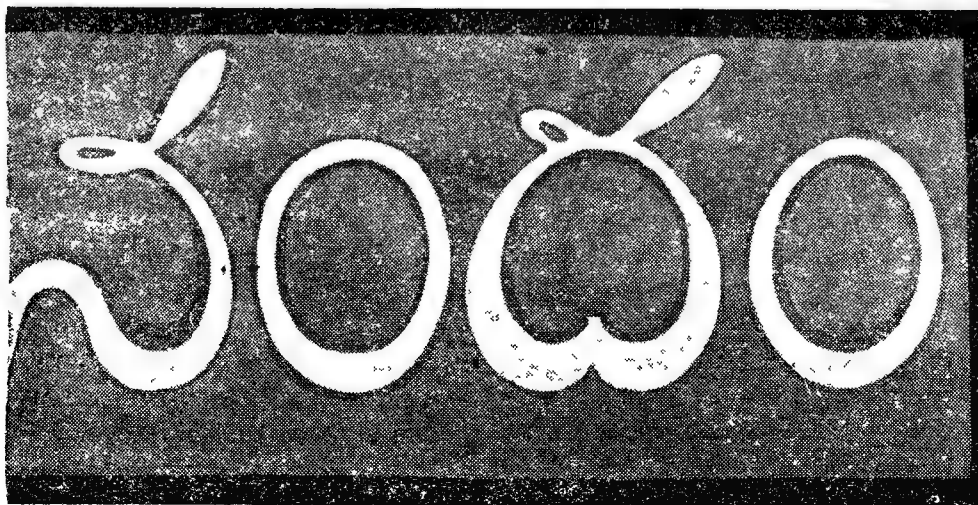
“ఇక్కడ అల్లాచెప్తా రన్నమాట” అని అడిగింది పాప.

వెంగళాయి విచారంగా తల తిప్పి— “ఊహూ! నే నల్లా చెయ్యను—కిందటి సారి, కాలమూనేనూ దెబ్బలాడు కొన్నాంగా. అప్పుడే వాడికి పిచ్చి ఎత్తే ముదు, అప్పుడు రాణిగారు పాట పాడమంటే నేపాడాను. రాణి గార్ని కోపంవచ్చింది. ‘రాగానికి తాళానికి కాలం కుదరకుండా చంపేస్తున్నాడు; వీడి తల కొట్టెయ్యండి!’ అని ఆజ్ఞ ఇచ్చింది.”

“అయ్యో! అంత ఆఘాత్యమా?” అంది పాప.

“అప్పటినుంచీ అస్తమానంటి తాగే కాలం గానే నిలిచిపోయింది.

(16 వ పేజీ చూడుడు)

వేడి నేరేడు పండు

పిల్లల కథలు

చి. యెల్లెపద్ది వీరభద్రయ్య

అనగనగా ఒక ఊరిలో ఒక అవ్వ ఉండెను. ఆమె వ్రాయను చదువను నేర్చినది, తెలివైనది. అందువలన ఆమె సంభాషణలలో పెద్ద పెద్ద పండితులను ఓడించుచుండెను. ఆమె తెలివికి ఆమె గర్వ పడుచుండెను.

ఒక రోజున ఆమె ఎక్కడికో పోవుచుండెను. అది వేసవికాలము. ఎండ తీక్షణముగ నుండెను. అవ్వకు దాహము వేసెను. కాని చుట్టు ప్రక్కల నుయ్యిగాని, చెఱువుగాని కాన్పించలేదు. బాటకు కొంచెము దూరములో ఒక నేరేడు చెట్టు కాన్పించెను. నల్లనల్లని నేరేడుపండ్లు వ్రేలాడుచుండెను. అవి చూచు నప్పటికి అవ్వకు నోరూరుచుండెను. అందువలన నామె చెట్టు క్రిందకు పోయి పైకి చూచెను. ఒక పిల్లవాడు చెట్టుమీద కూర్చొని పండ్లు తినుచుండుట చూచి కొన్ని పండ్లిమ్మని

అడిగెను. పిల్ల వాడు వై నుం. “అవ్వా, అవ్వా, వేడి పండ్లు కావలెనా? చల్లనిపండ్లు కావలెనా? అని అడిగెను. కాని అవ్వకు సమాధానం దొరకలేదు.

నేరేడుపండ్లు వేడిగా ఎల్లా ఉండునని ప్రశ్నింపగా పిల్లవాడు నవ్వి “నీ తెలివియింతేనా” అని అవ్వచేత వేడి పండ్లు తినిపింతునని కొమ్మ ఊపెను. మంచి మంచి పండ్లు క్రిందకు రాలెను. అవ్వ వాటిని ఏరుకొని పండ్లకు అంటిన ఇసుకను ఊదుచు తినుచుండెను. అప్పుడు పిల్లవాడు అవ్వా పండ్లు వేడిగాలేవా? అని ప్రశ్నించెను. అవ్వ చల్లగా నున్న పని చెప్పెను. పిల్లవాడు బిగ్గరగా నవ్వి, “అవ్వా పండ్లు వేడిగా లేనిచో పండ్లను ఊద తినుచున్నావే” మని ప్రశ్నించెను అవ్వ తెలివి తక్కువకు సిగ్గుపడి అచటినుండి వెడలిపోయెను.

కులాసాకబుర్లు

విద్వాంతవైపరీత్యాలు

శ్రీ జి. యన్. సూరి

జ్యోతిష శాస్త్రం అంటే ఎట్లా ఉంటుందో వివరిస్తూ—లేనిది ఉన్నట్లు చెప్పటమూ, ఉన్నది లేనట్లు చెప్పటమూ విద్వాంత మున్నాడు ప్రతాపరుద్రీయ నాటకంలో చెబుతున్నాడు. ఇది కేవలం జ్యోతిషశాస్త్రానికి సంబంధించిన ప్రత్యేక లక్షణం మాత్రమేకాదు. ఒక విధమైన విద్వాంతం మానవస్వభావంలోగూడ గోచరిస్తుంది.

తనలో లేనిది ఉన్నట్లు నటించటానికి లోకంలో తెగ తెంతలు చేసుకోని ప్రతి సామాన్య వ్యక్తి తనతనలాడుతూ ఉంటాడు. లోటు ఉన్నట్లు ఇతరులు ఎక్కడ తెలుసుకునిపోతారో అని కమ్మదల కోసం ఎన్ని తిప్పలయినా పడటానికి సిద్ధమవుతాడు. “నాకు ఆ విషయంలో లోపం లేక పోగా మీ అందరికంటే వదిరట్లు అధికంగా ఉన్న దండోయ్” అన్నట్లు ప్రవరిస్తాడు. ఈ విధంగా జబర్దస్తీ చేస్తే లోకం మోసపోతుంది అనుకుంటాడుగాని పాపం నిజానికి మోసపోయేది ఆ వ్యక్తి తప్ప మరొకరుండరు. కనీసం, ప్రపంచ జ్ఞానం ఉన్నవాడెవ్వడూ అసలు విషయం కనిపెట్టలేకపోడు.

ఒకప్పుడు బాగా పైకి వచ్చిన పెద్ద మనిషి ఒకడు ఉండేవాడు. డబ్బు గడించటంలో నైతే నేమి, చూడాలి సంపాదించటంలో నైతే నేమి, వలకుబడి తెచ్చుకోటంలో నైతే నేమి జిల్లాకంఠా పేరు మోశాడు. ఒక్కలోటు మాత్రం ఎప్పుడూ కళ్లకు కట్టినట్లు కనబడుతుండేది. అది చదువుకు సంబంధించినది. పాడే మాస్టరుకు ఆ రోజులలో అభిమానించు మూడవ ఫారం పాఠ్యంయినట్లు సర్టిఫికేట్ తెచ్చుకోగలిగాడు. అంతటితో బండి నిలచి పోయింది. తాను గొప్పవాడినవుతున్నానని ఒక చెంప మురిసి

పోతున్నా, ధర్మ ఫారం గ్రాడ్యుయేటునే అని మనసంతా ఊర్ధ్వపది, చదువు మీద ధ్వజం ఎత్తాడు. చదువును గురించి తన కంటే తెలిసిన వారులేరని చాటేందుకు ప్రారంభించాడు. జిల్లా ఎడ్యుకేషనల్ కౌన్సిలకు అధ్యక్షుడయ్యాడు. పంతుళ్ళ కాన్ఫరెన్సులకు ప్రెసిడెంటు అయినాడు. యూనివర్సిటీ సెనేటు సభ్యుడయినాడు. విద్యాకాళా మంత్రి కాన్ఫరెన్స్ అయినాడు. ఆత్మను తృప్తి పరుచుకున్నాడు.

ఈ లక్షణం కవులలో అధికంగా కలుగుతుంది. సాధారణంగా కవులలో వికమత్యంగాని ప్రేమ యూనియన్ స్పిరిట్ గాని చాల తక్కువ. ఏకవి అయినా హృదయ పూర్వకంగా మరొక కవిని మెచ్చుకోడు. దమ్ములున్న చోట చీల్చి చెండాడు తాడు. అసలుగానిచోట మెచ్చుకుంటున్నట్లు నటిస్తూ నా జామకా తూర్పార పడతాడు. అందులోనూ ప్రతిభ ఎంత ఉన్నా పొందేతర్కం కొంచెం తక్కువని తెలిస్తే పైకి రాకుండా నలిమిపేస్తారు. రచనలో సంస్కృత భాషా జ్ఞానం కదలికా మెదలికా తగులుతూ ఉండకపోతే మూతి తిప్పిపెడిమెలు విరుస్తారు ముద్రాంతికులైన పండితులు. అందువల్ల చిరం జీవులుకాదలచుకొన్న కవులు ఫరకులోని లోపాన్ని సరంజామాతో కమ్మటానికి ప్రయత్నిస్తారు. అవసరం ఉన్నా లేక పోయినా, ఉచితమైనకాక పోయినా, సజీవమైన తెలుగుపదాలు కంటికి కనబడుతున్నప్పటికీ మారుమూల జీర్ణ గ్రంథాలనుంచి వీరేమి బరవుగల సంస్కృత పుస్తకాలను ప్రయోగిస్తారు. నిఘంటువు లేకుండా చదివితే క్రమ అంతా వృథా అయి పోయినట్లు చిన్న పుచ్చుకుంటారు. తామె మరల అలంకారాలు దీర్చి సమాసాలు గుప్పించి విడుస్తారు.

నిజంగా గమనిస్తే సంస్కృతం అత్యధికంగా వాడుకున్న కవులకు, తమకు సంస్కృతం రాదని ఎవరైనా అనుకుంటారేమో ననే భయం నిహస్యత్వంగా ఉంటుందని నిస్సందేహంగా చెప్పవచ్చు.

లాయరుకూడా ఇందుకు భిన్నం కాదు. న్యాయబంట్లో పని తక్కువైతే లాటిక్ మాటలను ఊరికే దొర్లిస్తారు. వాదించటంలో చాక చక్కలో పించితే కంఠం పూరించి, హఠమంతా కళ్లుచేసి, కాగితాలను యుల్లిపిస్తూ నానాహంగామా చేస్తారు. అదే విధంగా డిగ్రీలు పొందిన డాక్టర్లు నాడి పరీక్ష చేసినా, నాలు వైద్యులు వైద్యోగ్యపు గొట్టాలను పెళ్ళి తేనుకుని తిరిగినా ఇదే కారణ మనుకోండి. కంటికి కనబడే బాధ్యానికి రక్తపు పరీక్షలు, ఎక్స్రే ఫోటోలు కావాలన్నా, అనవసరపు పరీక్షలు, మారు మూల అనిపానాలు, వింత టూనిక్సులు విధించినా ఆ వైద్యుడు సిద్ధం తాన్ని అవలంబించి చాడని వెంటనే గ్రహించవచ్చు ఇట్లాగే ఉంటాయి తక్కిన వృత్తి విషయాలలో కూడా.

ఇక పాటకుడి వ్యవహారం గమనించండి. కంఠ స్వారస్యం తక్కువగా ఉన్నవాడు పక్క వాయిద్యాలను అధికంగా నియమించుతాడు. అర్కస్త్రా అని పేరు పెట్టి ప్రపంచంలో ఉన్న భజనరీతిని అన్నిటిని ఒక్కసారి మోగించి, ఆ మోతలో తాపీగా కుంఝు కుంఝు లాడుతాడు. తాళం సరిగా పడకపోతే భావానికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వున్నా నంటాడు. పంగీతం తెలిసినవాళ్ళు విశేషాల్లో అధికంగా ఉంటే బాస పద గీతాలను పాడతాడు. సరిగమల స్వరూపం తెలియనివాళ్ళు హాజరైతే తానం రాగం పల్లవులను అందుకుంటాడు. ఏ విధంగానూ తనలో పాన్ని కమ్మకోటానికి, నిలకనపడకపోతే పక్క వాయిద్యంవాళ్ళమీద విసుక్కుని, గొంతు బాగా లేదన్నట్లు మిరియాలు నమిలి పాలగుటకలు వేసి తప్పుకుంటాడు.

బలహీనుడైనవాడు, ధైర్యం చాలనివాడు సాధారణంగా వెన్ను విరుచుకుని తిరుగుతాడు. ఎప్పుడూ గుడ్డు బిటకరించి, మీసాలు నిక్కించి, జలపాలు చులుబించి, పాలిక్కేలు పెడుతూ ఉంటాడు. లేస్తే మనిషిని గాదని బూకరిస్తాడు.

ఈ దాంబీకాన్ని చూసి బెదిరితే అమాంతం జాట్లు లంకించుకుంటాడు. చెదిరక పోతే చూడు నిన్నేమి చేస్తానో అని రొసరొసలాడుతూ జారుకుంటాడు.

ధనలోపం ఉన్నవాడికి దగ్ధా ఎక్కువ డబ్బు ఇవ్వనివాడు ముందుగా పడవ ఎక్కుతాడు. పట్టు పురుగునలె నిల్చు దున్నులలో మునుపలాడు. తేపటి రోజు ఎట్లాగా అని లోపల కుమిలిపోతున్నా ఫా మో దో గా నలుగురూ చూసేట్లు ఒకటికి పది ఖర్చు పెడతాడు. స్నేహితులతో కాఫీ చూటలకు పోతే బిల్లుకాగితాన్ని తానే లాక్కుంటాడు. చందాలకు ఎవరైనా వస్తే జాబితాలో అందరికన్నా ఎక్కువ వేస్తాడు. డబ్బు అంటే నిర్లక్ష్య మన్నట్లు ప్రవరిస్తాడు. అప్పు పుట్టిందాకా అదరిపడతాడు. ఆ మర్నాడు అడుగుంటి పోతాడు.

ఈ విద్వాంత విధానం పురుషులకు మాత్రమే కాదు; స్త్రీలకుకూడా వర్తిస్తుంది. గుణవతులైన ఆడవాళ్ళు ఏవోట నైనా నిగ్గుయంగా సంపరిస్తారు. గుమ్మంలోకి ఎవరైనా రాగానే ఒక్కగంటు ఇంట్లోకి వెళ్ళుతారు. రోడ్డున నడుస్తూ బెదురు చూపులు చూసుకుంటూ, ఎక్కడలేని సిగ్గుతో తలరంచుకుని, ఊరికే పైట పురుకుంటూ ఉడాయించరు. అయిన వాళ్ళదగ్గర అతివిషయాన్ని అభినయించరు. సాధారణంగా తమ్ము తాము కేంకంచుకునేవాళ్ళే ఈ విధంగా చేసేది.

ఏ లోపమూ లేనివాడు ఎక్కడో ఒకడు తప్ప, ఉంటానికి అవకాశం లేదు. ఉన్న లోపాన్ని గ్రహించుకుని ఆ లోపం తీరేట్లు క్రమ పడాలిగాని, దానిని కప్పి పుచ్చటానికి తాపత్రయ పడి నందువల్ల ప్రయోజనం ఉండదు. ఏ మాత్రపు ప్రపంచ జ్ఞానం ఉన్నవాడు అయినా ఇట్టే సంగతి సందర్భాలను కనిపెట్టి వేస్తాడు. లేనిది ఉన్నట్లు, ఉన్నది లేనట్లు ప్రవరించటంవల్ల తనను తాను మోసం చేసుకోటం తప్ప మరేమీ సిద్ధించదు. ఈ సందర్భంలో చెప్పవలసింది ఏమిటీ అంటే, ఇతరుల లోపానను పరిశీలించి కరువు పెట్టే మాలాంటివాళ్ళు స్వంతలోపాలను గమనించలేరు. గమనించినా వాటిగొడవ మనకు ఎంగుకులే అని లెక్క చేయరు. అదే వారి లోపం.

బాలానందం

(15 వ పేజీ తరువాయి)

కప్పలూ అవీ మళ్ళీ కడుక్కొనేందుకు కూడా మధ్యకాలం మిగులలేదు.

“అందుకనా - టేబిలు నిండా ఇన్ని టీకప్పు లున్నాయి?” అని తెలిసి వచ్చినట్టుగా అంది పాప. “మరి అయితే, టేబిల్ చుట్టూ తిరుగుతూ ఒక్కొక్క కప్పుదగ్గరే కూర్చుంటూ ఉంటారన్నమాట”.

“అచ్చంగా అంతే.”
“మరి—” పాప మళ్ళీ ఏదో అడగబోయింది.

“ఎంతసేపూ ఒక విషయమేనా మాట్లాడటం? కబుర్లు మార్చాలి. కొత్త అమ్మాయి కథ చెప్పాలని నేను ప్రతిపాదిస్తాన్నాను” అంటూ కుండేలు విషయం తప్పించింది.

పాప హఠాత్తుగా ఆ మాట విని కంగారుగా- “నాకేం కథలు రావు” అంది.

“అయితే, ఎలుక చెప్పాల్సి ఉంటుంది.”

అంటూ ఇద్దరూ ఎలుకను రెండు వైపులా గట్టిగా గిల్లటం మొదలు పెట్టారు.

ఎలుక నెమ్మదిగా కళ్ళుతెరుస్తూ “అబ్బే, నేను నిద్ర పోటం లేదు. ఇండాకటినుంచీ మీరు చెప్పేవన్నీ

మీటూనే ఉన్నాను” అని, ఆవలిం చింది.

“మా కొక కథ చెప్పు” అంది కుండేలు. పాపకూడా చెప్పు అని అడిగింది. “త్వరగా మొదలెట్టు. లేక పోతే, మళ్ళీ అల్లా ఆ వలిస్తూ నిద్ర పోతావు” అంటూ వెంగళప్ప ఎలుకని గట్టిగా గిల్లాడు.

“ఒనగా అనగా ముగ్గురు అక్క చెల్లెళ్ళుండేవారు—” అంటూ ఎలుక తొందర తొందరగా మొదలుపెట్టింది.

“ఎక్కడా?” అని పాప అడిగింది.
“ఒకనూరి అడుగున బతుకుతూ ఉండేవారు.”

“నూతి అడుగున ఎల్లా బ్రతికి వారు? ఏం తినేవారు?”

“తారు తిని బ్రతికేవాళ్ళు” అంది ఎలుక.

“తారు తింటే జబ్బు చెయ్యదా?” అని అడిగింది పాప.

“అ! వాళ్ళ ముగ్గురికీ జబ్బు చేసింది.”

“నూతి అడుగున తారు ఎక్కడిది?”— కుండేలు పాపవంక తిరిగి “ఇంకొంచెం ఎక్కువగా టీ తాగు” అని బుజ్జగిస్తున్నట్టుగా అంది.

“అనలు నే నింతవరకూ టీ యే తిసికోండే” అంది పాప చిరుకోపంతో.

“అనలే తిసికోకపోతే, అంతకన్నా తక్కువ తిసుకోటానికి వీల్లేదుగాని,

ఇంకొంచెం ఎక్కువగా తిసికోటానికేం?” అన్నాడు వెంగళాయి.

“తమర్ని చెప్పమని ఎవళ్ళూ అడగలే” అంది పాప.

“ఒకళ్ళ నోకళ్ళు అంటం మొదలెట్టింది, ఇప్పుడు ఎవరో?” అంటూ వెంగళాయి సగర్వంగా ఇకిలింపాడు.

“అది తారునుయ్యి” అంటూ ఎలుక మళ్ళీ మొదలుపెట్టింది.

“తారు నుయ్యి ఎక్కడుంటుంది?” అంది పాప కోపంతో.

కుండేలూ, వెంగళాయికూడా పాపను “హువ్” అని గడమాయించారు.

“మర్యాదగా కథవినలేవా? వినక పోతే, తక్కినకథ నువ్వే చెప్పు” అంటూ ఎలుక చిట్టుమంది.

పాపబతిమాలుతూ “లేదులే, లేదులే; మాట్లాడనుగా. చెప్పు, చెప్పు. ఎక్కడన్నా ఒకటి అల్లాంటి దండే దేమోలే!”

ఎలుక కోపంతో అరిచింది:

“ఒకటా? లక్ష ఉంటేనూ—” అని మళ్ళీ ఎల్లాగో కథచెప్పటం మొదలు పెట్టింది.

“వాళ్ళు ఆ నూతిలో ఉంటూ, గీతలు, గీస్తూ అన్నీ గీసేవాళ్ళు. కోపం, నవ్వు, ఏడుపు, నొప్పి—అన్నీ గీతల్లో గీసేవాళ్ళు. కోపం ఎల్లా గీతల్లో గీస్తారో మరి నీకు తెలుసా?”—

“నాకు తెలియదు” అంది పాప.
“మరి ఏమీ తెలియనిదానిని నోరు

మూసుకు కూర్చోలేరా” అన్నాడు వెంగళాయి.

అంత మోటుగా అల్లా అనేటప్పటికి పాపకు కోపం వచ్చి, అక్కడనుంచి ఛట్టున లేచి పోయింది.

కాని, లోపల వాళ్ళు తనను బ్రతిమాలి వెనక్కి పిలవాలనే ఉంది. అల్లా పిలుస్తారేమో నని ఒకసారి వెనక్కి చూసింది. కాని వాళ్ళు పిలవలేదు. చాలామాట్లు వెనక్కు చూసింది. చివరి సారి చూసేటప్పటికి వాళ్ళిద్దరూ ఎలుకను పట్టుకొని, టీ తాచే పాయిలో తలక్రిందులుగా ముంచుతున్నారు.

“ఏమి టీ పిచ్చిగొడవ; తెలివి తక్కువ కబుర్లు నూ? ఏళ్ళతో కూర్చునే దేమిటి?” అంటూ ముందుకు సాగింది. ముందుగా మళ్ళీ ఒక చెట్టు కనబడింది. ఆ చెట్టుకు ఒక తలుపు ఉంది. “బలే గమ్మత్తుగా ఉండే!” అనుకొంటూ పాప తలుపు తోసుకొని లోపలకు నడిచింది.

మళ్ళీ ఇండాకటి హాలులో గాజు మేజా బల్ల దగ్గర కొచ్చింది. ఈమాటు బంగారపు తాళం చెవి తీసుకొని, గౌను వే బులో పెట్టుకొన్న కుక్కగొడుగుముక్క కొరికి, అడుగు ఎత్తుకు వచ్చాక, క్రింది చిన్ని తలుపు తీసుకొని తోటలోకి వెళ్లింది.

ఆర్థిక పారిశ్రామిక వ్యాపార విషయాలు :

ఆసియా దూరప్రాచ్య ఆర్థిక సంఘ సమావేశము

ద్యోరజ్య సమితి ఆసియా దూర ప్రాచ్య ఆర్థిక సంఘము ఉదకమండల సమావేశ వ్యవహార ధోరణిని ఇప్పుడు స్థిరముగా పునః పరిశీలించవచ్చును.

20 కోట్లమంది ప్రజలకు సంబంధించిన విశాఖ ఆర్థిక పునరుద్ధరణకార్యముకంటే పండిట్ నెహ్రూ చెప్పినట్లు, దాదాపు 100 కోట్లు జనాభా—అంటే యూనైటెడ్ స్టేట్స్ లోని జనాభా క్రేయస్థులగురించి ఆలోచించవలసిన ఈ సంఘమునకు, చాల తక్కువ ప్రాముఖ్యత లభిస్తున్నదని విషయము ఈ సందర్భమున జ్ఞాపక ముంచుకొనవలెను.

సమావేశం మొట్టమొదటి రోజుననే పండిట్ నెహ్రూ ప్రకారముగా, గంభీరముగా ఉపన్యసించినప్పటికీ, హృదయానందకరము ఆశ్చర్యము కలిగినది. ఆర్థిక పునరుద్ధరణపట్ల ఇండియా వైఖరిని తెలియ పరచుచు ఆయన రెండు విషయములను స్పష్టపరచెను. “మనకన్న సాభాగ్యవంతులగు దేశముల వద్దనుండి, మనపై బాహుళ్యముగా నైనను, రహస్యముగ నైనను అధికారము చెలాయించు వీలగు ఎట్టి పరతులపై నైనను ఆర్థిక సహాయము పొందకూడదని మూలసూత్రమును ఈ సభ అంగీకరించవలెనని ఆసియా రాజ్యముల కాయన స్పష్టముగా ఆదేశించినాడు ప్రపంచ శాంతి అవిభాజ్యమనియు, హాక్స్ బర్గ్ పారిశ్రామిక దేశములు తాము స్వకీయ లాభాకాంక్షతోనే ఆసియా దూరప్రాచ్యరాజ్యములకు అన్ని సహాయములు చేయవలెననియు ఆయన తన ధోరణిలో పునరుద్ఘాటించెను. అట్లుకానిచో, ఈ ప్రాంతపు పారిశ్రామికాభివృద్ధి కొంత మందముగ జరిగినను సరియే కాని, పాశ్చాత్యరాజ్యములు కొరత పరతులపై ఆర్థిక సహాయము పొందరాదనియు ఆయన ఉద్దేశ్యము.

ఉదకమండల సమావేశమునకు హాజరైన అన్ని ప్రతినిధి వర్గముల భావములను, ఉద్దేశ్యములను స్వయముగా పరిశీలించు అవకాశము నాకు లభించినది. అన్ని విధముల అమెరికాకు అనుబంధ సంస్థయని ఇచ్చుటి వారందరిచేత వ్యాఖ్యానింపబడిన చైనా ప్రతినిధి వర్గములోని కొందరు కూడ, తామున్నూ తమ స్వంత భావములనే ప్రకటింపవలసిన పండిట్ నెహ్రూ చెప్పినట్లే చెప్పియుండెడి వారమని నాతో అనిరి. “మీది సంపూర్ణ స్వతంత్ర దేశముకదా. మీరు స్వేచ్ఛాపూరితముగా ఎందుకు మాట్లాడరాదు?” అని ప్రశ్నింపగా “ఈ విధముగా వ్యవహరించ వలసినదిని మా మంత్రిగారి ఆదేశము” అని వారనిరి.

పండిట్ నెహ్రూ ఇదివరకటినుండి చెప్పుచున్నదే ఇప్పుడు మరింత బాహుళ్యముగా చెప్పి నాడెనీ, ఆయన ఉపన్యాసము “బహుశః ఏమంత చాకచక్యముకలది కాదనీ, బ్రిటిష్ ప్రతినిధు లభిప్రాయపడిరి. గ్రేడిగారి నాయకత్వమున వచ్చిన అమెరికా ప్రతినిధులు వినయముగా ప్రకరించినారు కాని, వ్యవహారములను ఏమంత కట్టింపుకోలేదు. “ఈ ఉపన్యాసము గ్రేడి ఇదివరకు చెబుతున్న అనేక విషయములకు సమాధానము, ముఖ్యముగా భారతదేశజనాభాను గురించి గ్రేడి చెప్పెడి దానిని విరుద్ధము” అని అమెరికా ప్రతినిధి ఒక డన్నాడు.

జూలై 1వ తేదీ అతరాహ్లాం సమావేశం ముగిసిన వెంటనే, ఇండోనేసియా సభ్యత్వమును గురించి పండిట్ నెహ్రూ ప్రస్తావించిన వెంటనే, నెదర్లాండ్సు ప్రతినిధివర్గము— అన్ని ప్రతినిధి వర్గములలోను వీరే అతి మృతవార—ఒక పెద్ద ప్రకటననుచేస్తూ, భారత ప్రధాని భావించినట్లు ఇండోనేసియా రిపబ్లిక్ కు సమావేశములో హాటు లేకుండా చేయవలెనని తమ సంకల్పము కాదని తెలియజేసిరి.

ప్రాన్స్ హృదయంలో కూడ ఇటువంటి శిల్పమే ఒకటి పుండెదనట్లు, ఈ పరిస్థితి ఫ్రెంచి ప్రతినిధి వర్గానికి చికాకు కలిగింది. ఇండోనేసియా రిపబ్లిక్ కు ఈ సంఘావళివారాలలో పాల్గొండవలెనని ఇండియా చేసిన ప్రతిపాదనను

వివిధ ప్రతినిధివర్గాల దృక్పథాలు

ఒక విలేఖరి

2

బలపరచటానికి ప్రాన్స్ చాల భయపడెను. ఇందుకు కారణము, తేల్చి వీల్ హాం సభ్యత్వ సమస్యవచ్చి తమను ఇబ్బందిపెట్టుకోవలసి యను భయమే కారణ మని అందరూ అనుకొన్నారు.

దినదినము క్రిష్టతర మగుచున్న చైనా రాజకీయ పరిస్థితితో, “కమ్యూనిస్టు చైనా” కూడ సభ్యత్వమును కొరదని ఎవరు చెప్పగలరు? అని మలయా ప్రతినిధి ఒకరు ప్రశ్నించెను.

పాకిస్తాన్ ప్రతినిధి చెప్పినట్లు, ఈ సందర్భములో ధిమ్యవైఖరి సమంజసముగాను, న్యాయముగాను, సహజముగాను వున్నది. తన అలవాటుప్రకారమే రష్యా ప్రతిచిన్న విషయమును రాజకీయములద్వైత్యా అతివాగ్రతగా పరిశీలించుచుండెడిది. చాల విషయములపై నోవిగోర్ చేసిన నూచనలు కాదనుటకు వీలు లేకున్నది.

పసిఫిక్ ప్రాంతములోని దేశములకు ఆస్ట్రేలియా, న్యూజిలాండులు పరస్పర విరుద్ధ వైఖరలను వహించినవి. న్యూజిలాండు ఆస్ట్రేలియాతో చాల విషయములలో ఏకీభవించనది తెలిసినది. ఇండోనేసియా రిపబ్లిక్ స్వాతంత్ర్యము ఏకో ఒకవిధముగా ఇదివరకే గుర్తింపబడినది కాబట్టి ఆసియా దూరప్రాచ్య ఆర్థిక సంఘసభ్యత్వము ఇండోనేసియాకు కూడా లభించవలెనని ఆస్ట్రేలియా వాదించెను. కాని ఈ సమస్య విశ్వ రాజ్య సమితి ఆర్థిక, సామాజిక సంఘ అంత్య నిర్ణయమునకు విడలిచేయవలెనని న్యూజిలాండు నూచించెను. ఫ్రాన్సుకూడ ఇదేవిధముగ భావించినది. ఇండోనేసియా విషయములో స్వత్రయోజనములద్వైత్యా వ్యవహరించిన నెదర్లాండ్సు తరువాత, పెద్దరాజ్యములలో ప్రాన్స్ ఒక్కటే ఇండోనేసియా రిపబ్లిక్ సభ్యత్వము విషయము చర్చించుటకు ఈ సంఘమునకు అధికారములేదని వాదించినది.

ఈ సమావేశమునకు డా. జాకాబు త్రయ అన్యథుత్తగా ఎన్నుకొనబడుననీ, బర్మా ప్రతినిధి ఉపాధ్యక్షుడుగా ఎన్నుకొనబడుననీ, సమావేశము ప్రారంభము కాకపూర్వమే చైనా ప్రతినిధి నాకు చెప్పెను. ఈ తీర్మానమును చైనా ప్రతిపాదించగా బ్రిటన్ బలపరచెను. ప్రాక్స్ ప్రిములు మధ్య ఏ ఘర్షణా లేకుండా, ముందుగా అనుకూల వుంచుకున్నట్లుగా ఈ ఎన్నికలు జరిగి పోయినవి.

క్రమత సమయమున ఇండియా, బర్మాలను మంచి చేసుకొనవలెనని బ్రిటన్, అమెరికాలు రెండూ ప్రయత్నించుచున్నవి. ఈ ప్రాంతములో సభ్యరాజ్యానికి అవకాశమున్న పెద్ద భాగములు కాబట్టి వానితో సాహద్ర్యతతోనే వ్యవహరించవలెనని తాము కొరుచున్నట్లు ఇతర ఆసియా రాజ్యములు కూడ తెలియజేసినవి. “ఇండియా, బర్మాలు రెండూ ఆరికాముగ బలపడుట మాకు అత్యవసరము” అని సీయాం ప్రతినిధి అన్నాడు కాని తరువాతిదశలో సయాం వైఖరి చాల అసంతృప్తి కల్గించినది. నెదర్లాండ్సు, ఇండోనేసియా రిపబ్లిక్ సంబంధము లేటి వోతమకు తెలియననీ, రిపబ్లిక్ కు ఈ సంఘంలో సభ్యత్వార్హత వున్నా పెద్ద సంస్థ (ఆర్థిక సామాజిక సంఘం) చే ఆమోదము పొందుటే మంచిదనీ చెప్పి సయాం ప్రతినిధులు తమ అజ్ఞానమును తామే ప్రదర్శించుకొనిరి.

ఏమైతే పటికీ మొదటి రోజున సాఫీగా ఎన్నికలు జరిగిపోవటం తాత్కాలిక సంఘటన మాత్రమే అయినది. తరువాతి పరిస్థితులు జాగ్రత్తగా గమనించవలెను. ఆసియా దూరప్రాచ్య ఆర్థిక సంఘ మూడవ సమావేశం ఏమి సాధించినప్పటికీ, ఇప్పటికింకనూ సామ్రాజ్యవాదశక్తులు బలముగానే యున్నవని రుజువుపరచినది. ఇండోనేసియా రిపబ్లిక్ సభ్యత్వమును గూడు తోడు దొంగలు స్వత్రయోజనకారము గూడు పురానీ చేసిన ట్టుగపించినది. బూజా పట్టిన సామ్రాజ్యవాదపు వాదములను వారు ప్రదర్శించిన చర్చలూ కూడ చాల కేలవముగ నున్నవి.

నెదర్లాండ్సు ప్రతినిధివర్గములో ఒక ఇండోనేసియన్ మంత్రికూడ వుండెను. ఈ ప్రతినిధి వర్గ ప్రచారక సంధానకర్త అతిమరకుగా పని చేయుచు విదేశీ పత్రికా విశ్లేషణలను కూడగట్టుకొనవలెనని ప్రయత్నించెను. అవకాశమును సద్వినియోగపరచుకొనగల సమర్థుడగు పత్రికా రచయిత అతడు. తనదేశమునకు చక్కగా సేవ చేయగలెను. ఇండోనేసియా మంత్రిని దర్శించి మాట్లాడవలెనని సేను కోరగా, సమావేశాంతమున అతనిని కలుసుకొనవచ్చునని నాకు చెప్పిరి. తరువాత ఇండోనేసియా రిపబ్లిక్ తరఫున ఉదకమండలం వచ్చినవారు ఆ ఇండోనేసియా మంత్రి “సన్నికృడి కందుకు తీసుకువచ్చికో నాకు తెలియదు. నే నొక ఆట బొమ్మకలె నుంటిని” అని తమతో చెప్పినట్లు నాకు చెప్పిరి. ఇది చాల నిరసనగా కనిపించవచ్చును. కాని ఇండోనేసియా రిపబ్లిక్ ను విద్రోహకృతలనని నెదర్లాండ్సు ప్రతినిధులు అతిచురుకుగా ప్రచారము చేసిరినీ, సమావేశమునకు హాజరైన వారందరికీ తెలియును.

ఇండోనేసియా విషయము వాయిదావేయబడిన మర్నాడు ఫిలిప్పైన్స్ ప్రతినిధి విలేఖ “గతరాత్రంతా వారు సయాం ప్రతినిధులను మట్టించివేశారు. సయాం ప్రతినిధులు తమ వైఖరి సమర్థించుకోలేకపోయారు.” అని అన్నాడు.

ఆస్ట్రేలియాను కూడ తమ వైఖరు త్రిప్పుకొనవలెనని నెదర్లాండ్సు ప్రతినిధులు సతమతమెవారు. కాని ఆస్ట్రేలియా ప్రతినిధివర్గ నాయకుడు యి. వార్ట్—ఆస్ట్రేలియాలో ఇతనికి మంచి భవిష్యత్తు వున్నదని నాకు తెలిసినది—వీరి కోర్కెలను పెడచెవిని పెట్టెను. ప్రస్తుత రాజకీయసంప్రదింపులకు భంగము లేకుండా, ఇండోనేసియాకు సభ్యత్వమిచ్చి తీరవలసినదే నని ఈయన పట్టుబట్టెను.

ప్రాన్స్, బ్రిటన్లు నెదర్లాండ్సుతో చేతులు కలుపుటలో ఆశ్చర్యమేమియు లేదు. ఈ సమస్యను పరిష్కరించుటకు సంఘమునకు అధికారమున్నదా అని ప్రశ్నించుచు అమెరికా ఒక నిరర్థక ప్రసంగము చేసెను. డా. గ్రేడి వ్యవహారములు చాల కేలవముగను, అసమర్థముగాను, ఉత్సాహకూన్యముగాను వున్నవి.

సోవియట్ యూనియన్ తన వైఖరిని తేలికగా విడదమిస్తోంది. నోవిగోర్ కుండ బ్రద్దులు కొట్టినట్లు చెప్పుచు—డా. గ్రేడి చాల చికాకు పడబోయెను— “ఇండోనేసియా విషయమున ఇండియా, బర్మాలు క్రద్దపహించుట సంజనముగ నున్నది. ఈ ప్రాంతపు ఆర్థిక నాయకత్వము వాటి భుజస్థంభములపైనే వున్నదనీ స్పష్టపరచెను.

బహింగ సమావేశములో కొన్ని సమస్యలపై సోవియట్ రష్యా వైఖరి ఆయా దేశముల తరఫున వాదములకలె నుండెను. బోగిమా సమావేశములో, ఆసియా దూరప్రాచ్య సంఘమునకు సోవియట్ ఆసియా ప్రాంతముతో సంబంధము లేదని స్పష్టపరచబడినప్పటికీ, ఈ ప్రాంతమునకు నాయకత్వము వహించుటకు రష్యా ప్రయత్నించినదన్న అసత్యముకాదు. ఆసియా దూరప్రాచ్య వ్యవహారములలో రష్యాకు ప్రమేయమున్నదనీ, తమను సంక్రందించుకుండ ఏ నిర్ణయము జరుగకూడదనీ నోవిగోర్ స్పష్టపరచెను.

ఇండోనేసియా రిపబ్లిక్ సభ్యత్వమును గూడు తోడు దొంగలు స్వత్రయోజనకారము గూడు పురానీ చేసిన ట్టుగపించినది. బూజా పట్టిన సామ్రాజ్యవాదపు వాదములను వారు ప్రదర్శించిన చర్చలూ కూడ చాల కేలవముగ నున్నవి.

ఆస్ట్రేలియాను కూడ తమ వైఖరు త్రిప్పుకొనవలెనని నెదర్లాండ్సు ప్రతినిధులు సతమతమెవారు. కాని ఆస్ట్రేలియా ప్రతినిధివర్గ నాయకుడు యి. వార్ట్—ఆస్ట్రేలియాలో ఇతనికి మంచి భవిష్యత్తు వున్నదని నాకు తెలిసినది—వీరి కోర్కెలను పెడచెవిని పెట్టెను. ప్రస్తుత రాజకీయసంప్రదింపులకు భంగము లేకుండా, ఇండోనేసియాకు సభ్యత్వమిచ్చి తీరవలసినదే నని ఈయన పట్టుబట్టెను.

ప్రాన్స్, బ్రిటన్లు నెదర్లాండ్సుతో చేతులు కలుపుటలో ఆశ్చర్యమేమియు లేదు. ఈ సమస్యను పరిష్కరించుటకు సంఘమునకు అధికారమున్నదా అని ప్రశ్నించుచు అమెరికా ఒక నిరర్థక ప్రసంగము చేసెను. డా. గ్రేడి వ్యవహారములు చాల కేలవముగను, అసమర్థముగాను, ఉత్సాహకూన్యముగాను వున్నవి.

సోవియట్ యూనియన్ తన వైఖరిని తేలికగా విడదమిస్తోంది. నోవిగోర్ కుండ బ్రద్దులు కొట్టినట్లు చెప్పుచు—డా. గ్రేడి చాల చికాకు పడబోయెను— “ఇండోనేసియా విషయమున ఇండియా, బర్మాలు క్రద్దపహించుట సంజనముగ నున్నది. ఈ ప్రాంతపు ఆర్థిక నాయకత్వము వాటి భుజస్థంభములపైనే వున్నదనీ స్పష్టపరచెను.

బహింగ సమావేశములో కొన్ని సమస్యలపై సోవియట్ రష్యా వైఖరి ఆయా దేశముల తరఫున వాదములకలె నుండెను. బోగిమా సమావేశములో, ఆసియా దూరప్రాచ్య సంఘమునకు సోవియట్ ఆసియా ప్రాంతముతో సంబంధము లేదని స్పష్టపరచబడినప్పటికీ, ఈ ప్రాంతమునకు నాయకత్వము వహించుటకు రష్యా ప్రయత్నించినదన్న అసత్యముకాదు. ఆసియా దూరప్రాచ్య వ్యవహారములలో రష్యాకు ప్రమేయమున్నదనీ, తమను సంక్రందించుకుండ ఏ నిర్ణయము జరుగకూడదనీ నోవిగోర్ స్పష్టపరచెను.

ఇక చైనా విషయము నున్నది. “అ మె రి కా జేబులో నున్నందుకు” చైనా నందరు నిరసించిరి. “అంతటి పెద్దదేశము ఆసియా దూరప్రాచ్య భవిష్యత్ క్రేయస్థుకొరకైనను స్వతంత్రముగా వ్యవహరించవలెను” అని ఆసియా రాజ్యముల ప్రతినిధులు చాలమంది అన్నారు.

చైనావారి భావములను అర్థము చేసికొనుట చాల కష్టము. అసలు, వారు కొన్ని ఆదేశములతో వచ్చి నారు. “మా డండి. మమ్ములను చేయమన్న దేవో మేమా చేస్తున్నాము. దానినిమించి మేముకొక అడుగు కూడా వెళ్ళలేము” అని ఒక ప్రతినిధి నాతో అన్నాడు. ఆసియా రాజ్యము లన్నిటిలోను ఈ దేశముపట్ల సానుభూతి, విచారము వ్యాపించినవి. వారు కావలెననే ఆట్టి వైఖరి నవలంబించిరి, అందుకే వారి నందరు నిరసించిరి.

ఆసియా దూరప్రాచ్య సంఘములో సామ్రాజ్యవాదశక్తు లిట్లు పనిచేసినవి : పశ్చిమ యూరప్ యూనియన్ లో హాలెండు ఒకముఖ్య కీలకరాజ్యము. ఈ యూనియన్ సాపనకు బ్రిటిష్ విదేశాంగమంత్రి బెర్క్ ఎట్లు కొంత శక్తులా పనిచేసెనో నువిదితమే. బ్రిటన్ హాలెండు సహాయము అత్యవసరము. కాబట్టి ఇండోనేసియా రిపబ్లిక్ సభ్యత్వము విషయమై ఇండియా ప్రతివాదను బ్రిటన్ ప్రతినిధి సర్ ఆంగ్లూస్టో బలపరచుటలో తప్పేమున్నది?

ఆస్ట్రేలియా, న్యూజిలాండులు నెదర్లాండ్సుకు ప్రక్కలో బలెములకలె వుండెను. ఆ రెండు దేశములు రిపబ్లిక్ సభ్యత్వ అర్హతలను అంగీకరించినవి; న్యూజిలాండు ఈ హక్కును, కొన్ని పరతులకు లోబడి, అంగీకరించినది. కాని బ్రిటిష్ వైదేశికవిధానము, సోవియట్ రష్యాకు ఎదురెత్తుగా పశ్చిమయూరప్ రాజ్యములను సంఘటితపరచుటకు ఇండోనేసియా రిపబ్లిక్ ను బలిదానముచేయుటనూ, పసిఫిక్ రాజ్యములకు ఆస్ట్రేలియా, న్యూజిలాండులు దూరప్రాచ్యములో తమ యిష్టము వచ్చినట్లు వ్యవహరించుటనూ, ఇంకను సమన్వయపరచలేక పోయినది.

ఇప్పటి కిప్పుడే నిర్ధారణగా చెప్పుట కష్టమైనా, డచ్ వారికి విరుద్ధముగా బ్రిటన్ వ్యవహరించవలెనని, డచ్ వారు దూరప్రాచ్య సామ్రాజ్యమునకు అంటిపెట్టుకొనియే వుండునని ఉదకమండలములో స్పష్టపడినది.

ఈ సంఘములో ఇండియా తాను చేయవలసినదంతా చేసినది. డా. క్యామప్రసాద ముఖర్జీ ఇండోనేసియాతరఫున చేసిన వాదము ఖచ్చితముగాను, నిర్దుష్టముగాను, కాదన లేనట్లుగా ను వున్నది. ఇండియా ప్రతినిధివర్గ కృషిని అందరు మెచ్చుకొనిరి.

పశ్చిమ రాజ్యాల ఆర్థికసార్వభౌమత్వము తరువాత కార్యక్రమములో కూడ కన్నట్టినది. దానిని వివరమిచ్చి, విమర్శించవలెను. పారిశ్రామికాభివృద్ధి మొదలగు విషయములపై రష్యావైఖరి నిర్భాయతరముగను, సమంజసముగా ను వున్నది. పశ్చిమ రాజ్యాలలోని కొటికర్మలెట్లు, తనైఖరిని, జాగ్రత్తగా పరిశీలించెదో, ఆసియా రాజ్యములలోని సామాన్యమనవులు కూడ అట్లే జాగ్రత్తగా పరిశీలంపగలరు.

(ఈ వ్యాసమునకు పూర్వభాగ మగు వ్యాసము జూలై 9వ తేదీ వార పత్రికలో ప్రచురించి ఉన్నాము.-సం.)

నెరసిన వెండ్రు కలు

రంగులు వాడవద్దు. మా నూనె వాడండి. 10 యెండ్ల వరకు మీ జాటును నల్లగా వుంచును. కొద్దిగా జాటు నెరిస్తే రు 2/-లు బుడ్డి చాంసు. ఎక్కువ నెరిస్తే రు. 8/- బుడ్డి వాడండి. తలం త నెరిస్తే రు 6/-బుడ్డి కొనవలెను. వనిచేయకపోతే ఖరీదు రెట్టింపు వావను. అది మెదడుకు కళ్ళకు టానిక్కు.

Viswakalyan Oushadhalaya, 99, Premchand Baral St., Dalcutia

కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వ సంఘర్షణ

[శ్రీ సహజానందం]

వివిధ రాష్ట్రాల్లోని ప్రభుత్వాలకు కమ్యూనిస్టు పార్టీ సభ్యులకు మధ్య సంఘర్షణ చాలా తగ్గుతోంది. అరెస్టులు, సభల నిషేధాలు మాత్రమే కాక, లాఠీచార్జీలు, 'బాష్పవాయు ప్రయోగాలు, తుపాకీ కాల్పులు కూడా చాలా ప్రాంతాల్లో సంభవిస్తున్నాయి. కొన్ని రాష్ట్రాల్లో కమ్యూనిస్టు దినపత్రికలు నిషేధానికి గురి అయినాయి.

ఇలాంటి సందర్భంలో ఒక ప్రశ్న తోస్తుంది. పౌరులందరికీ వాక్కులుగా ఉంటున్న 'స్వేచ్ఛ'లను ప్రభుత్వం నిషేధిస్తోంది. ఈ స్వేచ్ఛలను నిషేధించే ప్రభుత్వం ఒక పార్టీ నియంతృత్వంగా పరిణమించే ప్రమాదం ఉంది. ఇలాంటి పరిణామాన్ని అరికట్టవలసిన బాధ్యత ప్రజలకుంది. తమ, తమ కార్యక్రమాల ఫలితంగా ప్రభుత్వం నిరంకుశంగా ప్రవర్తిస్తున్నారని అవకాశాలేర్పడకుండా చేయవలసిన బాధ్యత పార్టీలకుంది.

ఇవ్యాళ్ళ కమ్యూనిస్టు లువుతారు. శత్రు ఇంకోళ్ళు... ఇలా వ్యతిరేకులందరినీ వర్గం అనిచేసే సే?

ఎవరో కమ్యూనిస్టుల గొడవ ఇది అని అనుకోవచ్చు. కాని ప్రజాప్రభుత్వ పరిపాలనలో ప్రజలు (సామాన్య ప్రజలు) ప్రభుత్వం చేస్తున్న పనులు వ్యాయాసమయంగా, ప్రజాస్వామికంగా జరుగుతున్నాగా, లేదా అని పరీక్షించుకోవాలి.

ఆరెస్టుచేయటం; సభల నిషేధించటం; తుపాకులను పేల్చటం... ఇలాంటి పోలీసు కార్యక్రమాలు న్యాయసమ్మతంగానూ, శాసనబద్ధంగానూ, సభ్యత్వాస్థానంగానూ జరుగుతున్నాయి. లేదా అనే విషయం అతి ప్రధానమైనది. ఈ విషయవిచార, ఏ పార్టీకైనా అవసరమే. కాంగ్రెసు, సోషలిస్టు, కమ్యూనిస్టు పార్టీల వాళ్ళందరూ అది గుర్తుంచుకోవాలి.

ప్రభుత్వ, కమ్యూనిస్టు ఘర్షణను పరీక్షిద్దాం. శోజా దినపత్రికలో ఏదో ఒకమూల కమ్యూనిస్టు, ప్రభుత్వసంఘర్షణనుంచి ఉంటూనే ఉంది. అన్నిటిలోకీ ముఖ్యంగా హృదయానికి తగులుతున్న ఆంశం—కౌటాతం. జననమం

(2) 18-4-48 సయ్యూనూరు (మలబారు) కు ఆరుమైళ్ళ దూరంలోనున్న 'కంకోలు' అనే చోట పోలీసులకు కమ్యూనిస్టులకు ఘర్షణ వచ్చి, తుపాకులు పేల్చారు.

1-మనిషి చనిపోయాడు.

200 మంది కమ్యూనిస్టులు కత్తులతో, కర్రలతో, ప్రమాదకరమైన ఇతర ఆయుధాలతో ఒక పోలీసును వెన్నంటారు.

17-4-48. మన్నార్ కు సమీపంలో ఘర్షణ.

1-మనిషి చనిపోయాడు.

8-గురి గాయాలు తగిలినాయి.

శ్రీ వేదరత్నంపిళ్ళే (య. యల్. ఏ. ను, టి. కే. శ్రీనివాస ఆయ్యరు ను (జిల్లా కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడు), ఇంకా కొంతమంది కాంగ్రెసువారిని 12 వ తేదీన రైతులు (కమ్యూనిస్టు) ఎదుర్కొని కొట్టారు. ఆ విచారణ కని పోలీసులు వెళ్ళితే, పోలీసులకు, కిసానులకు ఘర్షణ వచ్చింది.

16-4-48. మట్టూరుకు సమీపంలో నున్న 'తిలనాగలి'లో సంఘర్షణ.

4-గాయాలు తగిలినవారు

4-చనిపోయినవారు.

2 వం తెనలకు కమ్యూనిస్టులు పడగొట్టారు.

16-4-48. పెనమలూరులో ధాన్యసేకరణ సందర్భంలో సంఘర్షణ.

22-గాయాలు తగిలినవారు.

1-చనిపోయినవారు.

17-4-48 ఈవారంలో కమ్యూనిస్టులు 1 సార్లు (ధాన్యం) దోచుకొని ఆగోపణ—మలబారులో.

1-5-48. 'తెలిభరీ' ప్రాంతంలో 'హింభం' అనేచోట ఇద్దరు కమ్యూనిస్టులను ఆరెస్టు చేయటం మూలంగా ఘర్షణ వచ్చింది.

2-గాయాలు తగిలినవారు.

7-చనిపోయినవారు
2-5-48 మలబారు అడవి ప్రాంతంలో 'భింభూజా' అనేచోట ఘర్షణ.

11-గాయాలు తగిలినవారు.

5-చనిపోయినవారు. (8 మంది అని తిర్విత వార్త)

కమ్యూనిస్టులవద్ద 7 తుపాకులు, 32 తోటాలు, కత్తులు, మందుగుండు సామానాలు దొరికినాయి.

పైన పేర్కొన్న సంఘటనల్లో చనిపోయిన వారు—22.

చనిపోయినవారినిగురించే ఎందుకు పేర్కొన్నానంటే, జననమం ఏమిటా జరుగుతోందో బోధపడగలదని.

(3) ఈ సంఘటనల్లో ప్రభుత్వం దౌర్జన్యం అవలంబించటానికి చెప్పేకారణం—

ఆరెస్టు చేయటానికి వెళ్ళినప్పుడు, ఇతర ప్రభుత్వ కార్యాలపై వెళ్ళినప్పుడు, ముందుగా కమ్యూనిస్టులు దౌర్జన్యానికి సిద్ధమవుతున్నారు. ఈ దౌర్జన్యాన్ని అణచివేయడే శాంతిభద్రత లేరన్నది.

కాబట్టి ముఖ్యప్రశ్న ఇది—కమ్యూనిస్టులు ప్రస్తుతం ఉన్న శాసనాలకు లోబడి ప్రవర్తిస్తున్నారా? లేక శాసనాలను లెక్కచేయకుండా, దౌర్జన్యంగా ప్రవర్తిస్తున్నారా?

ఏదో తీవ్రదాడికంలో సహనం తగ్గి ప్రజలు (సామాన్య అయినా) దౌర్జన్యం అవలంబించటం ఇది వరకు పెంటూనే ఉన్నాయి.

గాంధీజీసత్యాగ్రహాల్లో కొన్ని చోట్ల ప్రజలు హింసావిధానా అవలంబించటం, కొన్ని సందర్భాల్లో గాంధీజీ ఆదేశాలనుగా సత్యాగ్రహాలను విరమించటంకూడా జరిగింది.

ఆరెస్టు ఉద్యమ ఉచ్చస్థాయిలో ప్రభుత్వ దౌర్జన్యానికి ప్రతిగా ప్రజలు దౌర్జన్యాన్ని ఉద్దేశించలేకాక, నిర్ణీతవిధానంగానూ అవలంబించారు. కాని నాయకులు ఈ దౌర్జన్యాన్ని కూడా అంగీకరించలేదు.

కమ్యూనిస్టుదౌర్జన్యంనుంచి సంఘము తప్పు. తాత్కాలిక ఉద్దేశకంలో అవలంబించే దౌర్జన్యవిధానాలు కావు. మునుపటి సంఘర్షణకు సిద్ధమవుతున్నారు. కర్రలు, కత్తులు, కొర్రలు, గొడ్డళ్ళు, ఈటెలు, ఈ ఆయుధాలేకాక తుపాకులు, తోటాలు కూడా కమ్యూనిస్టులవద్ద ఉంటున్నాయి. కాబట్టి పైన పేర్కొన్న ఇతర పార్టీల దౌర్జన్యం మాదిరికాక, పూర్వమైన, నిర్ణీతమైన దౌర్జన్యవిధానాన్నే కమ్యూనిస్టు లా అంటిస్తున్నట్లు స్పష్టంగా బోధపడగలదు.

హింసను సిద్ధాంతంగానేకాక, ఆచరణలో కూడా కమ్యూనిస్టులు ఉపయోగిస్తున్నట్లు రుజువుతోంది.

ఈ సందర్భంలో ఇంకోవిషయం కూడా చెప్పాలి. ఇతరపార్టీలవా రెప్పుడైనా దౌర్జన్య విధానాలను అవలంబిస్తే, ఆ, యా పార్టీల నాయకులు, వెంటనే దౌర్జన్యధోరణిని నిరసించి, ప్రజలను సక్రమంకూ శాంతిమాగాలద్యారా బోధించవలసిందని ప్రబోధించేవారు. కాని ఇప్పటివరకు ఒక్క కమ్యూనిస్టు నాయకుడు కూడా జరుగుతున్న సంఘటనలను సరిగా పరీక్షించి, దేశంలోని వాతావరణాన్ని గ్రహించి, పార్టీవారు దౌర్జన్యవిధానాల ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని వ్యతిరేకించకూడదని ప్రకటించలేదు.

ప్రకటించకపోగా, అటువంటి దృక్పథం కమ్యూనిస్టులకు లేదని తెలుస్తుంది.

(4) అయితే కమ్యూనిస్టు లిందు కీ విధంగా సమాధానం చెప్పవచ్చు:

మాకు దౌర్జన్యమే సాధనం. సిద్ధాంతిత్యా శ్రమజీవుల సాయుధవిప్లవమే మా లక్ష్యం.

ఈ సిద్ధాంతం సరైనదే అని ఒప్పుకున్నా, విడుదలకు బియ్యానికి ఒకటే మంత్రమని, సమయ, అవసరవిషయాల తరుంతా ఒరిగిపోయి కత్తిమాయలం ఎంతవరకు సలుబు?

దౌర్జన్యం ద్వారా ఉర్రుతలూ పడవలూ వైతికదృష్టి ఎలా ఉన్నా ఇవ్యాళ్ళ సాధనమా? అందువల్ల ప్రజలకు అభ్యుదయం సిద్ధిస్తుందా?

గతచరిత్ర మర మానే, దౌర్జన్యవిధానాలు నెగ్గవు అని బోధ పడుతుంది. బాహ్యశక్తిమైన దౌర్జన్య ఉద్యమం సాగాలంటే, అధికసంఖ్యాకులైన ప్రజలకు ఆ, యా సిద్ధాంతాలపై అభిమానం కలగాలి.

ఎంత కమ్యూనిస్టు అభిమానంతో వాతావరణాన్ని పరిశీలించినా, సంఘంలో అధికసంఖ్యాకుల సంగతి ఎలా ఉన్నా, సగానికి సగంమంది కూడా కమ్యూనిజం అంటే ఏమిటో, ఆ సిద్ధాంతాన్ని మన కమ్యూనిస్టులు ఎలా అవలంబిస్తున్నది తెలుసుకోలేని అయోమయకల్పనలో ఉన్నార.

మొత్తం ఆంధ్రరాష్ట్రంలో 100 మందికి కంటే ఎక్కువమందికి Marxism తెలియదని కమ్యూనిస్టు లా కొంతమంది అనుకుంటూ ఉంటారు సరే, ఆ సిద్ధాంతం అటుంచుదాం. దేశంలో కమ్యూనిస్టుల ఆలోచన, ఆచరణవిధానాలను గ్రహించి, అవే ఆదర్శమని మనస్ఫూర్తిగా బోధపరచుకొన్న పార్టీ సభ్యులు నిజాని కెక్కువమంది లేరనికూడా తోస్తుంది. పార్టీ ఆంతరపరిశితికి సంబంధించిన విషయా లివి పోలీ సార్కి స్థాయిలంతా ఆలోచన, ఆచరణలో సిగులనే అనుకుందాం. అయినా మొత్తం ప్రజానీకంలో కమ్యూనిస్టులు ఎక్కువంతు? అల్పసంఖ్యాకులు కాని సుశీతులు.

అధికసంఖ్యాకుల్లో కమ్యూనిస్టు ప్రాబల్యం ఇంకా ఏర్పడలేదు. వీరంతా (అధికసంఖ్యాకులు) కూడా శ్రమజీవులే పెట్టుబడిదారులు, వారి 'పేజెంట్లు' జుర్రావారు. వీరి సంఖ్య తక్కువ. అధికసంఖ్యాకులైన ఈ శ్రమజీవుల మధ్య ప్రచారంచేసి, తమ సిద్ధాంతాలను ప్రాచుర్యం చెనుకోవలసిన కర్తవ్యం ఉంది—కమ్యూనిస్టులకు. ఇందుకు ప్రభుత్వం అడ్డుపెట్టే ప్రభుత్వంతో పోరాటం తప్పదు. కాని అలాంటి పరిస్థితి ఇంకా రాలేదు.

ప్రభుత్వ అల్పసంఖ్యాకత్వం సహనం సన్నగిలి, నిష్పూహించేది, వేగింపాటుతో దౌర్జన్యానికి దిగితే రక్తపాతం, జననమం తప్పదు.

25 ఏళ్ల నుంచి స్వాతంత్ర్య పోరాటం తీవ్రంగా సాగినా, ఒక్కొక్కపక్కలో మానే, 100 కి ఒక డికి కూడా ఈ యుద్ధికాండ తెలియదు. కాంగ్రెసు ప్రధానం, రిటైర్, లక్ష్యం అధికసంఖ్యాకులకు సరిగా తెలియదు. కాంగ్రెసుకంటే తక్కువవాస్త్రీ ఉన్న ఇతర పార్టీల సంగతి చెప్పేనే అక్కలేదు. కాబట్టి అధిక సంఖ్యాకులంతా తెలియని అవస్థలోనే ఉన్నారు.

ఇలాంటి దుర్బలస్థితిలో కత్తిని రుంజించటం కర్తవ్యంకాదు.

తర్వాత ఇంకోవిషయం. ప్రజాస్వామిక విధానాలమీదనే ప్రభుత్వం చడవాలని కోరే వాళ్ళు తమకూడా తమ కార్యక్రమాన్నికూడా ప్రజాస్వామిక విధానాలమీదనే ఆధారించాలి.

ప్రజాస్వామ్యంలో అధికసంఖ్యాకుల అంగీకారమే శాసనానికి, కార్యక్రమానికి మూలం. ఈ ముఖ్యమైన విషయం ప్రతిపార్టీ గుర్తుంచుకోవాలి.

ప్రభుత్వం ప్రజాస్వామిక హక్కులను నిషేధించి, తాను మిగతా వాళ్ళందరికీ నోరు, చెయ్యి కట్టేసి, శైలిక పారాకానే, అప్పుడు ప్రభుత్వమే ప్రజల సాయుధ, దౌర్జన్య విప్లవానికి బాధ్యత వహించవలసి వస్తుంది.

ప్రతిపార్టీ తన కార్యక్రమాన్ని ప్రజలకు తెలియజేసి, అధిక సంఖ్యాకుల ఆమోదం పొందటం అవసరమైన నిబంధనగా గుర్తించాలి.

(5) ఈ సందర్భంలో కమ్యూనిస్టులుగాని ఇతరులుగాని ఇంకోవాదన లేవచ్చు.

'ఆక్రమమైన, అన్యాయమైన ప్రభుత్వ దౌర్జన్యాన్ని (42 లో లాగా) తట్టుకోలేక, ఆత్మరక్షణకోసమే దౌర్జన్యం చేస్తున్నాం' అని.

దీన్నికూడా విచారించండి.

పోలీసులు అక్కడ, ఇక్కడ పలు ప్రాంతాల్లో దౌర్జన్యంచేసి ఉండవచ్చు. చేస్తూఉండవచ్చు. ఎందుకంటే, విజయం చెప్పాలంటే, పోలీసు జలం ఇదిరకటికాగానే ఉంది. రెడగిరమార్పు రాలేదు.

ఈ పోలీసుదౌర్జన్యం వేరు. ప్రభుత్వమే దౌర్జన్యవిధానాన్ని అవలంబించటం వేరు.

అంటే ఇతర పార్టీలన్నీటిని, లేదా ప్రత్యేకంగా ఒక పార్టీని నాయకాంశం లేకుండా నాశనం చేయటమనికొని, శాసనసమ్మతంగా కాక, దౌర్జన్యం ద్వారా సాధించటం—ఇది ప్రభుత్వదౌర్జన్యం. ఇది ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వ లక్షణం కాదు.

అయితే ఇవ్యాళ్ళ ప్రభుత్వచర్యల్లో ఈ లక్షణం అపలు లేదనికాదు.

కమ్యూనిస్టులపై చర్యలను ప్రజారక్షణ చట్రం కింద ప్రభుత్వం అమలుజరుపుతోంది. ఈ చట్రాన్ని ప్రభుత్వం న్యాయ సమ్మతంగా, సరిగా వినియోగించుకోలేదని ఎవరేమీ అంటాయి, మద్రాసు జడ్జిలిచ్చిన తీర్పులవలన తెలుస్తోంది. వ్యతిరేకపక్షీయుల విమర్శకాదిది. న్యాయాధిపతుల నిర్ణయా లివి.

ప్రభుత్వపనులలోపాలున్నా—పెద్దనె నన్నటి—దెబ్బకొచ్చి ఉప్పు మార్కెట్ లేదు అనే ప్రమాదమయం ఇది అని అనటం నిజానికి దూరం.

కమ్యూనిస్టులనే కాదు, సార్వత్రిక జ్ఞాపిస్తులను, పోలీసులను, కాంగ్రెసువారినికూడా పలు చోట్ల అరెస్టుచేస్తున్నారు. వారి సభలను కూడా నిషేధిస్తున్నారు.

కమ్యూనిస్టుల కాలివారంతా అప్రసా వారుకాదు—ఆవారమైతే రింససరలంబించి వారు చాలామంది ఉన్నారు. కాంగ్రెసువారు కూడా. కాని వీరు చుప్పై ప్రభుత్వం తీసుకుంటున్న చర్యలకు జవాబుగా ఇవ్యాళ్ళ దౌర్జన్యం అవలంబించలేదు. ఉన్న శాసనాలకు వ్యతిరేకంగా ప్రవర్తించటం ఉద్దేశం కాదు—ప్రస్తుతం. కాని కమ్యూనిస్టుల వైఖరి మొత్తం మీద దౌర్జన్యానికి తలొచ్చి మని నిశ్చయించుకున్నట్లుగా కనబడుతుంది.

ఆరెస్టు కంపంకం రహస్యంగా ఉంటుంది; క్షణంలో పాపపోతుంది; తుపాకులతో పోలీసులను ఎదుర్కొంటుంది...వీటన్నిటినిబట్టి విప్లవ సుధియో—సాయుధవిప్లవతరుణం—రేపే అని వీరి భావనగా గోచరిస్తుంది. అహింసా వాద్యక్రమమంతా ముగిసి, విఫలమై ఇక దౌర్జన్యం తప్పదు అనే సమయం వచ్చిందా? రాలేదనే నా నిశ్చితాభిప్రాయం. కమ్యూనిస్టు కాని ఇతరపార్టీల ఉద్దేశ్యంకూడా ఇదే. కాని కమ్యూనిస్టుల ఆలోచన వ్యతిరేకంగా ఉంది.

(6) ఇంక ప్రభుత్వచర్యలనుగురించి పరీక్షిద్దాం.

కాంగ్రెసు పార్టీ ఈ ప్రభుత్వాలకు మూలం. వివిధ కాంగ్రెసు సంస్థలు ఏమాత్రం చైతన్యం లేకుండా, ప్రజలకు ఎటువై చచ్చుగా పడి ఉంటున్నాయి. కాంగ్రెసు పూర్వప్రతిష్ఠ, అగ్ర నాయకుల దౌర్జన్యబట్టి అధికసంఖ్యాకులకు ఇంకా కాంగ్రెసుపై అభిమానం ఉండో ఉంటుంది. కాని సానిక కాంగ్రెసు సంస్థల ప్రజల కేవిధంగానూ ఉపయోగ పడలేదు. 'Chambers of Commerce' ప్రత్యేకం (వృత్తిగా ఉన్న) వ్యాపారస్తుల సంస్థలేతే ఈ సానిక కాంగ్రెసు సంస్థలు క్రిమీస్ కాంగ్రెసులోని ధనికుల 'Chambers of Commerce' అవుతున్నాయి. సామాన్యప్రజానీకపు హృదయ స్పందం ఈ సంస్థల్లో వివరపడలేదు.

కమ్యూనిస్టు ప్రాబల్యం ఉన్నచోట ఈ కాంగ్రెసు నాయకులు సంచారం చేయటంగాని, ప్రచారం చేయటంగాని జరగలేదు. ఎక్కడో సగరాలలో నాలుగు పత్రిక ప్రకటనలను చేయటం, కమ్యూనిస్టులను దోచుకోవాలని. ప్రభుత్వ శత్రువులని ప్రలపించటం

(20 వ పేజీ చూడండి)

నెరసిన వెంట్రుకల జ్వరదము

రంగుపూయనక్కరలేదు. ఆయుర్వేదవికృత్య. తెల్లని రంగును మార్చి శాశ్వతముగా వెంట్రుకలకు నయపు నిచ్చును. గుణం కానివో, డబ్బు వాసమచేయబడును. తెలుపు కొంచెమై యుండిన రూ 2-8-0 మధ్యకరమై యుండిన రూ 3-8-0 పూర్తిగాయుండిన రూ 5-0-0.

గమనింపు:—ఇది మెదడుకు కంటికి మంచి పోషణ నిచ్చు ఔషధము.

Dinrakh Aushadhalaya,
No. 214 P. O. Rajdhanavar (Hazariabagh.)

గాంధీ మహాత్ముడు

శ్రీ డి. యన్. శర్మ

గాంధీ మహాత్ముని జీవితము తెలియనివాడు ఇప్పుడు ఎవ్వడును లేడు. ఆయన దక్షిణాఫ్రికాలో నిర్వహించిన కార్యములన్ని మనకు ఒక రామాయణమంటిని. ఇండియాలో నిర్వహించిన కార్యములన్ని ఒక మహాభారతము వంటివి. రామాయణ మహాభారతముల గ్రంథకర్తలైన వాల్మీకి వ్యాసమహర్షులవలె, గాంధీ మహాత్ముడుగూడ ఈ యుగమందు ఒక గొప్ప ధర్మసామ్రాజ్యము. ఈ త్రైలోక్య, అన్నిచరిత్రల యందును ఈ 20 వ శతాబ్దముయొక్క పూర్వమునకు గాంధీయుగమనే పేరు రావచ్చును. మనదేశములోనేకాక, అన్ని దేశములలోను, అన్ని ఖండములలోను, ఆయన మరణించినప్పటికి జనుల ప్రాణములు తల్లడిల్లిపోయినవి. మానవ చరిత్రలో, ఇంతవరకును, ఏ మనుజుని మరణ కాలమందును, ఇంత సర్వగతిమణులు ప్రజలకు కలుగలేదు. దీనికి ఏమి కారణము?

మనదేశములో మన మందరము ఏకగ్రీవముగా విలపించడము ఆశ్చర్యము గాదు. ఎందు కనగా: గడచిన 81 లేక 85 సంవత్సరములుగా, మనదేశ మంతా గాంధీమహాత్ముని శిక్షలోనే ఉండినది. అనేకులకు ఆయన మాట పెదవాక్కుగా ఉండి నది. రాజకీయ విషయములలోనైతేగాని, ఆర్థిక విషయములలోనైతేగాని, విద్యా విషయములలోనైతేగాని ఆయన మాటకు ఎదురు చెప్పట కష్టముగా ఉండినది. ఆయన దేశాటనము చేయ వచ్చినప్పటికి, లక్షలకొలది జనులు, ఆయన దర్శనమువలననే జన్మసాఫల్యము కలుగునని తలచి వస్తూ ఉండేవారు. ఆయన దక్షిణాఫ్రికానుండి ఇండియాకు వచ్చిన నాటినుండి, మనకు స్వరాజ్యము సంపాదించవలెననే దీక్ష పెట్టుకొని, ఎన్నో కష్టములు పడి, ఎన్ని మారులూ బంధించబడి, ఎన్నో దీర్ఘ ఉపవాసములుచేసి, కడపట, పోయిన సంవత్సరం ఆగస్టు 15వ తేదీన మనకు స్వాతంత్ర్యము తెచ్చినారు. కాబట్టి దేశమంతా ఏకవాక్కుగా ఆయనకు "రాష్ట్రపిత" అనే ప్రేమపూర్వక నామమును ఇచ్చినారు. మన దురదృష్టవల్ల ఈ సంవత్సరం జనవరి 30 వ తేదీన ఆయనకు అకస్మాత్తుగా మరణము సంభవించినప్పటికి ప్రజలందరూ, ద్రాహరముల తేకుండా దుఃఖముతో కృశించి, ద్రహానందములు అయినతీర్వాతి, వారి అశ్రులు అన్ని పుణ్యంధులలోనూ, తీర్థములలోనూ, నగరసంగమములలోనూ, స్నానార్చన పూర్వకముగా జుగ్గుముచేసిరి. ఇది అందఱు మనకు హాజమే.

అయితే ఇతర దేశములవారు—మహాత్ముని ఎప్పుడును గుర్తుములోనైనా చూడలేవారు, మనదేశచరిత్రను బాగా ఎఱుగలేవారు, మన ఆచారములను తెలియలేవారు—వీరంతా గూడ, గాంధీ మహాత్ముడు ఒక గొప్ప అవతారపురుషుడని, మానవ చరిత్రలో ఇటువంటి మహాపురుషులు ఇద్దరు ముగిరికీపైన లేరని, ఆయన నిర్వాణమువల్ల, ఒక హిందూదేశమేకాక, ఈ భూమండలములోని అన్నిదేశములు నవపడినవనిని తలచడానికి కారణమేమి? నాకు తోచే కారణ: మేమనగా—ఈ శతాబ్దము ఆరంభముఅయినది మొదలు, అందులో ముఖ్యముగా 1914 వ సంవత్సరములో, మొదటి ప్రపంచయుద్ధము ఉపక్రమించిన తరువాత, పాశ్చాత్యదేశములయందు, రాజకీయ, అంతర్జాతీయ విషయములందు అంతటా, అసత్యము, ద్వేషము, కుర్చీ, అత్యాశ, క్రూర్యము, పెరిగి పెరిగి, రెండవప్రపంచయుద్ధమునే గొప్ప విస్తరమును కలుగజేసి, ఇంకను మూడవప్రపంచయుద్ధమునే సర్వనాశనమునకు మార్గము జూపుచున్నది. ఈ పరిణామమును జూచి అన్ని ఖండములందును జనులు తపించుచున్నారు. ఏమి చేయుటకు తోచక, వారివారి, పాలకసంఘములచేత బలాత్కారముగా ఆక్రమింపబడుచు, పథస్థానమునకు కొనిపోబడుచున్న జంతువులవలె వి

పించుచున్నారు. మొగ్గుటియుద్ధము ముగిసిన తరువాత ఏ దేశములోనైనా నానాభావ్యముగాని, శాంతిగాని కనిగిందా? ఈ దినము, పాలనను, ఇంటి, కేంద్రవాక్యము చేశములలో జనల స్థితి ఎట్లున్నది? కొన్నిచోట్ల కొంచెం కొలంబిగూకు ముప్పుపట్టునైనా వోగిటాలోఅకస్మాత్తుగా అంత విప్లవము జరిగినది? మన ఆశియా ఖండములో, చైనా, ఇండోనేసియా దేశములు అంత కల్లోలములో ఉన్నవి. మన "శోకభూమి" యైన ఇండియాలో, 1946 ఆగష్టులో ప్రారంభమైన కలకత్తా హత్యలనుండి ఇప్పుడు పాకిస్తాన్ కౌశ్మీర ప్రాంతములలో జరిగే భూరక్తకృత్యముల వరకు, ఎన్ని కర్తవ్యోరమైన వార్తలను వినియున్నాము? ఈ విషయము మానవజాతి సంతయు అవరించిన గాఢాంధకారములో గాంధీమహాత్ముడు ఒక గొప్ప శోధిస్తున్నావుగా ప్రకాశించినందువల్లనే అన్ని దేశములవారు ఆయన పుణ్యనామమును గురించుచున్నారు. "మీకు Atom bomb కావాలేనా? లేక గాంధీమహాత్ముని సందేశము కావాలేనా? ఈ రెండింటికీ పెన మీకు మూడవ మార్గము లేదు" అని అమెరికాలో ఈ మధ్య చేయబడిన ప్రతిపాదనమువల్ల గాంధీమహాత్ముని సందేశార్థము, లోకమునకంత విఖ్యాతమగుచున్నది.

సర్వకాలములయందును సర్వదేశములయందును జన సామాన్యము ఎన్ని పాపములుచేసిన, పాలకసంఘములవారు ఎన్ని దౌర్జన్యములకు పాల్పడిన, అక్కడక్కడ కొందరు మహాపురుషులు ఆ కలుషప్రవాహములకు ఎదురుగా నిలిచి, తమయొక్క వైరాగ్యము, ధర్మాసానము, ఆధ్యాత్మికబుద్ధి, మొదలైన సాధనములతో, జనులకు నిశ్చితమైన పురుషార్థమును జూపుచున్నారు. అయితే బుద్ధిసాహసము గల అనేకుల అభిప్రాయము ఏమనగా:—

"ఇటువంటి సంగణములన్ని వేటువేటుగా నుండు వ్యక్తులకు సాధ్యమేగాని, సంఘములకు రాష్ట్రములకు, రాజ్యాంగములకు సాధ్యము కావు. అసాధ్యమేకాకుండా అనుచితములు గూడ. కాబట్టి రాజకీయవిషయములందు, అంతర్జాతీయవిషయములందు ఎట్టి అసత్యమైనను పలుకవచ్చును, ఎట్టి ద్రోహమైనను చేయవచ్చును, ఎట్టి హత్యలనైనా జరిగింపవచ్చును రాజ్యాంగమునకు ధర్మమునకును బహుదూరము. రాజ్యాంగమందు కావలసినది నైపుణ్యము, సాహసము, లాభము, జయమేగాని, శత్రువు, న్యాయము, నిష్కలబ్యము మొదలైనవి కావు. మన చెల్లకర్తవ్యమును మన కౌశల్యమును ఎంత పాపకార్యమైనను చేయవచ్చును."

ఇది ఈ యుద్ధమంతట అభిప్రాయము. దీనిని గురించి ఎన్నో కుతర్కములు జేయుచున్నారు. ఇదంతయు ఏదో పురాతనకాలపు చాణక్యనీతి కాదు. ఇది మనకు మిక్కిలి పూజనీయులైన బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి నీతి, రష్యాదేశమువారి నీతి. సామాన్యముగా ఇప్పుడు Lake Success లో సమావేశమైన సంయుక్త జాతీయసభలోని ప్రతినిధులనీతిగూడా అని చెప్పవచ్చును. ఈ నీతినే సంపూర్ణ ఆచరణలో పెట్టినవాడు Hitler అను మహాసభాపురుషుడు.

ఇట్టి సందర్భములలో గాంధీ మహాత్ముని జీవిత సందేశమేమైనది మనకు విశదమగుచున్నది. ఇతర మహాపురుషులకాక ఈ మహాత్ముడు, మూర్ఖునించిన కర్మయోగమో అనునట్లుగా, రాజకీయవిషయ అభినివేశములనునే మోక్షము సంపాదించు తలచినవాడు. స్వరాజ్యమునకన్న సత్యమే శ్రేష్ఠమైనదను అభిప్రాయముతో ఉండినవాడు. తాను ఒక్కడే కాకుండా తన అనుచరులు, తన స్నేహితులు, తన దేశము వారందరూ ఇక అభిప్రాయముతో ఉండవలసినదని బోధించినవాడు. ఆయన స్వరాజ్యమునకుగా చేసిన ప్రయత్నములన్నిటిలో—అనగా మొదటి అసహకార ఉద్యమములోగాని,

యుగసంది (6-వ పేజీ తరువాయి)

తనతోపాడా పీటర్సుబర్గ్ తీసుకుపోవడానికి పిలిచాడని పీటర్ అనుకున్నాడు. బజరోవ్ పడుకునేసరికి చాలా పొద్దుపోయింది. దారి తెన్నులేని కలలు అతన్ని రాత్రితెల్లవారూ కలవరపెట్టాయి..... ఓడికొస్తావ్ సతి అనేక మాన్లు కలలలో కనబడుతూ వచ్చింది. అప్పుడప్పుడు ఆమె అతని తల్లి అయిపోయేది. నల్లటి మిసాలన్న ఒకచిన్న పిల్లి పిల్ల ఆమెను వెంటాడి ఉండేది. ఆ పిల్లిపిల్ల చివరికి ఫెర్చాన్ అయింది. పావలో-పెట్రోవిచ్ ఒకవెద్ద అడవిగా మారిపోయాడు; అందులోనుంచి తను విడిపించుకొని బయటపడాలి నాలుగు గంటలవేళ పీటర్

రెండవ శాస్త్రనోల్లంఘన విధానములోగాని, మూడవ సామ్రాజ్యత్వాగ ఆదేశమునందుగాని—తన అనుచరులు అహింసాసత్త్వికతలను దాటి పోగూడదని ఆయన చేసిన నియమములు మన కందరికీ తెలిసియేయున్నవి. వ్యక్తులకు ఒక ధర్మము, సంఘములకు మతీయక ధర్మము రాష్ట్రములకు ఎక్కువగా అధర్మము అనే కల్పనను ఎప్పటికిని ఒప్పకొనగూడదని ఆయన దృఢనిశ్చయము. సత్యము, న్యాయము, సామ్రాజ్యత్వము, ఔంత్రి, ఓర్పు. అహింస మొదలైనవి కేవలము వ్యక్తిధర్మములేకాక రాష్ట్రధర్మము లగునంత వరకు ఈ ప్రపంచమునకు శాంతి కలుగదు. ఈ విషయముగా ఏ రాజ్యమందు సామాన్యజనులేకాక, సౌలక సంఘము వారు గూడా, ఎప్పుడును సర్వానుస్థాన బుద్ధితో ఉంటారో, ఆ రాజ్యమే రామరాజ్యమని గాంధీ మహాత్ముని అభిప్రాయము. కాబట్టి మనకు ఆయన స్వాతంత్ర్యము సంపాదించి ఇచ్చినా డని మనము తృప్తిపడి ఉండకూడదు. మనకు స్వరాజ్యము వచ్చిననాడు ఆయనకు ఏ విధమైన సంతోషము కలుగలేదు. దేశములో హింస, ద్వేషము ఎక్కువఅయిపోవుచున్నవని, ఇవి ఎక్కువయినకొలది స్వరాజ్యము రావణరాజ్యమగునేగాని రామరాజ్యము కాదని తలచి ఆయన 1947 ఆగష్టు, సెప్టెంబరు నెలలో నవకాలికి పోయి గ్రామగ్రామమునకు కాలినడకతో సంచరించి ఎంతో కష్టపడుచు జనులకు బోధించినాడు. స్వరాజ్యము రాగానే మనకు వచ్చిన భూరక్తవ్యములన్నీ అందరికీ తెలిసియే యున్నవి. ఇంకను పాకిస్తాన్, హైదరాబాదు ప్రాంతముల మూలముగాను, ఇండియాలోనే అనేకవిధములుగా పరస్పర ద్వేషమువల్లను మన ప్రజలయొక్క దారీద్రుల దౌర్బల్యముల వల్లను ఎన్నో కష్టములు మనకు రాబోవుచున్నవి. ఇవి అన్నియు నివారణ చేసుకొని, శ్రేష్ఠ సంపాదించుకొని, గాంధీమహాత్ముని ఉపదేశముల ననుసరించి, మన రాష్ట్రకార్యములన్నియు ధర్మబుద్ధితో నిర్వహించుకొనుచు, అతర దేశములకు ఆదర్శముగా ఉండినప్పుడు, 5,000 సంవత్సరములుగా గడచుచున్న మన శతవర్షత్రుకు సాఫల్యము కలుగును.

అతన్ని తేసాడు. తొందరగా దుస్తులు వేసుకొని వెంటనే అతను బయటికి వెళ్లిపోయాడు.

ఉపాకాలం సుఖంగా నవనలాడుతోంది. శల్పని నిలిరంగుతో ఆకాశం స్వచ్ఛంగా మెరుస్తోంది. చిన్న మబ్బుతునకలు సుగిలలాగ చుట్టూ చుట్టుకుంటు మెల్లగా ఇటూ అటూ ఆడుతున్నాయి. పచ్చికమీద, చెట్ల ఆకులమీద సన్నని మంచుచినుకులు నిలిచి ఉన్నాయి. సాటి పట్లమీద నిగనిగ వెండిలాగ మెరుగున్నాయి. నల్లటి తడిసేలలో గులాబిరంగుగా ఉదయించే పొద్దు చాయలు కనబడుతున్నాయి. ఆకాశం అంతటా పడల సంగీతంతో నిండి ధ్వనిస్తోంది. బజరోవ్ చిట్టచివడాకా నడిచి వెళ్లాడు. అడవి అంచుని నీడలో కూర్చున్నాడు. అప్పుడు అసలు సంగతి పీటర్ కి ఎరుగ జెప్పాడు. అతను నిర్వహించవలసిన పాత్రసంగతి వివరించాడు. ఆ నాగరకుడయిన నేవకుడు భయంతో విగిసిపోయాడు. కాక బజరోవ్ అతన్ని సమదాయించాడు. ఊరికే దూరంగా నిలబడి చూడలేదన్న ఇంక అతను చెయ్యవలసినది ఏదీ లేదని, ఏదీ ఎల్లా జరిగినా అతనిమీద ఏ బాధ్యతా పడదనీ గట్టిగా చెప్పాడు, "తరవాత, చూడు!" అన్నాడు చివరికి, "నువ్వెంత గౌరవమున విధిని నిర్వహిస్తున్నావో!" పీటర్ చేతులు పైకెత్తాడు, "నేలమీదికి చూశాడు. చెట్టుమొదట్లో చేరబడ్డాడు. భయంవల్ల అతని ముఖం కచ్చబడిపోయింది.

మెరినోలోకి వచ్చే దారి చిట్టచివరి చుట్టి ఉంది. క్రిందటి సాయంత్రం చీకటి పడినతరువాత మనిషి అడుగులు గాని, బల్లచక్రాలుగాని దుమ్ముపారను చీల్చలేదు. బజరోవ్ పరధానంగా రోడ్డుపొడుగునా చూస్తూ కూర్చున్నాడు. ఒక గడ్డిపూచ లాగ నమలతూకూర్చున్నాడు తనలోతన మల్లమల్ల అనుకున్నాడు, "ఎంత హాస్యాస్పదం ఇదంతా!" ప్రాణిటి చలి గాలి సోకడంచేత రెండుసార్లు అతను గజగజ వణిశాడు..... పీటర్ ని స్పృహతో అతని వేపు చూశాడు. బజరోవ్ సమాధానంగా, ఊరికే చిరునవ్వు నవ్వాడు; తనకేమీ భయం లేదని చెప్పడానికి.

రోడ్డుమీద గుర్రపుడెక్కలచప్పుడు వినిపించింది..... చెట్లచాటునుంచి ఒక రైతు దృష్టి పథలోకి వచ్చాడు. రెండుగుర్రాలను తోలుకుంటూ వస్తున్నాడు. బజరోవ్ పక్కనుంచి వెడుతూ అతనివేపు విచిత్రగా చూశాడు. గౌరవ ప్రదర్శనంకోసం వంగి తనటోపిని ముట్టుకోలేడు ఇదొక దుక్కకునంగా పీటర్ కి తోడం లో వింత ఏమీ లేదు. అతనికి మరింత ఆందోళన కలిగింది. "ఇంకోవ్యక్తిగూడా తెల్లవారగట్ల నిద్ర మేలుకున్నాడు," అనుకున్నాడు బజరోవ్; "కాని అతను తనకృషికోసం లేచాడు. ఇంకేమేమో... .."

"అయ్యో గారు వొస్తున్నట్లున్నారు," అన్నాడు పీటర్ చటుకుని.

బజరోవ్ తల ఎత్తి చూశాడు. పాతెల్ పెట్రోవిచ్ వస్తున్నాడు. మంచుకంపే తెల్లనయినలాగు తోడుకున్నాడు. లేకబూడిద

(22 వ పేజీ చూడుడు)

ఆంధ్రవాఙ్మయచరిత్ర

కర్త: కళాప్రహర్షి || శ్రీ రాజీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారు.

సరికొత్తవర్షణి, సంగ్రహదాతలలో నడిచిన సమగ్రసమీక్ష.

వైద్యుండ్ల వాద్యం చరిత్రకూ విశుద్ధదర్శనం.

పాతచరిత్రల నన్నిటిని అవలోదనచేసి, సరిగా సమన్వయించి శ్రోదకరించిన నీపలంజన చరిత్ర.

శాసనాలలోనూ వాటిలోనూ అవ్యక్తస్వరూపంలో ఉండిఉండి, నన్నయ ధర్మయూ అని ఒక్క ఊపున దివ్యాకారంతో తైలవడి, నానాటికి నవనవోజ్వలంగా వికసించిన మన వాఙ్మయం పోయిన కలుపాకడలను పోడిమితో చూపెట్టాలన ఉద్దేశాత్మకసంగ్రహం.

వెల 2 రూపాయలు. తపాలాఖర్చులు 0-6-0.

ఆంధ్రగ్రంథమాల, పో. బా. 212, మద్రాసు

భారతరాజకీయాలు

(9వ పేజీ తరువాయి)

నిష్కృతిగానీ చెప్పవచ్చును. మొత్తముమీద, జిన్నా త్రోవగాని మరొక ఆలంకారము తొలగింపబడును. ఇది ఘోరమనిచినది, తేది ఎన్ని మరణించినది సత్యము ఇప్పుడప్పుడే తెలియకపోవచ్చును. కాని ఆయన హత్యచేయబడినచో అందుకు ముస్లిం లీగ్ కారణమని చెప్పకతప్పదు.

నిజాంలో సంఘర్షణలో ప్రథమదశ నిజాంలో తిరిగి సంప్రదింపులు జరుపుటకు భారత ప్రభుత్వము అంగీకరించుకొని యనుభవము ఇప్పటికి పూర్తిగా తొలగిపోయినది. పాకిస్తాన్ నుండి హైదరాబాద్ కు ఆయుధములు రవాణాజరుగుచున్న వివరములు బాగుగా తెలిసిపోయినవి. ఒకవంక స్నేహితులైన భారత ప్రభుత్వమునకు నడిమి వేరొకవంక ఇటువంటి యుద్ధకలాపములు జగజగముడుటచే, సంప్రదింపులు జరుపుటకు భారత ప్రభుత్వము నిరాకరించినది. నిజాం ఏజెంట్ జనరల్ గవర్నర్ జనరల్ రాజగోపాలాచారిగారిని, ప్రధాన మంత్రి పండిట్ నెహ్రూ ను సందర్శించి, సంప్రదింపులు తిరిగి జరుపవలసిందని ప్రార్థించెనుగాని అందుకు వారు నిరాకరించినట్లు తెలియజేయబడినది. అంతేగాక, నిజాం యుద్ధ ప్రయత్నముల సరికట్టుటకు భారత ప్రభుత్వము చర్యరచ్యులై కొనసాగుచున్నది.

నిజాం ప్రభువు, ప్రభుత్వముల పేర్లనూ, హైదరాబాద్ స్టేట్ బ్యాంకు పేరనూ పున్న భారత ప్రభుత్వములను తమిళనాడు లోని 'ట్రాన్స్ ఫర్' చేయరాదని భారత ప్రభుత్వముక అర్థమైనది. నిజాం చేతులలో మొత్తం 100 కోట్ల రూపాయలు ఋణపత్రములున్నవి. వీనిని ఈమధ్య ఎక్కువగా అమ్మకంబుచేసి, మార్కెట్ లో భారత ప్రభుత్వ ఋణముల విలప పడిపోవుచున్నదని, అందువలన భారత ప్రభుత్వ ప్రతిష్టకు భంగము కలుగుచున్నదని వ్యాపారజ్ఞులు చాలకాలమునుండి ఆందోళన చేయుచున్నవారు. నిజాం నవాబు పాకిస్తాన్ కు అప్పయ్యచిన 20 కోట్ల రూపాయల ఋణపత్రములు అప్పుడు అమ్మకానికి వెళ్లగందగోళము ములుదేరినది కాని, నిజాంనవాబు ఆ పత్రములను అమ్మకాపరచిన పాకిస్తాన్ కు ఆ దేశమిచ్చి, భారత ప్రభుత్వము చర్య గైకొన నక్కరలేకుండ చేసెను. ఇప్పుడు నిజాం భారత ప్రభుత్వాల సంబంధాలు మరి విషమించినవి కాబట్టి ఆ ఋణపత్రాలను మరే కొన్ని ఇతర ఋణపత్రాలను మార్కెట్ లో అమ్మకమని, భారత ద్రవ్యమానమును సంపాదించుకొనవలెనని పాకిస్తాన్, నిజాంకు తలచినట్లున్నది. ఒకవేళ భారత ప్రభుత్వముతో యుద్ధమే వచ్చినచో తన ఋణపత్రములు కర్జరములై పోవునని నిజాంకు తెలియును. దీని ముందగనే చక్క తెల్పుకొనవలెనని, కొద్దినవమనైనను వీలైనన్ని ఋణపత్రములను అమ్మకాని సామ్య నిలవచేసి కొనవలెనని అతడు తలచినట్లున్నది. సంస్థాన ప్రజలు భారత వాడెములు కొంత ననుచున్నారను వంక పెట్టి, ఋణపత్రములు అమ్మక ప్రారంభించినారు. పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వమునూ, నిజాం తన అమ్మకపున్న ఋణపత్రములలో కొంత భాగము అమ్మకమైనట్లు రిజర్వ బ్యాంకుకు తెలియపరచెను. అంగణలన గత్యంతరములేక, భారత ప్రభుత్వము ఒక అర్థమైనది జారీచేసి,

నిజాం చేతులలోన్న ఋణపత్రములు ఎవ్వరూ కొనగలరని తానించెను. హైదరాబాద్ ఇండియా ల మధ్య విమాన ప్రయాణసౌకర్యమునూ గట్టచేయబడినది ఇందుకు కూడ పూర్తి బాధ్యత హైదరాబాద్ వారిదేనని చెప్పవలెను. హైదరాబాద్ సంస్థానములో రిజర్వరు చేయబడి నిజాం ప్రభుత్వము చే నూటికి 50 వంతులు మూలధనము చేకూర్చబడిన 'దక్కన్ ఎయిర్ లైన్స్' కంపెనీ హైదరాబాద్ నుండి భారతదేశ పట్టణముల కన్నింటికి ప్రయాణికులను, సరుకులను రవాణా చేయుచుండెడిది. దీని పాలనాబాధ్యత అంతా హైదరాబాద్ ముస్లిముల చేతులలోనే వున్నది. ఇందుకు భారత ప్రభుత్వ మేమీ అడ్డంకు చెప్పకపోగా, వీరి విమానములు అన్ని పట్టణములమధ్య తిరుగుటకు లైసెన్స్ లిచ్చెను. ఇందుకు వారు కృతజ్ఞులై పుంకపోగా, నురపమగా మునర్చుట కూడ ప్రారంభించిరి. 'దక్కన్ ఎయిర్ లైన్స్' వారి విమానములగుండా హైదరాబాద్ కు ఆయుధములు విరివిగా జేరుకొనుటకు సామ్యము దొరికినది. అక్కనుండి కర్జులు—అర్జును వారెట్లు జారీచేయబడుచున్నవారు—ఈ విమానములను పాకిస్తాన్ హైదరాబాద్ ల మధ్య తిరుగుచు, భారత ప్రభుత్వ అడ్డంకునీ ఛేదించుచున్నారని ఇక్కడ కూడ గత్యంతరము లేకనే భారత ప్రభుత్వము ఈ కంపెనీల లైసెన్సు రద్దు చేయవలసినట్లున్నది. భారత భూభాగము నుండి నిజాం ప్రాతమనకు బంగారము, ఆభరణాలు, రత్నాలు మొదలైన వివిధగల వస్తువులు, కరెన్సీ తీసుకుపోరాదని నిషేధించుచు రిజర్వ బ్యాంకు ఒక నిషేధాజ్ఞను ప్రకటించెను. ఋణ పత్రములు ట్రాన్స్ ఫర్ చేయరాదని నిషేధాజ్ఞనుబట్టి ఇదికూడ అవునరకే. ఈ నిషేధాజ్ఞలవలన హైదరాబాద్ సంస్థాన ఆర్థిక దిగ్బంధము దాదాపు పూర్తి అయినదని చెప్పవచ్చును. సంస్థానములోనికి వెళుతున్న విద్యార్థులను నిర్బంధించుటకు సి. పి. ప్రభుత్వము తన అధికారమును గైకొన్నది. ఇటీవల రాష్ట్ర ప్రభుత్వములూ కూడా చేయవలసియున్నది. ఈమధ్య నిజాం గూఢచారము—ముస్లింలు, హిందువులూ—భారత భూభాగములో తిరుగుచు, సంస్థాన సైన్యములో ముస్లింలను జేర్చుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఈ గూఢచారిలు చాలమంది ఇప్పటికే పట్టుపడినారు. భారత భూభాగమునుండి ప్రజలు—ముఖ్యముగా ముస్లింలను సంస్థానములోనికి వెళ్ళనిచ్చుట ప్రమాదకరము, ఇందుకుకూడ కట్టుకట్టుములు జరిగినచో హైదరాబాద్ దిగ్బంధము పూర్తి అయినట్లు భావించవచ్చును. హైదరాబాద్ దిగ్బంధమువలన విస్తృత సైన్యపరిమితి—ఆధిక సంఖ్యాకులగు హిందువులే, ఆర్థిక దిగ్బంధము మనము రక్షింపబోవువారిని ఛేదించినట్లుకాదామని కొందరికి పందేరము కలగవచ్చును. కాని ఇప్పుడు హైదరాబాద్ హిందువులు గుఱుపడుచున్నదేమున్నది? ఇప్పుడున్నట్లుమే ఆర్థిక దిగ్బంధన కాలములో కూడ వుండును. ఆర్థిక దిగ్బంధమువలన, హిందువులు, ముస్లింలు, రిజాద్లు, ప్రభుత్వముకూడ ఒకేరకమున బాధ ననుభవించగలరు. తద్వారా ముస్లిములకు జ్ఞానోదయ మును. ఈ ఆర్థిక దిగ్బంధనచర్యలనుండి తప్పించుకొనుటకు సర్వవ్యతంత్రనిజాం ప్రభుత్వమే చేయవలసి చూడవలసియున్నది.

కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వము

(18వ పేజీ తరువాయి) తప్ప, ప్రజలమధ్య నిలబడి, కమ్యూనిస్టు కార్యక్రమం తమ ఉద్దేశ్యంలో ప్రజల కల అవకారం కల్పించగలదో బోధించారు. ఆ కార్యక్రమం స్థానే ప్రజలకు నచ్చే ఇంకో కార్యక్రమాన్ని ఏర్పరచు. ప్రస్తుత రకపాతానికి, అల్లకల్లోలానికి కమ్యూనిస్టులే బాధ్యులని అన్నా, నిజం సరిగా చెప్పాలంటే ఇందుకు కాంగ్రెసువారు కూడా దోషులే. కమ్యూనిస్టు, ప్రభుత్వపురణలో నెత్తురు గుక్కుతున్న ప్రజలవిషయం కాంగ్రెసు వారి మనస్సుకు పట్టుతోందా? అమ్మకముఖంలో ఉన్న ప్రజలను వెనక్కు తీసుకొరావలసిన బాధ్యత కాంగ్రెసువారిపై లేదా?

ఒక్క నాయకుడు ఈ కల్లోలంలో నిలబడి కమ్యూనిస్టు దౌర్జన్యాన్ని కాంగ్రెసు విధానాల ద్వారా ఎదుర్కొంటే—ఇందుకు పూర్వంలో లాగానే ప్రాణత్యాగానికికూడా సిద్ధపడాలి—కాంగ్రెసు కార్యక్రమమే ఉత్తమమేలే ప్రజల్లో శాంతిని తెచ్చి రాదా? ఎన్నికల అవసరం అయ్యాక, కాంగ్రెసు ఎం. ఎల్. ఏ. లు ఆయా నియోజకవర్గాల్లో ఎన్ని సార్లు సంచారం చేశారు? దేశంలోని వాతావరణం గురించి ఏమి ప్రచారం చేశారు? కొన్ని నియోజకవర్గాల్లో మర్యాదకై నా ఒక్కసారి కూడా ఆ యం. ఎల్. ఏ. లు సంచారం చేయలేదు. ఈ యం. ఎల్. ఏ. లు ఇదేవిధంగా ఉంటే, ప్రజలకు చాలా అన్యాయం చేసినవారైతారు. గెలుపుకు కారణభూతులు కాంగ్రెసువారే అయినా, ఎన్నిక అయ్యాక గట్టిని అభ్యర్థి ఓడిపోయిన పార్టీ ప్రజలకు కూడా తానే ప్రాతినిధ్యం వహిస్తాడు. పెనమలూగు, కాటూరు, పల్లివాడు పల్లెల్లో కాంగ్రెసువారు లేరా? లేకపోతే తాల్కా నాయకులు ఏమి చేస్తున్నారు? ప్రభుత్వం తుపాకులను పేల్చేముందు వీరు 'కమ్యూనిస్టు దౌర్జన్యాన్ని' ఏవిధంగా కాంగ్రెసువిధానాల ద్వారా ప్రతిఘటించారు? ఉద్రేకపీఠమైన వాతావరణంలో ఆ ప్రజలకు ఏ విధమైన శాంతిమానం చూపించారు? బొంబాయి నావికుల తిరుగుబాటు సందర్భంలో, బొంబాయిగరం అంతా తీవ్ర సాయుధ సంఘర్షణ బలీ అయ్యే ప్రమాద తగుణంలో అరుణ అసఫ్ ఆలీ, సర్దార్ పటేల్ రంగంలోకి దిగి, నిష్పర్వలను చిల్లాచి శాంతి నేర్పజేసారు. ఇప్పుడీ పల్లెల్లో పరిస్థితి అంత భీషణంగా కూడా లేదు. అయినా మన కాంగ్రెసు నాయకులు ప్రజల రక్షణకోసం ఏమీ ముందుకు రావలెను. కాల్పులు, పేలులు అయ్యాక ప్రకటనలు ముట్టు చేస్తారు. (7) ఎప్పటికైనా M. S. P. ద్వారా ప్రభుత్వం సాధించేదానికి ఎక్కువ విలువ ఉండు—ముఖ్యంగా కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం. గాంధీజీ మాగ్గాల ద్వారానే సత్తా పరిష్కారం లభిస్తుంది. పోలీసుల ప్రవర్తనలో చాలా మార్పు రావాలి. లాకౌట్, తుపాకీ కాల్పులు సరిగా చెయ్యటంకోసం సుశిక్షణ ఎలా అవసరమో, ప్రజారాజ్యంలో ప్రజలతో ఎలా వ్యవహరించవలసిందీ కూడా శిక్షణ ద్వారా పోలీసులకు నేర్పాలి. దౌర్జన్యం చెలాయించటమే అలవాటైన పోలీసు తనకు పొరుగు యజమాని అని గుర్తించాలి. లేకపోతే తాత్కాలికంగా తాను ప్రజలను ఇంకా పీడించినా, తర్వాత ప్రజల ఆగ్రహానికి, వారు ఇచ్చే శిక్షకు గురిఅవక తప్పదు. కేసులు, ఛార్జీలు పెట్టటంలో ప్రభుత్వ పోలీసుకాని చాలా తప్పుడుగులు వేసేంది. ఈ పెద్ద లోపాన్ని ప్రభుత్వం దిద్దుకోవాలి. (8) పై విషయాలపట్టి లేలే సారాంశం. ప్రభుత్వానికి ప్రతిపక్షంగా, భిన్నవిధానాలతో, లక్ష్యాలతో పనిచేసే పార్టీలు అహింసను కాక, హింసనే ఆదర్శంగా పెట్టుకున్నా, ఆధిక సంఖ్యాకులకు తమతమ సిద్ధాంతాలను, లక్ష్యాలను, కార్యక్రమాలను నచ్చజెప్పుకోవాలి. ఈ ప్రజాస్వామిక అవకాశాన్ని ప్రభుత్వం అరికట్టి ఇతర పార్టీలనుగాని, ప్రశ్నకంగా ఒక పార్టీనిగాని దౌర్జన్యంగా అణచివేస్తే, అప్పుడు పార్టీ లోనేగాక ప్రజల్లోనూ సక్రమమైన అసంతృప్తి అగ్ని జ్వలను చావుతుంది. సిద్ధాంతాలు, విధానాలు, లక్ష్యాలు నూటికి నూరుపాళ్లు పరిపూర్ణమైనవని; సత్యప్రేరితమైనవని ఒప్పుకుందాం. అంతమాత్రాన ఓ అల్ప సంఖ్యాకవర్గం అధికసంఖ్యాకుల్లో భావపరిణామం తీసుకురాకుండా దౌర్జన్యానికి పూనుకోటం ప్రజాస్వామిక విధానాలకు వ్యతిరేకం. ప్రభుత్వం తుపాకులను బారుపెట్టేముందు, తనకు ప్రాణంఇచ్చిన పార్టీ నిరాశా కార్యక్రమం ద్వారా ఇతరపార్టీల దౌర్జన్యాన్ని ప్రతిఘటించి, ప్రజల పురోభివృద్ధికి తోడ్పడాలి.

మార్కెట్ టైట్ (8వ పేజీ తరువాయి) అడ్డుపడుచున్నదో వివరింపలేదు. యుగోస్లేవియా సరిహద్దు పున్న గ్రీస్ లో కమ్యూనిస్టు గోరిల్లాలు గ్రీస్ ప్రభుత్వముతో పోరాడుచున్నాను. వారికి టైట్ తగు సహాయము చేయుటలేదా? ఇటలీ—యుగోస్లేవియా ల మధ్య వివాదమునకు కారణము కాగా, ట్రీప్టి పట్టణము అంతర్జాతీయ అధిపత్యమున వుంచబడెను ఇటలీ ఎన్నికలలో కమ్యూనిస్టులను పడగొట్టుటకు, ట్రీప్టిని ఇటలీకి ఇచ్చివేయవలెనని ఆమెరికా, బ్రిటన్ లు నూచించినవి ఇందుకు మార్కెట్ టైట్ అంగీకరింపలేదు. అందువలన ఇటలీ కమ్యూనిస్టులకు ప్రచార అవకాశములు తగ్గిపోయి, ఓటమి సంభవించినది. ఈ విషయమే ఈమధ్య మాస్కో వెళ్ళిన ఇటలీ యుగో కమ్యూనిస్టు నాయకుడు తొగిలిట్టి ఫిర్యాదు చేసియుండునా? బల్గేరియా, యుగోస్లేవియా, ఆస్ట్రేలియా లకు కలిపితే సి ఏ క రాజ్యము ను సాపించి, తనవలమును సంఘటిత పరచుకొనవలెనని మార్కెట్ టైట్ ప్రయత్నించుచుండిట్లు ఈమధ్య యుగోస్లావ్ కమ్యూనిస్టుపార్టీ ప్రచురించిన ముసాయిదా తీర్మానమువలన స్పష్టపడినది. బాల్కన్ రాజ్యము లిటు బలపడుట, బాల్కన్ జాతీయత కృష్టిపొందుట రష్యాపై పత్యమునకు అడ్డంకిని తలపబడినదా? తూర్పు యూరప్ రాజ్యము లిటు సంఘటితపడినచో, తరువాత ఎప్పుడైన అవి రష్యాను ఛిక్కిరించవచ్చునకదా! తనవంటి పేరుప్రతిమలు గల కమ్యూనిస్టు ప్రపంచములో మరొకడు వుండరాదని కామ్రేడ్ స్టాలిన్ అభిప్రాయమా? పశ్చిమ ప్రజాస్వామ్యములలో రానున్న సంఘటనలో తూర్పు యూరప్ రాజ్యములన్నియు ఏకముఖముగా నుండుటకు యుగోస్లేవియాలో మార్కెట్ టైట్ వంటి స్వతంత్రుడుగాక మరొక కీలబొమ్మ—కమ్యూనిస్టు అధికారములో నున్న బాగుండునని రష్యా అభిప్రాయమా? ఏదీఎట్లున్నను 'కొమిన్ ఫోర్మ్' కేరలము వారా ప్రచారకసంస్థ కాక కమ్యూనిస్టు అధికార సంస్థయేనీ, అది పూర్తిగా రష్యా కమ్యూనిస్టుపార్టీ ఆదేశములనే శిరసావహించుననీ, ఇతర కమ్యూనిస్టుపార్టీలు—తూర్పు యూరప్ రాజ్యములలో అధికారములో నున్న పార్టీలేగాక, ఇటలీ, ఫ్రాన్స్, బ్రిటన్ లలోని కమ్యూనిస్టుపార్టీలు కూడా—రష్యా అడుగుబాదలనే అనుసరించుచున్నవనీ ఈ సంఘటన రుజువుపరిచినది. టైట్ సహాయముతో వైకవచ్చి, నిన్నటి వరకు అతనిని పొడిచిన ఆల్బేనియా ప్రభుత్వము, అతనిని పరాధించుటలో, దూషించుటలో ముందంజ వేసింది. టైట్ జాడ తెలియుటలేదనీ, యుగోస్లేవియాలో సైన్యముల కవచిత మరకుగా నున్నదనీ వార్తలు వచ్చినవికాని అది ఏమీ లేనట్లే వున్నది. తనపై చేసిన ఆరోపణలకు యుగోస్లావ్ కమ్యూనిస్టుపార్టీ చక్కని సమాధానమిచ్చినది. చిట్టచివరకు పెద్ద మార్పు లేని తరుండా, వరినీ ఓ చక్కతేసుకొనబడినను మనము ఆకర్షకరమైనట్లరేదు. ఒకవేళ టైట్ తొలగింపబడినను ఆకర్షకర పడనక్కరలేదు. జూలై 21 వ తేదీన యుగోస్లావ్ కమ్యూనిస్టు పార్టీ వార్షిక సమావేశము జరుగనున్నది. ఈ లోగానే, అప్పుడో ఈ సంఘటనపై అంత్య నిర్ణయము జరుగును. యుగోస్లేవియా కమ్యూనిస్టు 'ఉక్కుతెర'ను చించితేయుననీ, తూర్పుయూరప్ లో కమ్యూనిస్టు ప్రాబల్యము త్వరలోనే నశించుననీ, గ్రీస్ గోరిల్లా ఉధృతము తగ్గననీ, ట్రీప్టి సమస్యపై నను, అస్ట్రీయాసంధి విషయమునకు రష్యా సమరపక్షభరి నవలంబించుననీ పశ్చిమ యుగోముఖ కలగ గంటున్నవి. యుగోస్లేవియాకు ధృత రూపకముగ కొంత లాభము చేకూర్చుటకూడ ఆమెరికా అప్పుడే నిశ్చయించినది. ఇంటిటి పరిణామము జరుగు ననకాక మేమీ కనిపించుటలేదు, మొత్తముమీద యుగోస్లేవియా సంఘటన పరిణామము తెల్లుండునో ఆతురతతో పరిశీలించవలసియున్నది.

నారసింహలేఖ్యము

అంగుడు చేర్చబడినది. పేపరు, విక్రయ, విక్రయ, కుక్లనవ్యమును పొందింది అందుకు శాంతిని వీర్య వృద్ధిని కలిగించు వరప్రసాదము— 20 ఈ డబ్బు రు. 3-4-0 పోస్టేజీ 10 అ. పి. సి. ఏ. డి. కంపెనీ. పెరిడేమ్-నెల్లూరు జిల్లా ప్రాంతి : 7 సీనుమెదలి వీధి, మద్రాసు.

వెండి పాంటెన్ పెన్

(ఒక జమీందారీప్రాయం) పేరుపడ్డ విదేశీ కలారకంటే చురుకుగా పనిచేయుచున్నది. వ్రాయుకొలది. ఉత్సాహమే కలిగి విడువబడి. మెత్తగా నడుచును బ్రోకాదు. మరమ్మతురాదు. నచ్చుచివో డబ్బు వాపసు క్లిప్తో రు. 10/- అంగుడు రు. 100/- అ.

ఏ. వి. ఆశ్రమం, చికాకోలు.

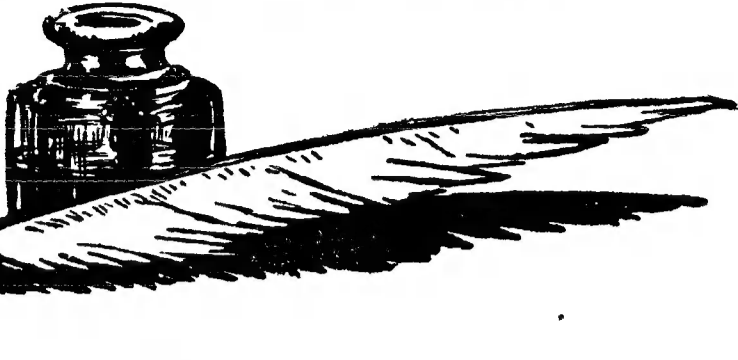
‘ప్రపంచదర్శిని’
(1948-49)

ఎడిటర్:- శ్రీ కృష్ణగంతుల సత్యనారాయణం
కథామాల ప్రచురణలు, పోస్టల్ కలెక్టర్స్; మైసూరు,
మద్రాసు 4 నెల రూ. 4.0-0

పాశ్చాత్య కళాకారుల జ్ఞాపకాలను, ఇయర్ బుక్కులను ప్రతిసంవత్సరము ప్రచురణ చేస్తారు. మనదేశంలో కూడా ఇంగ్లీషులో ఈ లాంటివి వెలువడతూనే ఉన్నవి. కాని దేశ భావలలో ఇవి చాల అరుదు. అందులో తెలుగున ఇటువంటి పుస్తకాన్ని ప్రకటించింది సత్యనారాయణగారు. గడచిన సంవత్సరం మొదటి మారుగా దీనిని ప్రకటించారు. దానికి సిద్ధించిన ఆదరణ, ఈ కొత్తసంవత్సర ప్రపంచదర్శిని కి ప్రోత్సాహ మిచ్చినది. ప్రపంచదర్శిని దీని కి సాక్షాత్ నామం. లోకంలోని అనేక విషయాలు దీనిలో నూచించడ మయింది. పంచాంగము, ముహూర్తాలు, చూపలసింజేత్రాల వివరాలు, భూగోళవిషయాలు, వైజ్ఞానికవిషయాలు, మిత్ర రాజ్యసంస్థలు, ప్రపంచా జ్యో సంగ్రహచరిత్రలు, జనాభా లెఖలు, వ్యాపార పరిక్రమాదివివరాలు, రాజకీయాలు, భారతదేశంలోని రాష్ట్రాల చరిత్రలు, సంస్థానాలు, విద్యావిధానాలు, ‘లా’ విషయాలు మొదలైనవిషయాలు అనేకం దీనిలో ఉదహరించబడినవి. సాధారణంగా దినచర్యలో అవసరమయే ముఖ్య అంశాలనుగురించి తెలుసుకోవాలికి ఈ పుస్తకం ఎంతో అనువుగా ఉన్నదని చెప్పవచ్చును. పుస్తకం చివర కొందరు ప్రముఖవ్యక్తుల జీవితసంగ్రహాలను చేర్చారు. శ్రేష్టవలసినవారిని కొందరిని, బహుళా వివరాలు తెలియజేసేటంతట, వదలివేశారేమోనని పిమ్మట. కార్మికసంస్థలనుకూడా వివరించి ఉంటే సమగ్రంగా ఉండేది. దేశానికి అంతటికీ కాకపోయినా, ఆంధ్రదేశపు చిత్రపటమైనా పుస్తకంలో ఉండవలసింది ప్రపంచదర్శిని విద్యార్థులకు కూడా ఉపయోగకారిగా ఉంటుందని చెప్పవచ్చు.

‘రవి’

వీక్షణ

బనగానపల్లి సంస్థానంలో భూవిశిష్ట పథానం

గత 15 శతాబ్దమును మేము, తదితరస్థానముల కంటేగను నేరకలు బనగానపల్లి సంస్థానపు ఆర్థిక, సాంస్కృతిక, భూవిశిష్టవిధానములను పరిశీలించుటకు సంస్థానమునందలి అన్ని గ్రామములను పర్యటించితిమి. మా సంచార కార్యక్రమములో సంస్థానములో భూవిశిష్ట అత్యధికముగ నున్నదనియు వెంటనే తగ్గించాలని నిశ్చయించుకొని గ్రామములను మారు మారుచూచారు. బనగానపల్లి సంస్థానమునకు సరిహద్దు యూనియన్ గ్రామముల భూములను పరిశీలించేటగా, భూవిశిష్టము, శివోష్టాది తదితర పరిశీలనలు ఒకటి ఆయినప్పటికీ సంస్థానగ్రామాలలో యెన్నో గట్టు భూవిశిష్ట అధికముగ నున్నట్లు తెలిసికొంటిమి.

ఉదాహరణకు సంజామల (సంస్థానములోని) గ్రామమును, దాని సరిహద్దులలో నున్న సుళురు (యూనియన్), గ్రామమును తీసికొంటిమి. సంజామలలో కళావంతుల భూమికి యొకరమునకు రూ 4-0-0 ను, 88 వంతుల భూమి ఎకరమునకు రూ 2-0-0 ను, 8 వంతుల భూమికి రూ 2-0-0 ను, గ్రామసరాసరి భూమికి ఎకరమునకు రూ 8-7-4 వున్నది. సుళురు (యూనియన్) గ్రామములో 10 వంతుల భూమికి యొకరమునకు రూ 8-0-0 ను, 12 వంతుల భూమికి ఎకరమునకు రూ 2-0-0 ను, 78 వంతుల భూమికి యొకరమునకు రూ 1-4-0-0 ను, గ్రామసరాసరి భూమికి యొకరమునకు రూ 1-8-2 వున్నట్లు తెలిసినది. సరిహద్దుల యొక్క పులలిమె, రిఫ దూరమున నున్న భూములను పరిశీలించితిమి. శివోష్టమునగేమి, భూసారమునగేమి అన్నివిధాల ఒక్కటిగ నున్నప్పటికీ సంస్థానగ్రామమును సంజామలలో ఎకరానికి రూ 4-0-0, రూ 8-0-0, యూనియన్ గ్రామమునకు సుళురులో యొకరమునకు రూ 1-4-0 భూమికి ఎకరమునకు చాలా అత్యధికము. ఈ విధమైన అధిక భూమిపన్ను సంస్థాన అన్ని గ్రామాలలో నున్నది.

మద్రాసు ప్రభుత్వ ఉత్తర్వుల మేరకు 1907 సంవత్సరములో బనగానపల్లి సంస్థాన రివెన్యూ సెటిల్ మెంటు జరిగినప్పటికీ, సెటిల్ మెంటు పర్యవేక్షణకు, మైత్రాలకు, భూమి తరమును నిర్ణయించడములో కాని, ప్రక్రమముగ జరగలేదు. సెటిల్ మెంటుకాలములో సంస్థాన పరిశీలనలు అనుగుణంగా తీసుకుంటున్న సెటిల్ మెంటు జరగడము కష్టముగ నుండెను. ఆకాటి స్పెషల్ సెటిల్ మెంటు అఫీసరు మాయర్ దొరగారు సెటిల్ మెంటుని పేజీలో ఈ విధంగా వ్రాశారు: “రైతులకు సర్వహక్కులున్నట్లుగా యెప్పుడు పరిగణించబడలేదు. సంస్థానపాలకులు నవాబులు యిష్టానుసారముగ, భూవిశిష్ట పెంపకము చేయుచూ యెంతవరకే అంత వసూళ్లు చేయుచుండిరి. ప్రస్తుత భూవిశిష్ట మూత్ర ప్రాయోగముగ తీసుకుంటున్న అన్యాయముగ నున్నది. రివెన్యూ పరిపాలన అరాచకము, నవాబుల భోగలాలసరివలన ప్రజాభ్యుదయము కాని, నుకరిపాలనముగాని యేర్పడలేదు.

మద్రాసు ప్రభుత్వ సంస్థాన ప్రజానీక ఆసంతృప్తి తెలుపుచూ జి. ఓ. నం. 588 పోలిటికల్ 18-12-1907 తేదీలో ఈ విధంగా ప్రకటించి వారు. “భూవిశిష్టను నవాబులు యిష్టానుసారముగ పెంచుచుండిరి. ఉదాహరణకు సంజామల గ్రామమును తీసుకున్న యెడల రెండువర్షాలములు యంతరమునందున్న నవాబు భూవిశిష్టను పెంచెను. మొదటిసారి 60,000 రూపాయలనుండి 10,000 రూపాయలవరకు తర్వాత 18,000 రూపాయలకు పాచ్చాచేసెను. సంజామల గ్రామములు అధికభూవిశిష్టను భరించలేమని రెండేళ్లు

తిరగుబాటుచేసిరి. మద్రాసు ప్రభుత్వమునకు, పోలిటికల్ యెజంటుకు ఫిర్యాది అట్టిలు పంపబడెను. కడపట 1897లో అరాచకము చేలరేగి దొంగిలించుట జరిగెను. బ్రిటిషుపాలకుల సహాయముతో అవి అణచివేయబడెను. మద్రాసు ప్రభుత్వము, సెక్రటరీ ఆఫ్ స్టేటు దృష్టి కేవలం నవాబును బలపరచుటకే వినియోగించిరి. న్యాయమైన భూవిశిష్ట సంస్కరణ కైతము కోరబడెను.” ఈ విధమైన అకాంతి యేర్పడి నందుననే 1905లో మద్రాసు ప్రభుత్వము మ.లోని దొరను అన్వేషించు పోలిటికల్ ఏజంటుగా నియమిస్తూ సంస్థాన పరిపాలనను తీసికొనెను.

స్పెషల్ సెటిల్ మెంటు అఫీసరు మాయర్ దొరగారు సంస్థాన మేర్పడిన అరాచకమును తొలగించి భద్రత నేర్పరచుటకై ప్రయత్నించెను. వైన శ్రేష్టాన్ని అసాధారణ పరిస్థితునబట్టి సెటిల్ మెంటులో అక్కడక్కడ కొన్ని లోపములున్నవి. ఫలిత మేమనగా, అధిక భూమి పన్నును విధించి నవాబు చేయడమే. ఈ సెటిల్ మెంటున అధిక భూమి పన్ను నిర్ణయమునకు రాజకీయ కారణములే ఆధారమైనవనియు, ప్రభుత్వము నూత్ర ప్రాయముగ సెటిల్ మెంటు జరిపించిన తరమునబట్టి భూమికి ఎక్కువ విధించినదని చెప్పటం సత్యమైనది కాదు. సెటిల్ మెంటు అఫీసరు మాయర్ దొరగారు యూనియన్ సరిహద్దులోని కొయ్యేకుంట తాలూకా నాధారము చేసుకొన్న సంస్థాన నిర్ణయములో అసమత్యము గోచరిస్తున్నది. బనగానపల్లి సంస్థానము యొరముల కొండలకు సమీపమున నున్న నరాభూమిచే సంస్థానము యొక్క పన్ను కొట్టకము ననభవించుచుండును. కొయ్యేకుంట తాలూకాలోని భూమికి యొకరకు సరాసరి భూమికి రూ 1-7-2 అయితే బనగానపల్లి సంస్థానములో సరాసరి యొకరకు రూ 2-2-1 భూమికి ఎక్కువ వున్నట్లు తెలగలదు.

కొత్తబడి నవాబుల నిరంకుశ, దుష్పరిపాలన సమయములో ప్రజా సామాన్యము ఆర్థిక దుస్థితికి లోనై దుర్బర దారిద్ర్య పథంలో నున్నారని. సంస్థానములో మాగాణి కట్టిన నాయము, నీటి పారుదల సౌకర్యాలేమీ లేవు. రైతులు కేవలము కష్టి కష్ట సాయము వైసినే ఆధారపడినారు. సంస్థానము నిరంతరము యెదురైన లోనైనా పరిపాలకులు తన చర్యలు తీసికొనక ప్రజలు ఆర్థికంగా చాలా నష్టపడినారు.

1948 ఫిబ్రవరి 20 తేది సంస్థాన చరిత్రలో అత్యంతముఖ్యపుటము. చారిత్రకంగా మహత్తరమైన మార్పు అనగా తరతరాల నవాబుల దుష్పరిపాలన ఆరంభించింది. సంస్థానము భారత యూనియన్ లో లీనము కావడముతో ప్రే ప్రజలు కౌంగెను ప్రభుత్వము పట్ల తమ ఆభ్యున్నతికి యితోధికంగా ప్రజాశీలను తమరు చేసి అమలు పరచగలదని ఆశోచున్నారు. సంస్థాన ప్రజానీక తత్వ నివారణో పాయము యెంతేకలదు ప్రభుత్వ పరిపాధు యూనియన్ గ్రామాల భూమిరేటు సాధారము చేసికొని ఆర్థిక దుస్థితితో అధిక పన్ను భారముతో క్రొంగి కృశించి పోతున్న రైతాంగమునకు సహన, న్యాయమైన భూమి శిస్తును నిర్ణయించాలి. ఈ సమస్య తాత్కాలిక పరిష్కారానికి భూమి శిస్తు రేటును 50 వంతులు ప్రస్తుత రేటుకు తగ్గించి సంస్థాన రైతు జనానీక హేయము చేయాలి. శ్రీనివాస్ వెంకటసుబ్బయ్య, ఎం.ఎల్.ఎ. శ్రీ పి. వి. సుబ్బయ్యగారు.

విద్యార్థి ఉద్యమపు క్రొత్తరూపం ఆర్యా,

ఈనాడు విద్యార్థిలోకం పలువిధాలుగా చీలిపోయింది. అందువలననే విద్యార్థి ఉద్యమంలో ప్రభుత్వ వ్యతిరేకంగా వ్యక్తమయ్యే దృక్పథానికి కట్టుబడవలసిరావడం, నిర్మాణాత్మకమైన కృషిపై విద్యార్థుల దృష్టి కేంద్రీకృతం కాకపోవడం దీనికి కారణాలు. ఈ లోపాలను తీర్చడానికి విశాలమైన దృక్పథం కల్గి, నిర్మాణాత్మక కార్యక్రమంగా ఒక జాతీయ విద్యార్థి సంస్థ రూపొందడం చాలా అవసరం.

విద్యార్థిసంఘాలచీలిపోయి, రాజకీయ పార్టీలకు తోకసంస్థలుగా పరిణమిస్తున్నవి. ఈ పరిణామం విద్యార్థి ఉద్యమానికి, దేశానికికూడా ముప్పు తెగలదు. మతేతర ప్రజాసామ్య రాజ్యస్థాపన లక్ష్యంగా పెట్టుకుని, విద్యావిధానపున్న రాజ్యం, వయోజన విద్యాప్రచారం, సంఘసంస్కరణ, మొదలైన కార్యక్రమంతో ముందుకు సాగాలి. రాజకీయ తీర్మానాలు, అరుదుగా ఆర్థిక సంఘాత్మక మోదంతోనే జరగాలి, విదేశీయాభిమానంతోనే జాతీయ విద్యార్థులందరు దీనికి పూనుకోవాలి.

విద్యార్థులందరు వైవిధ్యమంగూర్చి ఆలోచించి నిర్ణయానికి రావాలని, విజ్ఞప్తిచేస్తున్నాను.

గరికిపాటి, అప్పయ్యశాస్త్రి

ఒంటె మార్కు నమ్మకమైనది

మీకు నమ్మకమైన నీలగిరి తైలం కావాలంటే -
ఒంటె మార్కు వాడండి.
అది కల్తీలేనది.

ఒంటె
మార్కు
నీలగిరి
తైలం

ప్రతిచోటా దొరకును

యుగసంధి

(19 వ పేజీ తరువాయి)

రంగు పొట్టికోటు తొడుక్కున్నాడు. గబగబ నడుస్తూ వస్తున్నాడు. అతని చుక్కెంద ఆకు పచ్చగడ్డలో చుట్టిన ఒక పేటి ఉంది.

“తమిళం చాలి. మీరు నాకోసం ఎదురు చూస్తున్నారనుకుంటాను.” మొదట బజర్ వోన్, తరవాత పీటర్స్, ఉద్దేశించి గౌరవ పూర్వకంగా వంగాడు. ఆ సమయంలో పీటర్స్ గౌరవంతో సంభావించాడు—అతను మధ్యగర్విహారాల్లో ఉన్నాడనక. “నా నేతపట్టి లేవడానికి నాకు ఇష్టం లేక పోయింది.”

“ఫరవాలేదు,” అన్నాడు బజర్ వోన్; “మేము ఇంక క్రితమే వచ్చాం.”

“అహ! అయితే మంచిదే!” పావెల్ పెట్రోవిచ్ చుట్టూ చూశాడు. “చూపు మేరలో ఎవరూ లేరు. మనని అడ్డుకట్టారు. మనం ప్రారంభించవచ్చు?”

“ప్రారంభిద్దాం.”

“ఇంక ఈ విషయమయి కొత్త వివరాలు ఏమీ మీరు చెప్పమని అడగ రనుకుంటాను?”

“అవగను.”

“పిస్తోళ్లు గర్జతో నింపుతారా?” పెట్టిలో నిండి పిస్తోళ్లు పైకి తీర్చా పావెల్ పెట్రోవిచ్ అడిగాడు.

“లేదు మీరు నింపండి. నేను అడుగులు కొలుస్తాను. నా అంగిద్దది,” అన్నాడు బజర్ వోన్ చిరునవ్వు నవ్వుతూ. “ఒకటి, రెండు, మూడు.”

“యవ్వనీ వానిలీవ్,” పీటర్ అతి ప్రయత్నంతో అనగలిగాడు (జ్వరంతగిలినట్లు ప్రేమించి క్రిందవరకూ వణుకుతున్నాడు.) “మీ రేసున్నా సరే, నే నింకా చూరంగా పోతున్నాను.”

“నాలుగు, అయితే... సరే, పో. తమ్ముడూ పో; ఏకన్నా చెట్టుచాటునకూడా దాక్కోవచ్చు కావలీస్తే. చెవులు గట్టిగా మూసుకోవచ్చుకూడా. కళ్లమూత్రం మూసుకోకు. ఎవరయినా పడిపోతే పరుగెత్తుకు వచ్చి పట్టుకో. ఆరు... ఏడు... ఎనిమిది...” బజర్ వోన్ అగాడు.

“చాలా?” పావెల్ పెట్రోవిచ్ వేపు తిరిగి అడిగాడు, “ఇంకో రెండు అడుగులు కలవరా?”

“మీ ఇష్టం,” అన్నాడు పావెల్ పెట్రోవిచ్ రెండో గుండు పిస్తోళ్లలోకి నొక్కుతూ.

“సరే. ఇంకో రెండడుగులు వేదాం” బూటు కొనతో బజర్ వోన్ నేలమీద గీత గీశాడు. “ఇది అడ్డుగీత. అయితేనూ, అడ్డుగీతనొచ్చి ఎన్ని అడుగులు వెళ్లిపోవచ్చు? అది ముఖ్యమయిన నిబంధనే. నిన్ను మనం అడకోలేదు.”

“పది సరిపోతాయనుకుంటాను,” బజర్ వోన్ చేతికి, రెండు పిస్తోళ్లూ అందిస్తూ పావెల్ పెట్రోవిచ్ అన్నాడు. “తమరు దయించి ఏరుకుంటారా?”

“తప్పకుండా దయించి ఏరుకుంటాను. కాని, పావెల్ పెట్రోవిచ్, మనయందం చాలా విచిత్రమయినదని మీరు ఒప్పుకోవాలి; ఇంక కంటే అసందర్భమయినది ఇంకోటి ఉండదు అన్నంత విచిత్రంగా ఉంది. కావలీస్తే మన మధ్యగర్వి వర్షన్ను చూడండి, మీకే తెలుసుంది.”

“మీరు ప్రతివిషయాన్నీ చులకనచేసి నవ్వుతున్నాను,” అన్నాడు పావెల్ పెట్రోవిచ్. “మన యందం కొంచెం వింతగా ఉందని నేను ప్రస్తుతం భావించడం నా కోరిక అని నేను అనుకుంటున్నాను. నేను మీతో చాలా పట్టు సలతో పోరాడడం ముకున్నాను. ఏదో ఒకటి తేలిపోవాలి ఇందులో,” అఖరు వాక్యం ప్రేమించి భావలో అన్నాడు.

“అబ్బే! మన విద్వరంకూడా ఒకరి అంతం ఒకరు చూసి తీరాలన్నంత పట్టుదలతోనే ఉన్నాం. సందేహం ఏమీలేదు. ఈ పట్టు సలతో బాటు కొంత నవ్వుకూడా కలిస్తే ఏ? మీరు ప్రేమించి భావలో మట్టాడండి, నేను బాటిలో సమాధానం చెప్తాను.”

“నేను పట్టుదలతో పోరాడడం చూశాన్నాను,” పావెల్ పెట్రోవిచ్ మళ్ళీ అన్నాడు. తన సలానికి నడిచి వెళ్లాడు. అడ్డు గీతనొచ్చి పడి తడుగులు వెనక్కికొలుచుకున్నాడు బజర్ వోన్, అక్కడ కదలకుండా నిలబడ్డాడు.

“సిద్ధంగా ఉన్నారా?” పావెల్ పెట్రోవిచ్ అడిగాడు.

“అహ!”

“ముందుకి రావచ్చు,” బజర్ వోన్ మెల్లగా ముందుకి నడిచాడు. పావెల్ పెట్రోవిచ్ ఒక చెయ్యి తేబులో పెట్టుకుని అతని ఎదురుగా నడిచివచ్చాడు. క్రమంగా పిస్తోళ్లు గొట్టం పైకి ఎత్తాడు....

“సరిగ్గా నా ముఖానికి నూటిగా సరిమాన్తున్నాడు,” అనుకున్నాడు బజర్ వోన్, “ఎంత బాగ్త్రంగా సరిమాన్తున్నాడు దుర్భాగ్తుడు! ఏదో వికారంగా ఉన్నట్లు ఉంటుంది. అతని గడియారపు గొలుసు వేపు చూస్తాను.”

సరిగ్గా అతని చెవిని దూసుకుని ఏదో వినురుగా పిల్లి పోయింది. ఆ సమయాన్నే పేలి న ధ్వని వినిపించింది. “పేలడం వినిపించింది. అంటే గండం దాటించి దన్నమాటే,” ఈ ఊహ నటుకుని బజర్ వోన్ మెదడులో మెరిసిపోయింది. ఒక్క అడుగు ముందుకు వేసి, సరిమాడకుండానే అతను పిస్తోళ్లు పేల్చాడు.

పావెల్ పెట్రోవిచ్ అదిరి పడ్డాడు. తొడ గట్టిగా పట్టుకున్నాడు. రెల్ల టిలా గుమిద రక్తం కార్చిపోయింది.

బజర్ వోన్ పిస్తోళ్లు పక్కని పారవేసి తన ప్రతిదండవి దగ్గరకు వెళ్లాడు. “చెబ్బ తగిలిందా?” అన్నాడు.

“అడ్డుగీత దగ్గరకున్న రమ్మనడానికి మీకు అధికారం ఉంది,” పావెల్ పెట్రోవిచ్ అన్నాడు, “అయినా అది అంత ఫరవాలేదు. మనం మొదట అనుకున్న ప్రకారం మన ఇద్దరికీ ఇంకొకసారి పేల్చడానికి అధికారం ఉంది.”

“అది సరే. తమించండి. అది తరవాత చూసుకోవచ్చు,” బజర్ వోన్ సమాధానం చెప్పాడు. పాటిపోతున్న పావెల్ పెట్రోవిచ్ ని గబుక్కుని పట్టుకున్నాడు. “ఇప్పుడు నేను మీ ప్రతికూషిని గాను. వైగట్టి. మెట్ట మొదట మీ గాయం చరితీ చేసితిరాతి. పీటర్! ఇల్లారా! పీటర్! ఎక్కడికి పోయావు?”

“అదంతా అనవసరం. నాకు ఎవరి సహాయం అక్కర్లేదు,” పావెల్ పెట్రోవిచ్ అనతూ అనతూ అన్నాడు, “మనం... మళ్ళీ... తిరిగి...” తన మీసాలను వేళ్లతో పట్టుకోవాలని ప్రయత్నించాడు. కాని అతనిచేతులు పట్టు తప్పాయి. అతనికళ్లు చీకట్లు కమ్మాయి. అతనికి స్పృహ తప్పింది.

“చాలా బాగుంది ఈ పరిస్థితి! స్పృహ తప్పడం ఒకటి! ఇంకే ముతకుందో,” బజర్ వోన్ లోపలలోపలే అనుకున్నాడు. పావెల్ పెట్రోవిచ్ ని పచ్చికమీద పడకొట్టాడు. “ఏమయిందో చూద్దాం,” తేబురుమాలు తీసి రక్తం కుడిచివేశాడు. గాయం చుట్టూ నొక్కి చూశాడు... “ఎముకకు తగలలేదు,” పళ్లమధ్య నించి అన్నాడు, “గుండు ఆట్టే లోపలికికూడా పోలేదు. ఒక్క పైకండమట్టుకే చెప్పింది. ఒక మూడు వారాల్లో మళ్ళీ గంతులు వేస్తూ తిరుగుతాడు!... స్పృహతప్పింది! అబ్బ! ఈ బక్తనరాలవాళ్లను చూస్తే ఎంత అసహ్యం నాకు! అమ్మబాబో! ఎంత నాజూకుగా ఉంది ఈ చర్యం!”

“చచ్చి పోయారా?” పీటర్ చప్పుడు చేస్తూ వెనక పాటున వచ్చి, వణికి పోతున్న గొంతులో అడిగాడు.

బజర్ వోన్ వెనక్కి తిరిగి చూశాడు. “తొందరగా పోయి కొంచెం గీట్ల తీసుకురా. తొందరగా రావాలి. మన అంతుమానేదాకా బతికి ఉంటాడు; మరేమీ ఫరవాలేదు.”

కాని ఆ వాగరక సేవకుడికి ఆ మాటలు అర్థం కాలేదు. అలాగే సాణువులా గనిల బడి పోయాడు. పావెల్ పెట్రోవిచ్ మెల్లగా కళ్లు తెరిచాడు. “చచ్చి పోతారు,” అని మెల్లగా అన్నాడు పీటర్. తన గుండెలమీద చేతితో నిలవనర్హు వేసుకున్నాడు.

“నువ్వన్నదిజం..... ఎంత ఆ సమగ్రత ఇది!” అన్నాడు చెబ్బతిన్న వాగరకుడు, నవ్వు తెప్పించుకుని.

“వెళ్లు, నీళ్లు తీసుకురా, పోవే!” బజర్ వోన్ అరిచాడు.

“అవసరంలేదు.... తడికంగా వచ్చింది ఆ మూర్ఖం... కాస్త హాల్స్ బెట్టింది.... అది.... ఈ గాయానికి ఏదో కట్టుకడితే చాలు.

మెల్లగా ఇంటికి నడిచిపోగలను. లేక పోతే చిన్న బండి పంపించ వచ్చు నాకోసం. మీకు అభ్యంతరం లేక పోతే ఈ యందం ఇంతటితో ఆపేద్దాం. మీరు చాలా ఉదాత్తంగా నడుచుకున్నారు.... ఈ వేళ, ఈ వేళ—చూడండి.”

“గతాన్ని గురించి ప్రసంగం అనవసరం,” అన్నాడు బజర్ వోన్, “ఇంక భవిష్యత్తును గురించి మీరు ఆట్టే మనస్సును భేదపెట్టవలసిన అవసరం లేదు. నేను వెంటనే ఇక్కడినించి వెళ్లిపోదలుచుకున్నాను. ఏదీ, మీకాతికి కట్టు కట్ట నివ్వండి. అంత ప్రమాదమయిన గాయం కాదు. కాని రక్తస్రావం అవడం అన్నివిధాలా మంచిది. ముందు ఈ శవానికి స్పృహ తెప్పించాలి.”

బజర్ వోన్ పీటర్ మెడఎముకలు పట్టుకొని గుంబాడు. చిన్న బండి తెప్పించమని చెప్పాడు.

“చూడు, తమ్ముడికి కంగారుగా ఏమీ చెప్పకు,” అతనితో పావెల్ పెట్రోవిచ్ అన్నాడు, “అసలు అతనికి ఏమీ చెప్పనేవదు.”

పీటర్ పరుగెత్తుకుపోయాడు. అతడు బండి కోసం పోయినతరువాత ప్రతిదండవిల్లిదూ కొంతసేపు మానంగా పచ్చికమీద కూర్చున్నాడు. పావెల్ పెట్రోవిచ్ బజర్ వోన్ వేపు చూడకుండా ఉండడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాడు; ఏమయినా సరే, అతనితో సరిల్లుకోవడానికి మాత్రం అతనికి మనసు ఒప్పుడంతేదు. అతను చూసిన గర్వం, తన ఓటమి, రెంటికల్ల అతనికి మనసులో గీర్తగా ఉంది. తనవల్ల ఏర్పడిన ఈ పరిస్థితి అంతా అతనికి నిన్నుచేటుగా అనిపించింది. కాని ఇల్లా అఖరుకావడమే ఉత్తమ మనికూడా అతనికి తోచకపోలేదు. “ఏమయినా అపవాద ఏమీ ఉండదు,” అని తనలో తను తృప్తిపడ్డాడు, “అది చాలు.” మానంలో అలాగే కొంతసేపు గడిచింది. ఆ మానం, బాధాకరంగా అసందర్భంగా ఉంది. ఇద్దరూ అర్థం లేని అందోళనతో బాధపడుతున్నారు. ఒకరి పరిస్థితి ఇంకొకరికి అర్థమయినట్లు ఇద్దరికీ తెలుసు. స్నేహితులు కానివాళ్లకిమాత్రం అది భరించరానిది—ముఖ్యంగా ఇల్లరంటి సమయాల్లో, ఒకపక్కని మనస్సులు తీర్చుకోవడానికి వీలులేదు, ఇంకోపక్కని ఒకరినొకరు వదిలి వెళ్లి పోవడానికి వీలులేదు.

“నేను మీ కాలం మరి గట్టిగా కట్టెయ్యలేదు కదా?” బజర్ వోన్ చివరికి అడిగాడు.

“అబ్బే! లేదులేదు! అదృశ్యంగా ఉంది,” అన్నాడు పావెల్ పెట్రోవిచ్; కొంచెంసేపు ఆగి అన్నాడు, “మాతమ్ముడికి తెలియకుండా దాచలేం. రాజకీయాల విషయమయి ఏదో తగాదా వచ్చినట్లు అతనికి చెప్పాలి.”

“బాగుంది,” బజర్ వోన్ ఒప్పుకున్నాడు, “అంగ్ల వాగరకతమీద మోజున్నవాళ్లని అవమానిస్తూ నేను మాట్లాడినట్లు చెప్పవచ్చు.”

“అది చాలా బాగుంటుంది. ఆ ముఠి మనని గురించి ఏమనుకుంటాడో?” ఒక రైతుని చూపిస్తూ పావెల్ పెట్రోవిచ్ అన్నాడు. ఆ రైతు ఆ సంఘర్షణకి ముందు బజర్ వోన్ పక్కనించి గుర్రాలను తోలుకునివెళ్లినవాడే. అతడు మళ్ళీ తిరిగివస్తూ ఆ “గొప్పవాళ్లను,” చూసి నమస్కారపూర్వకంగా టూపి తీసివేశాడు.

“ఎవరుచెప్పగలరు?” అన్నాడు బజర్ వోన్. “బహుశా అతను ఏమీ అనుకో దనుకుంటాను. రవ్వకొరైతంటే ఒక విచిత్రమయిన ఆశ్చర్యమయిన పదార్థం—రాడ్ క్లిఫ్ సతి అతిగా మాట్లాడి ఈ పదార్థాన్ని గురించి. అతన్ని ఎవరు అర్థం చేసుకోగలరు? అతన్ని అతను అర్థం చేసుకోలేకుండా!”

“అహ! అదా మీ అభిప్రాయం,” పావెల్ పెట్రోవిచ్ అన్నాడు; చటుకుని కంగారుగా అన్నాడు, “చూడండి, ఈ పీటర్ మూరుకు ఏంచేశాడో, మాతమ్ముడు బండిలో దోడు తీయిస్తూ వస్తున్నాడు.”

బజర్ వోన్ అటు తిరిగి బండిలో తెల్లబడి పోయిన ముఖంతో కూర్చున్న నికోలై పెట్రోవిచ్ ని చూశాడు. అగ్గి ఆగడంతోనే అతను బండిలోనించి కిందికి ఉరికి అన్నగారిదగ్గరకు పరుగెత్తుకుంటూవచ్చాడు.

“ఏమిటిదంతా?” కంగారుగా అడిగాడు. “యవ్వనీ వానిలీవ్, ఏంజరిగింది చెప్పండి.”

“ఏమీ లేదు,” పావెల్ పెట్రోవిచ్ అన్నాడు; “ఊరికేనిన్ను నాకు కంగారు పెట్టారు. బజర్ వోన్ నా కోరిక చిన్నతగాదా వచ్చింది. దానిఫలితం నేను ఇలా అనుభవించవలసివచ్చింది.”

“అయితే ఎందుకువచ్చింది ఇదంతా?”

“ఏమి ముందని చెప్పేటందుకు? బజర్ వోన్ గారు సర్ రాజ్య పీటర్ ని గురించి అమర్యాదగా మాట్లాడారు. ఒక విషయంమాత్రం నేను ముందుగా చెప్పాలి. ఇందులో పారబాటు ఏమన్నా ఉంటే దానికంటే నేనే బాధ్యుణ్ణి. ఆయన ఈ సందర్భంలో చాలా గౌరవంగా నడుచుకున్నారు. అయన్ని యద్దానికి పిలిచింది నేను.”

“అయ్యో దేవుడా! నీ దుస్తులన్నీ రక్తంతో తడిసిపోయాయి”

“అయితే నా రక్తనాళాలలో నీ రుద్రమకు స్నానా? కాని ఈ రక్తస్రావం నా ఆరోగ్యానికి చాలా మంచిది. వైద్యులు ఏమంటారు? కాస్త నన్ను బెడ్ రూమ్ కి ఎక్కించు. ఊరికే విచారించను. రేపటికి మళ్ళీ మామూలు మనిషి నైపోతాను. అది. బాగుంది. తొలవోయి బండి!”

నికోలై పెట్రోవిచ్ బండివెనక నడిచివెళ్లాడు; బజర్ వోన్ అక్కడే కూర్చున్నాడు.

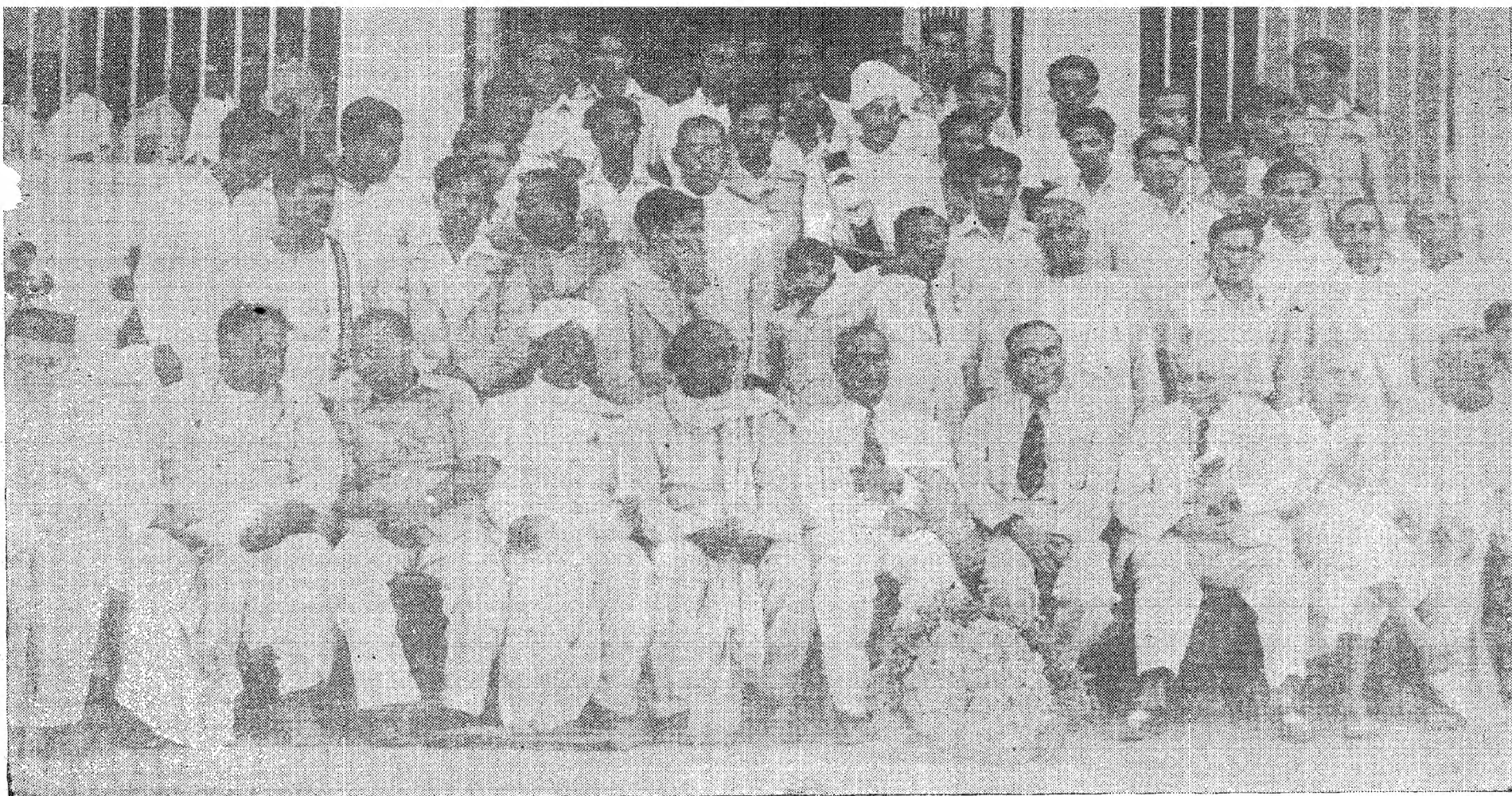
నికోలై పెట్రోవిచ్ అతనితో అన్నాడు, “పట్టణాన్నించి ఇంకో వైద్యుణ్ణి పిలిపిస్తాను. ఈలోగా మీరు మా అన్నయ్యని చూస్తూ ఉండాలి.”

బజర్ వోన్ ఊరికే తల ఊపాడు. ఒక గంట గడిచేసరికి, పావెల్ పెట్రోవిచ్ కాతికి ఒక చక్కని కట్టుతో మంచమీద పడుకుని ఉన్నాడు. ఇంట్లో అందరూ భయపడి పోయారు; ఫెనీచ్చాకి మూర్ఛ వచ్చింది. నికోలై పెట్రోవిచ్ మెల్లగా చేతులు నులుపుకుంటూ తిరిగాడు. పావెల్ పెట్రోవిచ్ అందరితో ముఖ్యంగా బజర్ వోన్ తోటి, నవ్వుతూ హాస్యంగా కబుర్లు చెబుతున్నాడు. చక్కని పట్టుపట్టుచూక్క—రాత్రి తొడుక్కునేది—వేసుకున్నాడు, అదృతమయిన రమాలు మెడకి చుట్టుకున్నాడు. కిటికీ తెరలు దింపవద్దన్నాడు. భోజనం చెయ్యడానికి వీలులేకపోయినందుకు హాస్యంగా అందరితోటి చెప్పుకున్నాడు.

కాని రాత్రిపడేసరికి అతనికి జ్వరంతగిలింది; తలనొప్పివచ్చింది. పట్టణంనించి వైద్యుడు వచ్చాడు. (నికోలై పెట్రోవిచ్ అన్నగారి అభ్యంతరాలు లక్ష్యపెట్టలేదు. బజర్ వోన్ కూడా నికోలై పెట్రోవిచ్ వాటిని మన్నించడం ఇష్టంలేదు. అతను రోజల్లా గదిలోనే కూర్చున్నాడు. అసమానంతో అతనిముఖం పచ్చబడి పోయింది. రోగిదగ్గరకు ఊరికే పరిశుచెయ్యడానికి అప్పడప్పుడు మాత్రం వెళుతుండేవాడు. కొద్దిసేపుమాత్రమే అక్కడ ఉండేవాడు. రెండుసార్లు అతనికి ఫెనీచ్చా ఎదురుపడిందో కాని అమితిభయంతో ఆమె తనలోకి తను ముడుచుకుపోయింది. కొత్త వైద్యుడు చలవ చెయ్యడానికి వీలయిన ఆహారం ఇవ్వమన్నాడు. బజర్ వోన్ చెప్పినట్లుగానే ప్రమాదం మాత్రం ఏమీ లేదని గట్టిగా చెప్పాడు. ఏదో ప్రమాదంవల్ల తన అన్నగారికి చెబ్బ తగిలినది నికోలై పెట్రోవిచ్ వైద్యుడితో అన్నాడు. వైద్యుడు “హం,” అన్నాడు. కాని ఇరవయి అయిదు రూబుల్ నాణాలు చేతులో గలగల మోగేసరికి అతని అభిప్రాయం మారిపోయింది. అతను అన్నాడు, “నిజంగా! అప్పడప్పుడు జరుగుతూనే ఉంటుంది, ఇల్లారా.”

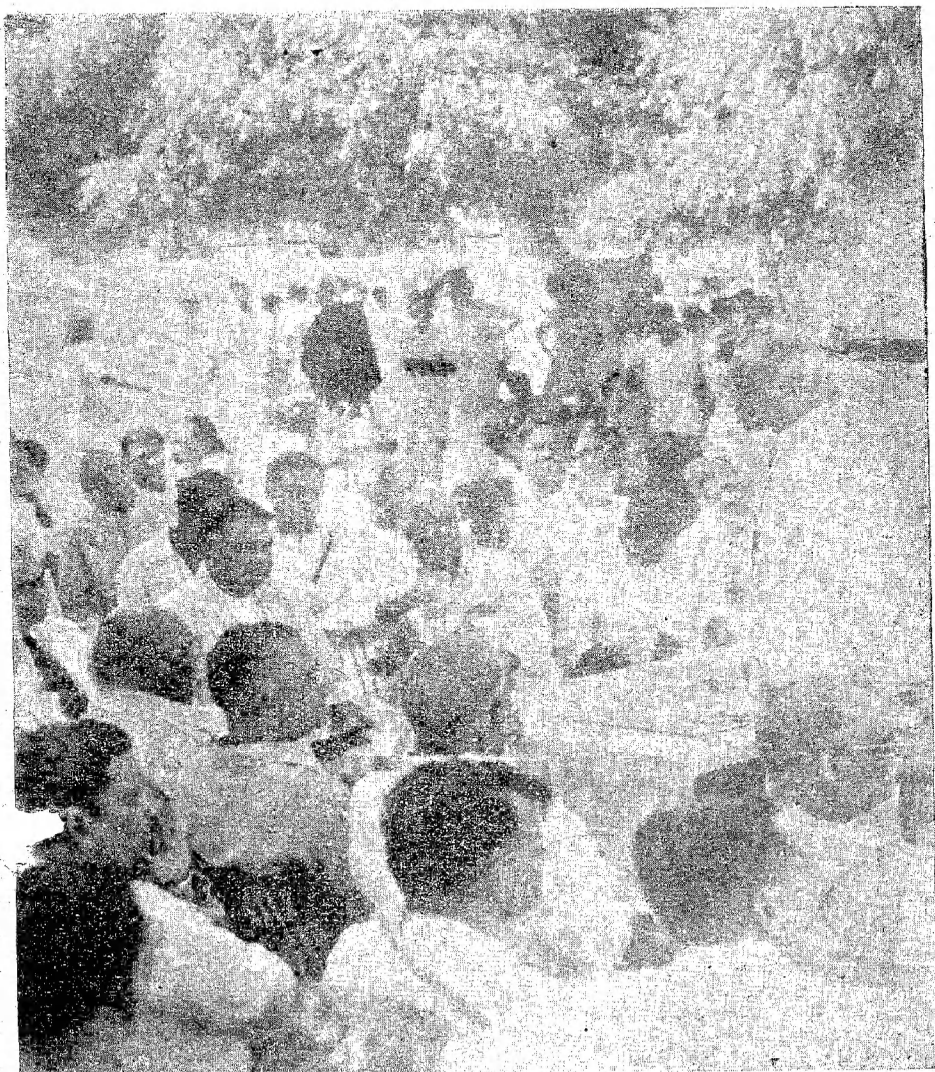
ఇంట్లో ఎవరూ దుస్తులుమాడ్చుకోలేదు. నిద్ర పోలేదు. నికోలై పెట్రోవిచ్ చప్పుడు చేయకుండా అన్నగారి గదికలుపుదాకా వెళ్లి తిరిగి వస్తూ గడిపాడు. అన్నగారుమాత్రం అప్పడప్పుడు మూలుగుతూ, నిద్రపోతూ, లేస్తూ, ప్రేమించి భావలో అతన్ని ఏదో అడుగుతూ, దాహం కావాలని తగుతూ గడిపాడు. నికోలై పెట్రోవిచ్ రెండుసార్లు ఫెనీచ్చా చేత నిమ్మరసం పంపాడు. పావెల్ పెట్రోవిచ్ ఆమె వేపు తేరి చూస్తూ, ఆ రసం పూర్తిగా అఖరుచుక్కవరకూ తాగేస్తూవచ్చాడు.

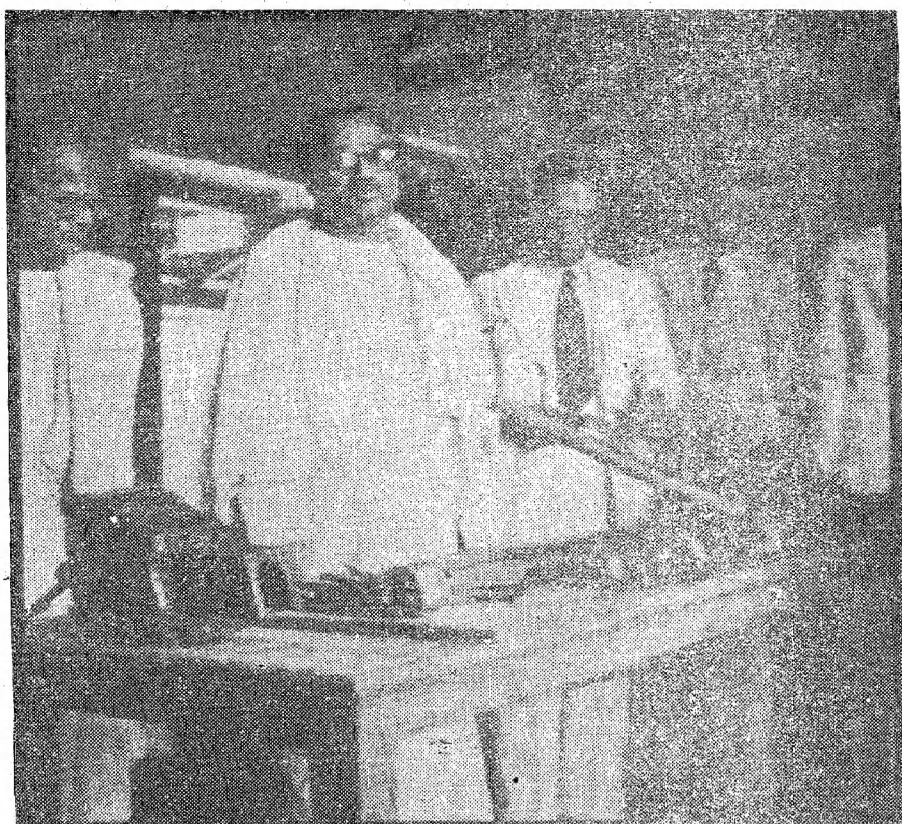

న్యాయోగిందరాజాచారిగారు ఆంధ్ర బ్యాంకు మైలాపూరు బ్రాంచి ప్రారంభోత్సవము చేసిరి.

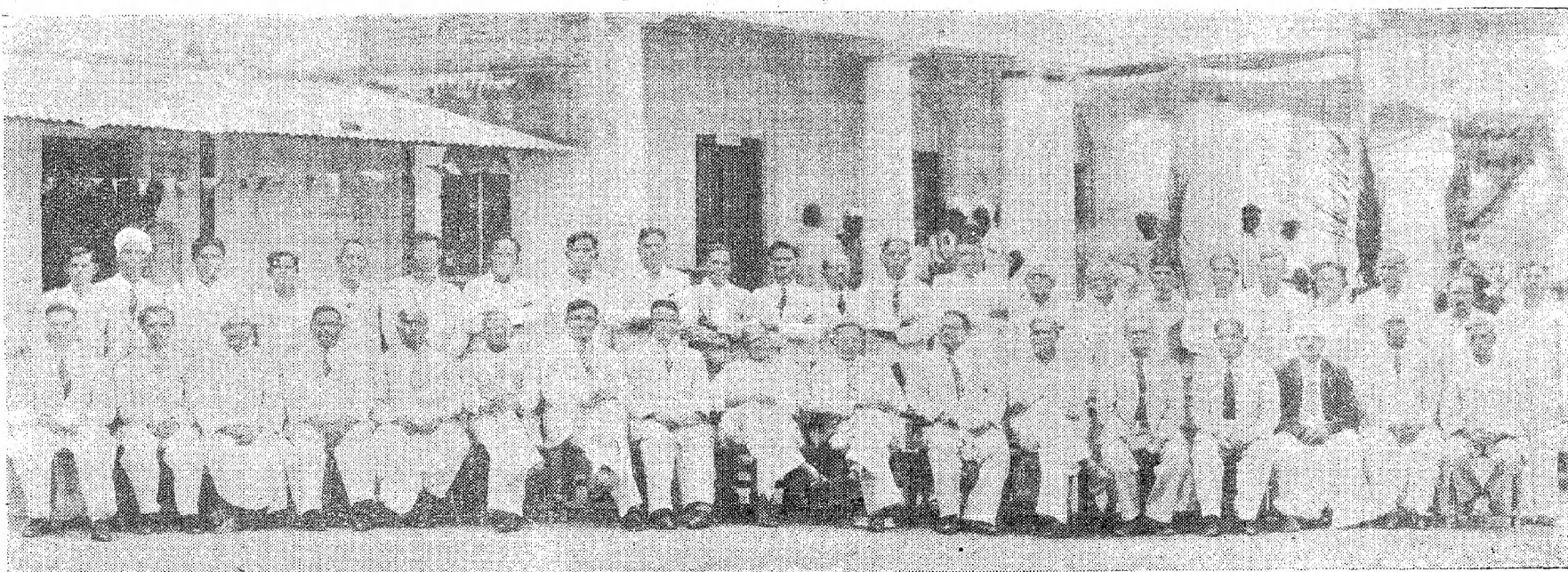
వార్తా చిత్రాలు

ఆంధ్రబ్యాంకు ప్రారంభోత్సవమున న్యాయోగిందరాజాచారి ఉపన్యసిస్తున్న దృశ్యం.

బర్మింగ్హామ్ లకులు ఖమ్మపెట్టిరాయలసీమ పోలీస్ ట్రైనింగ్ కాలనీ సూపరింటెండెంట్ బర్మింగ్హామ్ మిక్ విద్యాలయశా. ఈ సీతారామకృష్ణగారు 23-6-48న సందర్శించి నమస్కరించిన చిత్రము.

గత మాసంలో మచిలీపట్నంలో జరిగిన ఉత్తర ప్రాంతీయ విద్యామహాసభకు హాజరైన ప్రతినిధులు.

గాంధీ మహాత్ముని

ఆత్మకథ

ప్రథమ ద్వితీయ సంపుటములు

[చతుర్థము ద్రణము]

విశాఖపాణి నేలూరి శివరామ శాస్త్రి గారి అనువాదము

ద్వితీయ సంపుటము తయారై వున్నది త్వరబడుడు

బద్దరు బైండు

ప్రతిసంపుటము వెల రూ. 5-0-0

తపాలచార్జి అ. 0-9-0

ఆంధ్రగ్రంథమాల

పోస్టుబాక్సు 212,

మదరాసు 1.

ఆంధ్రవిజ్ఞానసర్వస్వము

ప్రథమ ద్వితీయ సంపుటములు

ప్రథమ సంపుటమునందు డిమ్మీ ర-వ ఆకృతియందు ౬౦౦ పుటలు గలవు. ఇందు 'ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వ' పరిశీలన గల పద్యములు గలవు. త్రివర్ణ పటములు ౨, ఇతర పటములు ౧౭౫, వివిధ విషయములు ౪౦౦ కలవు. రెండవ సంపుటమునందు డిమ్మీ ర-వ ఆకృతియందు ౬౦౦ పుటలు మించిన పుటలు కలవు. 'ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వ' పరిశీలన గల పద్యములు గలవు. త్రివర్ణ పటములు ౧౦, వారిలో ౨ అమరావతి స్తూపము; ౩ న ఆంధ్రావతి స్తూపము; ౪ ఆంధ్రావతి స్తూపము; ౫ ఆంధ్రావతి స్తూపము; ౬ ఆంధ్రావతి స్తూపము; ౭ ఆంధ్రావతి స్తూపము; ౮ ఆంధ్రావతి స్తూపము; ౯ ఆంధ్రావతి స్తూపము; ౧౦ ఆంధ్రావతి స్తూపము. మొదలగునవి గలవు. ఇవిగాక మరి ౫ పాదా దేశపటములు కలవు. ప్రాచీన గ్రంథముల కథానామకము అను గావతీస్తూ. మొదలగునవి గలవు. వ్యాసమునందు అమరావతి స్తూపము; ౨ ఆంధ్రావతి స్తూపము; ౩ ఆంధ్రావతి స్తూపము; ౪ ఆంధ్రావతి స్తూపము; ౫ ఆంధ్రావతి స్తూపము; ౬ ఆంధ్రావతి స్తూపము; ౭ ఆంధ్రావతి స్తూపము; ౮ ఆంధ్రావతి స్తూపము; ౯ ఆంధ్రావతి స్తూపము; ౧౦ ఆంధ్రావతి స్తూపము. మొదలగునవి గలవు. ఇట్లు ఆంధ్రావతి స్తూపములకు చెందిన చిత్రములు మొత్తముమీద ౨౫౦కి పైగా నున్నవి. వివిధ విషయముల సంఖ్య ౪౦౦ వరకు నుండును. సంపుటము చక్కని న్వదేశీ చర్మముతోడను బంగారు శీలముతోడను సంపుటికృతము. ప్రతిసంపుటమున ౬౦౦ పుటలు లుండును.

ప్రతిసంపుటము వెల రూ. ౧౦.

పోస్టు బాక్సు : రూ. ౧-౪-౦.

తపాల బాక్సు దగ్గర చోట్ల ఖర్చు అ. ౧౨.
మేనేజరు,

ఆంధ్రవిజ్ఞానసర్వస్వ కార్యాలయము,

నెం. 7, తంబుచెట్టివీధి, మదరాసు.